IV/399

Biblioteca Bucureștilor

4
Aprilie
2010

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

VERONICA MICLE

1850–1889

160 de ani de la naştere

… Adeptă a liricii de tip heinean, poeta versifică frecvent ca urmare a dezamăgirilor în iubire. Sensibilitatea ei ultragiată pare să fie acută, dar nu îşi găseşte totdeauna expresia artistică adecvată. Notabile sunt sinceritatea sentimentului şi discreţia lirismului. Tonul lamentaţiilor este estompat, deşi extremele sentimentale se fac simţite deseori. Tânguirea după iubirea pierdută e atenuată de melancolie şi de puritatea aspiraţiilor… O retorică discretă face ca poza şi afectarea, prezente uneori, să creeze totuşi aparenţa sincerităţii. Corectitudinea prozodică, acurateţea limbii şi accesibilitatea conţinutului au făcut ca versurile scrise de M[icle] să cunoască în epocă o relativă răspândire. Alături de Margareta Cugler-Poni şi de Maria Suciu, M[icle] este întemeietoarea liricii feminine româneşti.

Dan MĂNUCĂ

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Răsfoiri
Mircea MARTIN – Personalitate şi metodă 2

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ
Paul GRIGORIU – Bucureştiul în preocupările academicianului Grigore Tocilescu ...3
Bucureştii acum o sută de ani (I) 6

Patrimoniu 7

ISTORIA CĂRŢII
Un editor discret: I. OPRIŞAN 8

AUTOGRAFE CONTEMPORANE
Acad. Gheorghe VLĂDUŢESCU – „Cultura noastră tradiţională n-a pierit“....10

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC
Din viaţa Bibliotecii Metropolitane Bucureşti
Marian NENCESCU – Ziua Bibliotecarului – sărbătorită „în familie“ 13
Târgul Educaţiei – o avanpremieră a admiterii 14
De la filialele BMB... 15
Ştefania-Roxana PLĂIAŞU – O scurtă perspectivă asupra izvoarelor bibliografice utilizate în elaborarea unei teze de doctorat din domeniul biblioteconomic 16
Alexandru Horia FRUNZĂ – Biblioteca modernă – un „Ianus bifrons“ 17
Luni la ora 5 – După-amiaza unui interpret 18

Biblioteca Militară Naţională – 150 de ani 19

EBLIDA
– A înlătura barierele: rolul bibliotecilor într-o Europă în plină transformare 24
Noutăţi info-biblioteconomice 26

Corespondenţă din Paris – *Jean-Yves CONRAD* 27

Corespondenţă din Chişinău
Istoria ilustrată a României – un proiect ambiţios 28
Bibliograful Ion Şpac, la 80 de ani / *Izvoare de lumină*, tălmăcite de Ludmila Bulat ...28
Iulia-Rodica MODIGA – România şi „războiul rece“ 29

Orizonturi
Costin TUCHILĂ – Un destin tragic: Veronica Micle 32

Am primit, vă semnalăm
„Academica“ – autoritatea cuprinzătoare a ştiinţei 35

Catalog 36

Repere
Marian NENCESCU – Sfântul Gheorghe şi tradiţia bucureşteană 38

Calendar 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI Inventar Nr. 34153

Răsfoiri

Personalitate şi metodă

(*răspuns la ancheta revistei* CRONICA)

Mircea MARTIN

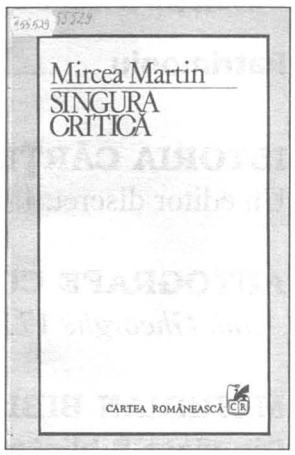

Apreciez iniţiativa revistei *Cronica* de a (re)deschide o asemenea discuţie într-un moment cînd bilanţurile sînt posibile măcar în parte. Apreciez şi directeţea – spre a nu spune chiar agresivitatea – întrebărilor care nu îngăduie evaziuni şi, în plus, nu ascund cîtuşi de puţin opţiunile anchetatorului, ba chiar sugerează anchetatului că există un singur răspuns rezonabil: cel conţinut deja în întrebare. În ce mă priveşte, prefer să văd în caracterul „orientat" al întrebărilor o intenţie provocatoare, un mod de a stîrni spiritele şi de a înteţi astfel dialogul. Nu pot fi însă de acord cu unele formulări grăbite (ce va să zică „proliferarea limbajului" în critică?) sau pătimaşe („victimele" semioticii, „severă sancţiune" etc.). Exclusivismul blochează dialogul, termenul „trebuie" nu e la locul lui într-o discuţie de idei decît cel mult ca deziderat. Exagerările într-o direcţie nu rămîn fără consecinţe în direcţia opusă şi astfel riscăm să reeditäm (à propos de „provenienţa mai ales franceză") disputa între „bonjurişti" şi „tombatere".

Ar mai fi de observat apoi faptul că o discuţie rodnică are nevoie de o minimă precizie istorică şi... tehnică şi că disocierea în(tre) structuralism şi semiotică este insuficientă. Nu există un singur structuralism şi nici, cu atît mai puţin, o singură semiotică literară. În plus, între (şi pe lîngă) ele funcţionează o serie întreagă de alte orientări şi discipline, *poetica* în primul rînd, atît de divers concepută de la o ţară şi de la o grupare la alta. Acceptăm însă termenii discuţiei odată cu limitele ei şi datorită acestora.

Să nu uităm însă că, dincolo de metode, uneori chiar în afara lor – şi oricum în afara împărţirii în „tradiţionale" şi „moderne" –, există poziţiile atît de greu reductibile ale adevăratelor personalităţi. Problema mi se pare că e aici: în relaţia dintre o anumită metodă şi personalitatea care i se devotează. Nu cred că se poate vorbi de aplicaţiile în domeniul literar-artistic ale vreunei metode fără să luăm în consideraţie factorul configurator al personalităţii. „Nu există structură fără conştiinţă structurantă" – a spus, demult, Jean Starobinski. (Şi, desigur, nici structuralism.) Nu se poate vorbi de eficienţa în sine a unei metode, ci numai de modul în care o personalitate o pune la contribuţie, o aplică şi o pliază la obiectul literar. În absenţa personalităţii, a simţului critic, metoda duce la rezultate banal-previzibile sau dezamăgitor-aberante. Din acest punct de vedere, nu noutatea metodei e precumpănitoare, ci *adecvarea* ei. [...]

Nu pot să concep pe un Albert Béguin, de exemplu, în opoziţie cu Roland Barthes, mai ales dacă-mi amintesc că primul s-a întîmplat să-l întîmpine cu elogii pe cel de-al doilea. Şi apoi, care e metoda lui Barthes sau, mai exact, care sînt metodele lui succesive? Sînt ele aservite vreunui „ism" ori spiritului barthesian însuşi, sensibil la nou şi chiar la „mode", dar rămînînd, de fapt, credincios numai sieşi? De ce să aleg între Poulet sau Genette (ca să ne limităm la domeniul francez), cînd pot să-i prefer pe amîndoi cutărui propunător întortocheat de schemă analitică (în sfîrşit!) „riguroasă"?

Ceea ce nu înseamnă că din *Poétique*, de pildă, citesc numai articolele purtînd mari semnături. Nu o dată am găsit acolo ipoteze seducătoare, abordări neobişnuite ale unui text „bătut" şi răs-„bătut". Chiar dacă demonstraţiile mi s-au părut uneori oţioase şi terminologia rebarbativă, lectura ei a fost profitabilă prin dezvăluirea unor noi orizonturi posibile ale cercetării. Nu încape îndoială că demersul critic a avut şi are multe de cîştigat din contactul cu noile perspective deschise cîndva de structuralism şi acum de semiotică. (Cum se vede, vorbesc de perspective şi nu de metode datorită caracterului interdisciplinar al amîndurora.) Criticul asimilează din mers, fie că o recunoaşte, fie că nu şi chiar este influenţat cu voia sau fără voia sa. Spuneam mai demult că „modele" şi metodele trec iar arta critică rămîne. Cred şi azi acelaşi lucru, dar simt nevoia să adaug, totuşi, că această artă a criticii nu rămîne cu totul neschimbată şi indiferentă la schimbările din jur.

De fapt, în relaţia dintre critică şi structuralism sau semiotică ne interesează profitul criticii. Nici structuralismul, nici semiotica n-au plecat de la literatură şi nici nu au găsit în ea terenul cel mai propice de manifestare. Sfera lor de acţiune e mult mai largă şi evoluţia lor independentă de aceea a criticii. Evoluţia criticii din ultimele două decenii a fost însă puternic marcată de structuralism, iar în ultimii ani semiotica şi-a început acţiunea modelatoare. A evita asemenea presiuni ale contextului cultural înseamnă din partea criticului o probă de suficienţă la fel de penibilă ca şi aceea a semiologului literar improvizat care îşi închipuie că, stabilind conexiunile referenţiale dintr-un poem, a lămurit structura şi chiar valoarea lui artistică. Nu se poate aprecia însă eficienţa unei perspective sau a unei metode după cîteva cazuri de opacitate sau inadecvare. Critica modernă poate fi uşor compromisă prin ticuri şi erori de recepţie caracteristice. Critica tradiţională – nu mai puţin. Deosebirea între ele nu este numai una de limbaj, altfel spus, limbajul nou introdus mărturiseşte o nouă concepţie despre literatură şi despre critică. Sigur este că nu avem de a face cu o simplă operaţie de dublare a limbajului tradiţional, de parazitare a lui şi, dacă unii snobi sau pur şi simplu nepricepuţi uzează şi abuzează de nişte termeni în aplicaţii pretenţioase şi incoerente, nu trebuie respinşi termenii înşişi, nici noile discipline şi orientări care i-au lansat. Cazuri de „supertehnicizare" inutilă a limbajului critic există la noi, mai puţin prin reviste şi mai mult prin sesiunile universitare, unde o competenţă de ordin strict lingvistic tinde cîteodată s-o înlocuiască pe aceea specifică. Despre felul în care se discută în asemenea ocazii, despre faptul că discuţiile – foarte animate, de altfel – se încheie, de regulă, înainte de a se fi ajuns la un consens în privinţa accepţiei înseşi a termenilor, ar fi multe de spus. [...]

Mircea Martin, *Singura critică*,
Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1986,
pp. 251-254

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ

Bucureştiul în preocupările academicianului Grigore Tocilescu

Paul GRIGORIU
Profesor consultant
Biblioteca Pedagogică Naţională „I.C. Petrescu"

Cunoscută în literatura de specialitate ca fiind uneori influenţată de factorul politic şi nu numai, istoriografia noastră şi-a conturat statutul ştiinţific în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Pe scara evoluţiilor culturale, conotaţiile interdisciplinare au fost semnificative pentru criza spiritualităţii ce s-a dovedit, de fapt, criza cărturarului şi a valorilor sale într-o societate în căutarea modelului de viaţă. La orizontul gândirii înnoitoare se profilau cerinţele curentului pozitivist, întemeiat pe cercetarea critică a izvoarelor istorice. Se înţelege că un astfel de model fragmenta creaţia între *tradiţionalismul romantic* (bazat pe fantezie şi libertatea exprimării) şi *pozitivismul* noului curent istoriografic – cel care a dat naştere la cunoscuta şcoală critică.[1] Conservarea memoriei culturale cuprinde lumina prezentului şi întrezăreşte profilul viitorului. A rămas în plan secundar tradiţia prin care simţim legătura între cei vechi şi cei noi. Este surprinzător să constaţi cât de greu se remarcă demersuri în direcţia cunoaşterii culturii şi civilizaţiei locale.

Grigore Tocilescu

Autorii primelor texte literar-istorice mizau mai mult pe efectele „terapeutice" asimilabile scriiturii ziaristice. Unele însemnări privind Bucureştiul sunt surprinzător de expeditive, altele menţin amprenta amatorismului sau sunt critice la adresa prezentului istoric. Informaţii pline de un pitoresc neîntâlnit în documentele oficiale le găsim la români şi străini de facturi iluministe sau romantice. Cu atitudini libere de canoane ştiinţifice (caracteristice secolului al XIX-lea) şi un minus de rigoare, relatările lor au sporit sensibil interesul faţă de trecutul Capitalei, îmbrăcând haina ineditului local. Cu lungimi de unde diferite, relatările lor au stârnit şi curiozitatea cărturarilor de profesii diferite. Criticii moderni au citit cu interes sau indiferenţă textele discutabile ale primilor noştri istoriografi. Prin sita acestor filigrane îşi detaşează vizibil contururi lucrări şi articole semnate de Iosif Genilie[2], Dimitrie Berindei[3], Dimitrie Papazoglu[4], Ion Licherdopol[5], G. Ionescu-Gion[6]. Cărţile menţionate conţin paralelisme şi interferenţe (voite sau nu). Ele constituie, luate în sine, raţionamente istorice, geografice, economice, folclorice şi sociologice, fiind primele eşantioane reprezentative în problema formării oraşului Bucureşti. În lipsa izvoarelor istorice, cărturarii respectivi apelau la tradiţii culte sau folclorice, considerându-l întemeietorul Cetăţii de Scaun pe ciobanul Bucur, legendarul Negru Vodă sau pe viteazul Mircea cel Bătrân. Un nonconformism al observaţiilor deosebite arată cum primele aşezări omeneşti au existat pe unul din malurile Dâmboviţei. Oricum, fiecare din cărţile enumerate au tălmăcit în limbajul lor propriu fapte din trecutul îndepărtat al acestei cetăţi domneşti.

Biografia municipiului Bucureşti câştigă noi trăsături şi prin lucrările lui Dimitrie Frunzescu[7]; cu amănunte demne de cunoscut, ele sunt considerate primele încercări autohtone de sinteză statistică şi geografică privitoare la vechiul Bucureşti. O diferenţă de undă moralistă se remarcă la Alexandru Pelimon[8] care, fără discernământ şi reticenţe, a preluat informaţii depăşite şi chiar eronate referitoare la fondarea Bucureştiului. Amplul său „roman" a pierdut credibilitatea în timp ce relaţiile cu cititorii au scăzut în defavoarea autorului. Produsul unui mediu în căutarea identităţii descoperim încă de la începutul secolului al XIX-lea la mai vârstnicii Dimitrie Philippide[9] şi Dionisie Fotino[10]; ei îl considerau pe Mircea cel Bătrân întemeietorul aşezării de pe malurile Dâmboviţei. Tradiţia lui Bucur este consemnată de străini cu îndeletniciri diferite sau simpli turişti din zone central-occidentale ale Europei. Până la finele secolului la care ne referim scriau despre un Bucur cioban-pescar, negustor-boier bogat sau chiar haiduc împământenit pe meleagurile dâmboviţene.

Semnificaţii relevante, cu deosebire, vin să completeze istoria noastră prin bogata şi diversa activitate a lui Ulysse de Marsillac[11], autorul unor interesante însemnări ce uimesc plăcut prin ataşamentul faţă de poporul român în mijlocul căruia a decis să trăiască. În privinţa „întemeietorului" Bucur s-a afiliat opiniilor lui Dimitrie Berindei (un Bucur legendar, dificil de identificat).

Între istoriografii menţionaţi, un loc aparte îi revine lui Grigore Tocilescu, savant cu deschidere istoriografică europeană. Acesta s-a ocupat de istoria Bucureştilor deopotrivă ca

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

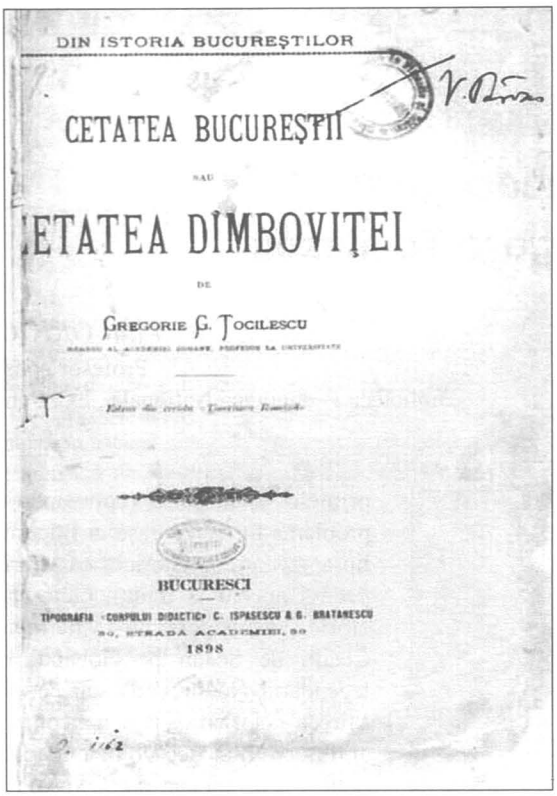
DIN ISTORIA BUCUREŞTILOR

CETATEA BUCUREŞTII

SAU

ETATEA DÎMBOVIŢEI

DE

GREGORIE G. TOCILESCU

BUCURESCI

TIPOGRAFIA «CORPULUI DIDACTIC» C. ISPASESCU & G. BRATANESCU

1898

erudit şi om al cetăţii; opţiunea a fost uşoară iar raportul dintre social şi individual este un aspect de neocolit în viaţa oricui. În tot ce înfăptuia avea un sentiment al continuităţii, o conştiinţă ce cuprindea trecutul şi viitorul. Acomodându-se „din mers" deopotrivă cu „umbrele" antichităţii[12] şi rigorile academice moderne. La el a existat o interferenţă între faptul public şi cel biografic. Fiind unul dintre redactorii *Marelui Dicţionar Geografic al României*, admitea sau respingea dicţionarele geografice redactate pe judeţe şi prezentate la concursul iniţiat de Societatea Geografică Română, finalizat prin premii, sistematizat şi publicat în cinci volume (1898–1902). Autorilor dicţionarelor geografice pe judeţe le solicită texte clare, fără retorici clasice, pline de substanţă, fără evocări sentimentale sau formulări-şablon, totul să îmbrace haina profesională, iar canonul expozitiv să nu conţină podoabe de paradă, ci forme intime de manifestare intelectuală. Rapoarte negative izvorau din zone mai profunde şi mai generale, iar expunerea argumentată constituia pentru autori o provocare dificil de câştigat. Aşa se explică repetarea concursului (1886–1897) cu premii pentru cele mai bune dicţionare geografice. Cu acest prilej, concursul pentru publicarea *Dicţionarului judeţului Ilfov* a fost câştigat de autorul Constantin Alessandrescu[13]; raportorul a reţinut lacunele documentare referitoare la Capitală şi împrejurimi.

Lucrând şi în stil enciclopedic, Gr. Tocilescu a recuperat tradiţia orală existentă în masivele culegeri de folclor pe care le-a coordonat; vedea folclorul ca pe o carte ilustrată atractiv, un film derulat cu încetinitorul. A folosit creaţia populară în scrierea începuturilor istoriei bucureştene. Deschiderea sa culturală se explică şi prin multilingvism, la care se adăugau călătorii de studii în statele europene. Dând viaţă destinului şi speranţelor, a editat şi reeditat vechi cronici şi manuscrise. Şi în postura de editor înzestrat cu spirit de observaţie şi o reală sensibilitate istorică, a izbutit să producă „viaţă" şi în intimitatea mediului textualist printr-o corelaţie între răzleţe izvoare scrise despre fundarea Cetăţii Bucureşti. Asemenea densitate de idei şi intensitatea lor perenă le-a împlinit prin cunoscutele sale cercetări arheologice.

Istoric, epigrafist, folclorist, arheolog, editor, traducător, Gr. Tocilescu a studiat cu perseverenţă sursele adiacente cu istoricul Capitalei, fiind în legătură cu istoriografia central-europeană, consonând tematic şi metodologic cu ea. La acest subiect îl întâlnim aşa cum era cunoscut: fin observator şi comentator critic al evenimentelor petrecute pe teritoriul nostru în secolele XIV–XVI. Extrema sa iubire de adevăr obţinut prin compararea dovezilor nescrise îi oprea, însă, pe loc orice entuziasm, deoarece puţinele relicve colecţionate de generalul N. Mavros, Cezar Bolliac şi Dimitrie Papazoglu nu erau analizate potrivit criteriilor aplicate obiectelor cu mare vechime, de interes major. Aşadar, începuturile vieţii în câmpia Bucureştiului erau umbrite de lipsa studiilor de specialitate.

Academicianul Tocilescu era mâhnit de ignorarea vieţii româneşti în Occidentul european. Falsificatorii adevărului privitor la existenţa străveche şi teritorială au influenţat chiar autori români lipsiţi de spiritul critic precum compilatorii G. Panu şi P. Cernătescu[14]. Format la vechea „şcoală" romantică reprezentată de B. P. Hasdeu şi Al. Odobescu, Tocilescu a fost şi adeptul cercetării obiective, clare, fără digresiuni, convingătoare, promovată în spirit german de mentorul „Junimii", Titu Maiorescu.

Pe tărâmul istoriografiei Bucureştiului, profesorul Gr. Tocilescu aducea un plan de rigoare în recompunerea adevărului istoric în expunerea *Din istoria Bucureştilor. Cetatea Bucureştii sau Cetatea Dâmboviţei*.[15] În susţinerea concluziilor la care ajunsese pornea de la primele surse arheologice descoperite la Pantelimon, Dealul Spirii, Arcuda şi la două biserici din Bucureşti. Din punct de vedere argumentativ, arheologul vedea culturi formate şi dezvoltate, unele transformându-se ori făcând loc altora; asemenea mişcare continuă s-a accelerat, lăsând urma la Vădastra, Cucuteni şi în alte situri preistorice.

Depăşind spaţiul Capitalei, unde considera pe bună dreptate existenţa unei staţiuni preistorice, vizionarul Tocilescu proiecta cel puţin o trecătoare romană de la Bucureşti spre nordul ţării.[16] Totodată, atrăgea atenţia că numai o parte din materialul dezgropat este conservat la Muzeul Naţional de Antichităţi, instituţie întemeiată şi condusă de autorul comunicării. Circumspect în rostirea adevărului, documentat şi hotărât, respingea inscripţiile „plăsmuite" de clerici locali, la fel unele afirmaţii ale lui F.I. Sulger în lucrarea din 1781. Încercând sincronizarea cercetărilor proprii cu cele elaborate de A.D. Xenopol şi D. Onciul, istoricul Tocilescu sesizează unele goluri şi nepotriviri în cronologia voievozilor români, oferind celor interesaţi date extrase din izvoare istorice scrise, cercetate personal în arhivele de peste hotare, de la Arhivele Statului, Biblioteca Academiei Române, Muzeul Naţional de Antichităţi, Seminarul Central, arhive personale şi cronici. Cu date şi fapte suplimentare în dialectica ideilor pertinente, Grigore Tocilescu apelează şi la literatura folclorică, subliniind cu prudenţă: „Legenda, ca toate legendele, a acoperit întâmplările cu un văl, prin care totuşi se poate întrevedea că e vorba de o luptă dintre români şi unguri..." (p. 11).

Editor cu experienţă, s-a oprit şi la legenda lui Bucur, condiţionând existenţa „ciobanului" de factori social-politici existenţi în habitatul natural de pe ambele maluri dâmbo-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

viţene. Interesantă este conexiunea între „eroul" Bucur şi Romulus al Romei, cu afirmaţia că asemenea similitudini există la diverse popoare. Fără să fie o descriere minuţioasă a receptării istoriografiei bucureştene, opiniile sale se încadrează în mitologia urbană. Alte asocieri plauzibile sunt şi derivatele „Constantinescu – fiul lui Constantin", „Floreşti – moşia lui Florea", „Bucureşti – oraşul lui Bucur". La lărgirea problematicii şi a modalităţilor de interpretare, geograful-istoric a circumscris coerent prezenţa denumirii de *Bucureşti* la aşezări din judeţele Tecuci, Rm. Sărat, Ilfov şi altele. Se înţelege, a utilizat şi scrierile primilor istoriografi ai Bucureştilor.

Coborând treptele timpului, Grigore Tocilescu, în reconstituirea imaginii trecutului bucureştean, a pus întrebări şi a răspuns la ele: în ce parte a oraşului a fost aşezată cetatea? De unde vine numele de Bucureşti? Cine a fost fondatorul? Selectând rezultatele cercetărilor prin prisma ştiinţei, el precizează că vechea aşezare dâmboviţeană s-a ridicat pe malul drept al apei în spaţiul Curtea veche, deasupra şi în apropierea unuia dintre dealurile Mihai-Vodă, Mitropoliei sau Radu-Vodă. Potrivit tradiţiei populare, Bucur a fost dregător sau păstor războinic pe malurile mănoase ale Dâmboviţei – de la el derivă şi numele actual al Capitalei. Autorul a subliniat că, până la noi descoperiri, pe la 1310 Negru-Vodă a pus bazele aşezării – el ridicând şi alte cetăţi cum sunt Târgovişte, Câmpulung, Buzău, fiind întemeietorul Ţării Româneşti. Informaţii suplimentare despre legendarul Negru Vodă oferă istoricul Neagu Djuvara.[17]

În concluzie, Gr. Tocilescu a sporit sensibil interesul istoriei locale prin discernământ, aparent exhaustiv, al surselor de informare, susţinând că cetatea Bucureştilor este aceeaşi cu cetatea Dâmboviţei, întrucât urmele unei aşezări întărite nu s-au descoperit în câmpia şi mlaştinile din zonă. Fără a ne da amănunte asupra Bucureştilor, academicianul Grigore Tocilescu, printr-un excurs istoriografic, a dovedit îndepărtarea cercetătorului de tradiţionalul conformism de nuanţă romantică.

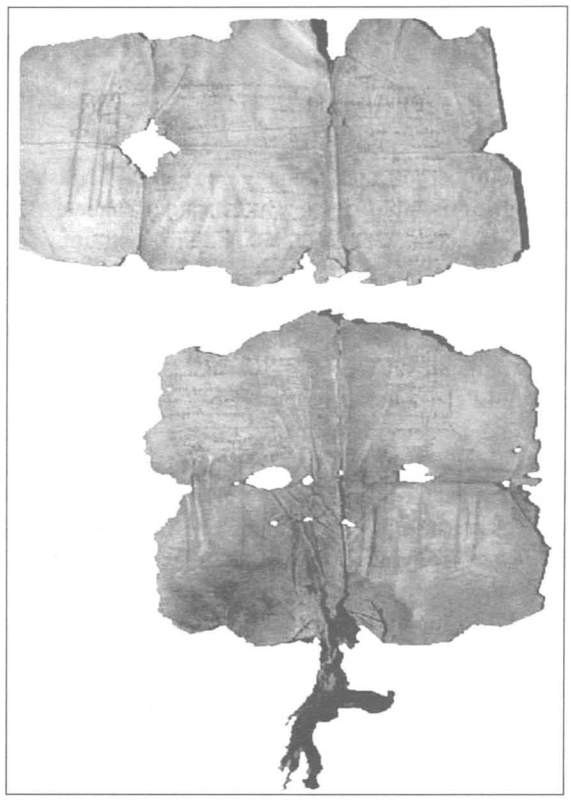

Hrisovul lui Vlad Tepeş din 20 septembrie 1459, în care se menţioneaza pentru prima oară Cetatea Bucureştiului

Bibliografie:

1. Al. Zub, *De la istoria critică la criticism (Istoriografia română sub semnul modernităţii)*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2000.

2. Iosif Genilie, *Geografia istorică, astronomică, naturală şi civilă a continentelor în general şi a României în parte*, Bucureşti, 1835.

3. Dimitrie Berindei, *Bucureştii. Studiu istoric*, în „Revista română", vol. I, Bucureşti, 1861.

4. Locotenent-colonel Dimitrie Papazoglu, *Istoria începutului oraşului Bucureşti*, Bucureşti, 1870; idem, *Călăuza sau conducătorul Bucureştiului* (prima carte de acest gen publicată la noi), Bucureşti, 1871, şi *Istoria fondării oraşului Bucureşti, capitala Regatului român de la anul 1380 până la 1850, culeasă după mai mulţi scriitori vechi*, Bucureşti, 1891.

5. Ion Licherdopol, *Bucureştii*, Bucureşti, 1889.

6. Gh. Ionnescu-Gion, *Bucureştii până la 1500*, „Analele Academiei Române", Seria II – Tom. XX – Memoriile Secţiunii Istorice, Bucureşti, 1898; idem, *Planul unei lucrări privitoare la Bucureşti în trecut şi în prezent*, Bucureşti, 1896; idem, *Istoria Bucureştilor*, Bucureşti, 1899.

7. Dimitrie Frunzescu, *Dicţionar geografic, administrativ şi statistic*, Bucureşti, 1870; idem, *Dicţionar topografic şi statistic al României cuprinzând descrierea a 20.000 nume proprii teritoriale şi anume: munţii, dealurile, măgurile, movilele şi văile, râurile, pâraele, lacurile, bălţile, apele minerale şi insulele, judeţele, plăşile, oraşele, târgurile, târguşoarele, satele, cătunele şi locuinţele izolate, mânăstirile, schiturile, cetăţile vechi şi ruinele, locurile însemnate prin bătălii, etc. Precedată de geografia şi statistica ţării*, Bucureşti, 1872.

8. Alexandru Pelimon, *Bucur, istoria fondării Bucureştilor*, Bucureşti, 1858.

9. Daniil (Dimitrie) Philippide, *Istoria României*, Leipzig, 1816; idem, *Geografia României*, Leipzig, 1816.

10. Dionisie Fotino, *Istoria vechii Dachii, a Transilvaniei, a Valahiei şi a Moldovei, adunată din mulţi vechi şi noi istorici*, 3 volume, Viena, 1818–1819.

11. Ulysse de Marsillac (Jean Ulisse Marsillac), *De la Pesta la Bucureşti. Însemnări de călătorie*, Bucureşti, 1869; idem, *Ghidul călătorului la Bucureşti*, Bucureşti, 1877.

12. Paul Grigoriu, *Un secol de la publicarea monografiei* Dacia înainte de romani *de Grigore G. Tocilescu*, în „Muzeul Naţional de Istorie", 5, Bucureşti, 1981.

13. Constantin Alessandrescu (Alexandrescu), *Dicţionar al judeţului Ilfov*, Bucureşti, 1891.

14. Grigore Tocilescu, *Doi istorici. G. Panu şi P. Cernătescu. Schiţe critice*, Bucureşti, 1874.

15. Grigore Tocilescu, *Din istoria Bucureştilor. Cetatea Bucureştii sau Cetatea Dâmboviţa*, Bucureşti, 1890.

16. Ipoteză confirmată recent de Marin I. Voinescu, *Prezenţa romană în nord-vestul Munteniei; zona Muscel. Stadiul cercetării*, în „Studii şi articole de istorie", LXXII, ediţia I, Râmnicu Vâlcea, 2007.

17. Cu deschidere teoretică şi metodologică, Neagu Djuvara şi-a publicat opiniile în studiul *Thocomerius – Negru Vodă. Un voievod de origine cumană la începuturile Ţării Româneşti*, ediţia a II-a, Editura Humanitas, Bucureşti, 2009.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureştii acum o sută de ani

(I)

În 1910 a fost terminat şi inaugurat Palatul Ministerului Lucrărilor Publice de pe Bulevardul Elisabeta. După Primul Război Mondial, la titulatura instituţiei se va adăuga „... şi al Comunicaţiilor"; în acest Palat funcţionează astăzi Primăria Capitalei. Construcţia a început în 1906, pe terenul viran situat vizavi de Grădina Cişmigiului, numit „Maidanul lui Duca", fiind realizată după proiectul arhitectului Petre Antonescu.

Palatul Ministerului Lucrărilor Publice

Până la acea dată, arhitectul mai proiectase noul Palat Kretzulescu, situat de cealaltă parte a Cişmigiului, realizat pe locul unei construcţii mai vechi, din 1902–1904 (palatul este astăzi sediul UNESCO); Monumentul Brătianu (1903) de lângă Universitate, azi dispărut, creat de Ernest Dubois; Muzeul Simu, azi demolat, care se afla pe Bulevardul Brătianu, în vecinătatea Hotelului Lido (1909); monumentala casă Soare Oprea (1910), devenită apoi Restaurantul Bucur, aflat azi în reţeaua City Grill.

În timpul ocupaţiei germane (1916–1918), Palatul Ministerului Lucrărilor Publice a fost rechiziţionat şi transformat în Comandatura Generală Germană. În 1948, arh. Petre Antonescu va renova clădirea şi îi va adăuga încă un etaj. Palatul este realizat în stil tradiţional, neoromânesc, Petre Antonescu fiind unul dintre adepţii lui Ion Mincu. Cu ocazia inaugurării palatului, Regele Carol I a dedicat acestui eveniment o medalie.

În vara anului 1910, casa boierească de la Şosea, în care locuise Candiano-Popescu, fiind cumpărată de Casa Regală cu un an în urmă, este extinsă şi modificată în stil neoromânesc de arhitectul Grigore Cerkez, devenind Palatul Kiseleff. Până la naţionalizarea din 1948 aici au locuit: Carol II, apoi Principesa Elena (regina mamă) şi viitorul rege Mihai I. Azi, Palatul Kiseleff este sediu al ING-Bank.

Bucureşteanul Leon Leonida, primul preşedinte al Automobil Clubului Roman (înfiinţat în 1904) şi care în 1906 cucerise titlul de campion la cursa de viteză organizată pe Şoseaua Kiseleff, înfiinţează Societatea Leonida & Co, care se va ocupa cu importul, distribuţia, întreţinerea şi service-ul automobilelor. În anii următori, afacerea va prospera şi se va extinde folosind finanţarea Băncii Marmorosch-Blank. Societatea va avea garaje pe Şoseaua Jianu (azi Aviatorilor), pe Str. Luterană şi pe Bulevardul Take Ionescu.

Muzeul Simu

Amenajarea Grădinii Cişmigiu este începută de arhitecţii peisagişti Carl Friedrich Wilhelm Meyer şi Wilhelm Knechtel, înfăţişarea actuală datând din anul 1910, creaţie a arhitectului peisagist german F. Rebhuhn, directorul grădinilor bucureştene.

Pe Bulevardul Dacia (numit iniţial Bulevardul Nou), care tocmai fusese deschis şi care la început lega doar Str. Icoanei cu Calea Dorobanţilor, arhitectul Oskar Maugsch construieşte Casa Ollănescu, care în perioada interbelică va deveni Institutul Francez. Acelaşi arhitect a mai proiectat Palatul Societăţii Generala Asigurări (vizavi de Universitate) şi Banca de Scont (Lipscani, colţ cu Str. E. Carada).

În anul 1910, pe fostul Bulevard Take Ionescu, este inaugurat Muzeul Simu, construit pe cheltuiala academicianului şi colecţionarului de artă Anastasie Simu. În muzeu erau expuse picturi şi sculpturi ale unor artişti români şi străini, precum şi obiecte de artă religioasă.

Muzeul a fost una dintre cele trei clădiri bucureştene realizate în forma unui templu grecesc; celelalte două sunt fostul Templu Masonic din Str. Câmpineanu şi Biserica Grecească din Bulevardul Ferdinand – Pake Protopopescu. Dintre cele trei doar biserica mai există, deoarece Templul Masonic a fost distrus în timpul bombardamentelor din 1944, iar Muzeul Simu a fost demolat în 1959 pentru a se construi Blocul Eva. Colecţiile muzeului se află acum la Muzeul Colecţiilor de Artă de pe Calea Victoriei (Palatul Romanit). Fosta Stradă El Dorado din vecinătatea vechii locaţii a muzeului poartă azi numele Anastasie Simu.

(Sursă: http://www.bucurestiivechi.ro/?p=359)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

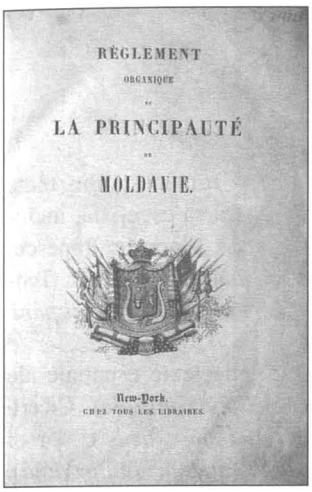

Règlement Organique de la Principauté de Moldavie/ Regulamentul Organic al Principatului Modovei
New York, 1831

(CS III 030) Ediţia franceză a primei constituţii a Principatului Moldovei. Textul a fost redactat de o comisie formată din boieri moldoveni, sub preşedinţia consulului Rusiei Minciaky şi a intrat în vigoare în 1832, după aprobarea sa de către Sultan.
Traducerea în limba franceză a fost făcută de Gheorghe Asachi.

Joannis ZONARAE, ***Monachi magni antea vigilum praefecti et primi secretis Annales***
Tomus primus, Venetiis, Ex Typographia Bartholomaei Javarina, 1729

(CS V 011) Primul volum din Analele *istoricului bizantin Ioannis Zonaras (secolul XII). Lucrarea a fost scrisă la o mănăstire din Muntele Athos. În capitolul XXI, din cartea a XI-a, sunt prezentate războaiele dintre romanii conduşi de împăratul Traian şi dacii conduşi de regele Decebal.*
Text paralel în limbile greacă şi latină.

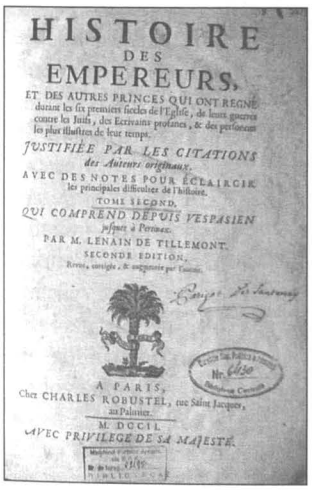

Lenain DE TILLEMONT, ***Histoire des empereurs et des autres princes qui ont regné durant les six premiers siècles de l'église, de leurs guerres contre les juifs, des écrivains profanes et des personnes les plus illustres de leur temps/ Istoria împăraţilor şi altor principi care au domnit în primele şase secole ale bisericii, războaiele lor împotriva evreilor, a scriitorilor laici şi a persoanelor cele mai ilustre din vremea lor***
Paris, Charles Robustel, Venice, François Pitteri, 1700–1739, 6 vol.

(CS III 05) Amplă istorie a Imperiului Roman şi a evenimentelor politice, militare, religioase şi culturale din sfera sa de influenţă. Prezentări ale domniilor unor împăraţi romani, printre care şi cea a lui Traian şi a războaielor cu dacii – vol. 2, pp. 171-187.

Carte de patrimoniu din colecţiile Bibliotecii Militare Naţionale

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ISTORIA CĂRȚII

Un editor discret: I. OPRIȘAN

Simpla lectură a programului editorial pe anul 2010 al editurilor „Saeculum I.O.", „Vestala" și „Saeculum Vizual" ne conduce spre o concluzie fără echivoc: pentru orice intelectual format sau în devenire, cărțile purtând sigla „Saeculum" reprezintă instrumente de informare absolut necesare, pertinente și sigure în cele mai multe dintre sferele umanisticii: istoria culturii, etnologie și etnografie, filosofie, mitologie și lingvistică. Oferta editorială bogată – peste 200 de titluri sunt permanent la dispoziția celor interesați – dar mai ales varietatea și calitatea titlurilor selectate fac din această editură o garanție a seriozității. Simpla enumerare a autorilor și titlurilor de cărți promovate de editurile „Saeculum" ar face să crească invidia oricărui editor: B.P. Hasdeu cu opera sa esențială (scrieri istorice, filologice, reviste literare, folcloristice și publicistică politică), M. Eminescu (*Corpusul receptării critice a operei lui M. Eminescu*, ediție selectată și îngrijită de I. Oprișan și Theodor Vârgolici, 3 vol.), *Bibliografia generală a etnografiei și folclorului românesc* (ediție începută de Adrian Fochi, continuată de Iordan Datcu și I. Oprișan, actualizată până în perioada 1970–1995). La acestea se adaugă nume de marcă ale culturii românești din toate timpurile, de la Ovidiu Drimba (cu opera sa esențială, inclusiv *Istoria culturii și a civilizației*, 3 vol.), Florentin Popescu, Dan Grigorescu, Emil Manu, dar și clasici (G. Dem. Teodorescu, *Istoria limbii și literaturii române de la origini până în 1882*) ș.a.

„Biblioteca de filozofie" cuprinde texte esențiale ale literaturii clasice, respectiv Cato (*Distihuri morale*), Cicero (*Arta oratoriei*), Marc Aureliu (*Către sine însuși*), dar și Arthur Schopenhauer (*Aforisme asupra înțelepciunii în viață*). Mai semnalăm, din colecția „Mythos", cartea lui G. Popa-Lisseanu, *Mitologia greco-romană în lecturi ilustrate*, lucrările fundamentale ale lui Ovidiu Papadima, Teodor Pamfile, Elena Niculiță-Voronca (*Datinile și credințele poporului român*, 2 vol.), Marcel Olinescu, Simeon Florea Marian (*Nașterea, nunta și înmormântarea la români*). Alte serii foarte căutate și apreciate de public sunt: „Enigmele universului", „Enigmele istoriei", „Documente revelatorii" etc.

Ceea ce surprinde însă la majoritatea covârșitoare a lucrărilor enumerate este participarea substanțială și discretă a

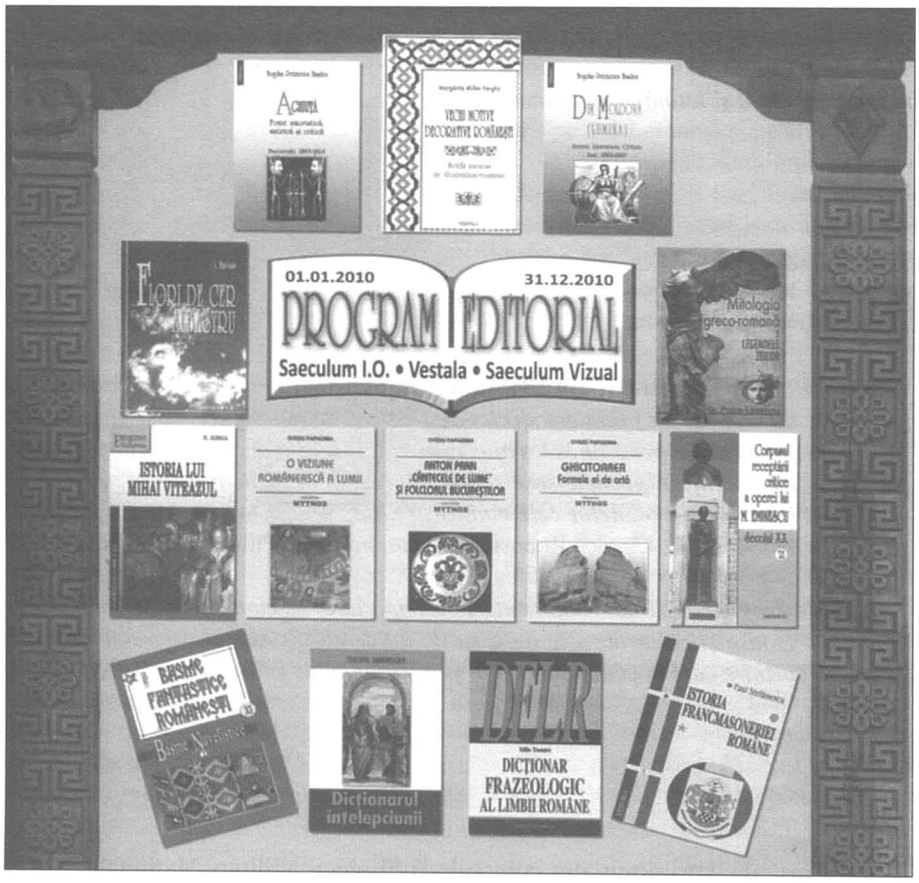

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

editorului. Marca „I.O." (Ion Oprişan, pentru cunoscători) se relevă atât în studiile introductive, aparatul critic şi bibliografic al fiecărei apariţii, cât mai ales în precizia selecţiei, o adevărată probă de rafinament cultural. În fapt, toţi autorii prezenţi în Catalogul general al editurii, de la clasici la contemporani, unii plecaţi prea devreme dintre noi, cum sunt regretaţii Paul Ştefănescu, Dan Grigorescu sau Ovidiu Papadima, sunt un exemplu de opţiune culturală sigură şi temeinică. Şi, ţinând seama că „Saeculum" este o editură *de autor*, putem aprecia că sigla „I.O." prezentă în denumirea editurii nu este cu totul nejustificată.

Născut la 17 aprilie 1940 la Văleni, jud. Prahova (cu prilejul aniversării vârstei de 70 de ani, redacţia „Biblioteca Bucureştilor" transmite sărbătoritului un călduros „La mulţi ani!" – n.a.), Ion (Ionel) Oprişan şi-a dedicat cariera studiilor de istoria literaturii (este doctor în filologie din 1981) şi mai recent etnologiei şi folclorului, în calitate de cercetător la Institutul de Istoria Literaturii „G. Călinescu" al Academiei Române. În paralel, depune o intensă activitate ştiinţifică şi publicistică, începând cu anul 1964, când debutează cu un articol despre „Formele fixe în poezia lui M. Eminescu" în „Revista de istorie şi teorie literară" şi continuând, constant, cu publicarea unor monografii substanţiale despre Mihail Sadoveanu (1986) şi B.P. Hasdeu (1990). În paralel, cercetează „izvoare folclorice şi creaţie originală", zonă culturală ce va deveni cu timpul adevărata sa vocaţie ştiinţifică. Odată cu apariţia editurilor ce-i poartă amprenta şi stilul, opera sa ştiinţifică va creşte exponenţial.

Astăzi, orice cercetare etno-folcloristică temeinică trebuie să facă referire la seriile *Basme fantastice româneşti* (3 vol.), *Basme superstiţios-religioase* (2 vol.), *Basme ale înţelepciunii* (2 vol.) şi *Basme nuvelistice*, dar şi la studiile *La hotarul dintre lumi* sau *Redescoperirea culturii populare. O perspectivă asupra literaturii române din perioada 1944–1970*, toate purtând marca „I.O."

Despre prozele „fantastice" cuprinse în volumul *Flori de cer albastru*, criticul Dumitru Micu nota: „I. Oprişan este un povestitor dotat cu imaginaţie, cu aptitudinea de a surprinde detaliul semnificativ, realist şi de a suda indislocabil segmente de realitate şi de vis, cu simţ al compoziţiei şi inteligenţă artistică. Menţionăm că proza lui I. Oprişan se apropie, ca registru tematic, de creaţia lui V. Voiculescu, Gala Galaction şi M. Eliade, conducând, prin unele situaţii stranii, către universul rural."

Studiul său despre vechile monumente „funerare" româneşti, troiţele atestate pe întregul areal autohton, reprezintă cea mai substanţială contribuţie ştiinţifică în domeniu, continuând opera unor etnologi şi istorici de artă de prestigiu, de la Al. Tzigara-Samurcaş la Gr. Ionescu, Tache Papahagi şi G. Oprescu.

Între exemplele semnalate de I. Oprişan este şi troiţa din satul Chiojdeni, jud. Vrancea, veche de 100 de ani, ce reprezintă un adevărat „stâlp al cerului", un *axis mundi* şlefuit de creştinism.

În concluzie, opera ştiinţifică şi editorială a lui I. Oprişan ne conduce, subtil şi eficient, până la originile, misterioase şi nerelevate, ale culturii tradiţionale.

Redacţia „B.B."

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

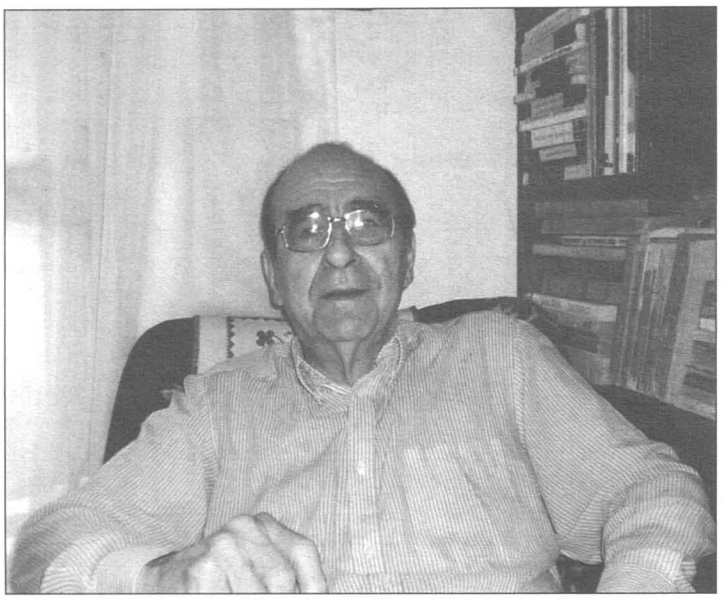

„Cultura noastră tradiţională n-a pierit"

Interviu cu Acad. Gheorghe VLĂDUŢESCU

Î: *Să începem cu originile...*

R: Dacă aş fi continuat să trăiesc în satul în care m-am născut, n-aş fi scris *Istoria sentimentală a unui sat* (Ed. Paideia, Bucureşti, 2002). Poate că n-aş fi scris nimic despre acel sat în care m-am născut, neavând detaşarea aceea pe care într-un fel o provoacă depărtarea. Sau măcar produce nostalgii. Iar acestea, la rândul lor, te duc către mitologie... Satul acela în care mă născusem cu atâţia ani în urmă nu mai este – poate că n-a fost niciodată, fiind, pentru mine, o stare de suflet. De aceea, când mai ajung pe acolo mă întristez: nimic din ce am păstrat sau am reconstruit din sufletul meu nu regăsesc, ori nu găsesc. Între satul de azi şi satul meu de ieri există distanţa, n-aş zice ontologică, dintre real şi imaginar.

Î: *În ce măsură cultura tradiţională persistă în satul tradiţional?*

R: Cu siguranţă că n-a pierit, numai că este greu, tot mai greu, de perceput, ceea ce este firesc. Substratul, acoperit mereu de alte şi alte „zăcăminte", se depărtează sau este îndepărtat tocmai prin aceea că mai punem între el şi noi neîntreruptele deveniri. Aşadar, „cultura tradiţională" profundă n-a pierit; asemenea capului tăiat al lui Orfeu, cum zicea un mitolog, „ea continuă să cânte". Nu-i percepem zvonul, dar sunetele de „dedesupt" nu există?

Î: *Cât de adânci sunt rădăcinile „urâtului" cotidian?*

R: Cineva, înnegurat în faţa mersului istoriei, ar putea zice, după o vorbă mai veche, că de îndatoririle de om şi de valorile lui te poţi apropia pe o cale, însă de îndepărtat, pe o mie; n-a fost de ajuns „realismul socialist", care atingea integrarea ultimă, de la aceea „populară" (negramaticalizată, cum i se zice, mai pe măsură, pocită) la aceea „cultă" (gramaticalizată). Parcă ne e dat să traversăm mai toate bolgiile... Manelele, dar şi muzica „uşoară" (parte a ei, vreau să zic), adesea cu linie melodică „şchioapă" şi versuri stupide, îl continuă. Estetica urâtului nu aparţine doar unui timp şi unui spaţiu de viaţă culturală. În Franţa, în Anglia ori Germania sau Italia n-a bătut vântul „realismului socialist", şi nici

Biografie

S-a născut la 8 septembrie 1937, în localitatea Cărbuneşti, judeţul Gorj. A urmat studii de filosofie şi limbi clasice la Universitatea din Bucureşti, iar din 1962 este cadru didactic universitar, specialitatea filosofie clasică. A debutat publicistic în 1971 cu o carte despre *Personalismul francez*, numărul cărţilor originale publicate depăşind cu mult 20, iar al celor cărora le-a deschis calea spre marele public apropiindu-se de cel al anilor de când slujeşte învăţământul superior românesc. Domeniile sale predilecte sunt istoria filosofiei clasice, orientale şi medievale (*Introducere în filosofia Evului Mediu*, 1972, *Experienţă şi inducţie la Aristotel*, 1974, *Filosofia în epoca veche*, 1985, *Ontologie şi metafizică la greci*, 3 vol. 1995–2007), cosmologia românească (*Filosofia legendelor cosmogonice româneşti*, 1982) şi, mai nou, analiza conceptului de filosofie şi politică (*Neconvenţional despre filosofia românească*, 2003, *Pentru ce istoria filosofiei?*, 2003). A scris memorialistică, literatură de ficţiune şi a tradus, între altele, *Metafizica* lui Aristotel.

Între 1990–1995 îndeplineşte funcţia de secretar de stat pentru Culte sub trei guvernări (Roman, Stolojan şi Văcăroiu), iar între 2002–2006 este vicepreşedinte al Academiei Române, instituţie al cărei membru titular este din 1999, după ce fusese ales ca membru corespondent în 1995. Este membru al *Académie des Sciences et Lettres* de la Paris şi preşedinte fondator al *Centrului de studii asupra imaginarului şi raţionalităţii* de la Craiova.

Opera (selectiv)

Personalismul francez: geneză şi împlinire, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1971.

Filosofia legendelor cosmogonice româneşti, Editura Minerva, Bucureşti, 1982.

O istorie a ideilor filosofice, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1990.

Bufniţa Minervei, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1996.

O enciclopedie a filosofiei greceşti, Editura Paideia, Bucureşti, 2001.

Filozofie şi politică: 1957–1962, Editura Paideia, Bucureşti, 2003.

Aristotel – Metafizica, Editura Paideia, Bucureşti, 1998 (traducere).

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

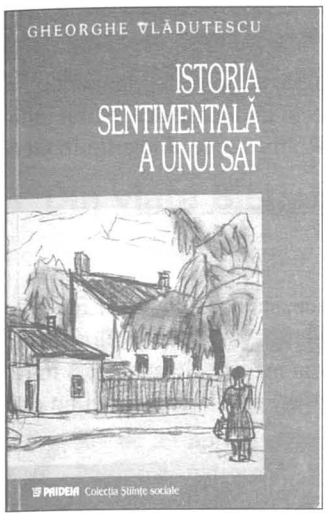

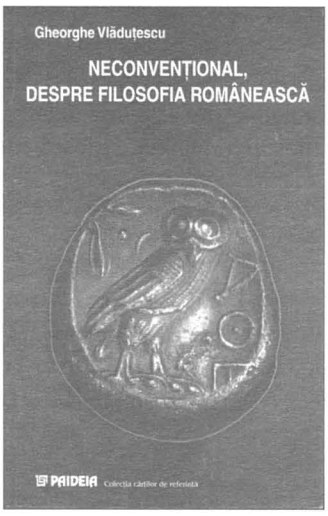

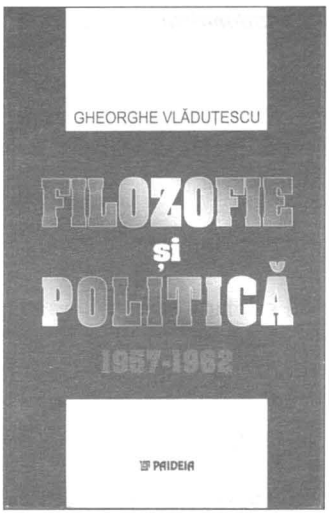

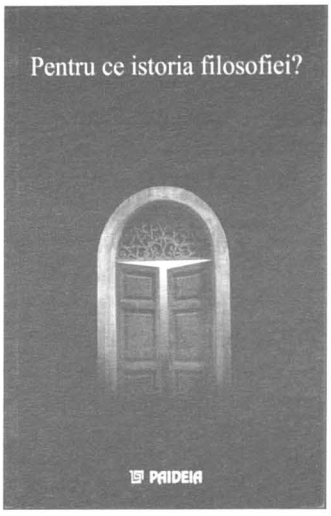

poate acela al „manelismului", dar răul, în forma kitsch-ului, unde nu atinge? Se pare că tot așa cum adevărul nu este fără eroare, nici frumosul sau binele fără de urât sau rău, nici cultura fără formele degradate de tip kitsch nu există. Istoria artei este, fie și în partea ei mai ascunsă și mai întunecată, și o istorie a kitsch-ului. Problema, deci, dacă așa stau lucrurile, nu este a existenței răului și urâtului (ori ca ce este perceput ca atare), ci a acceptării, cât sunt acceptate, a manelelor, respectiv a acelor sonorități cu pretenție de melodii, mai degrabă zgomotoase decât armonice, a spectacolelor de revistă cu limbaj și scene cât mai „crude".

Umorul („umor") este unul dintre cele mai subtile exerciții ale minții noastre. O anecdotă este cu atât mai bună, în genul ei, cu cât te face să râzi, ca să zic așa, pe dinăuntru. Or… mă opresc aici…

Î: *Sunt românii filosofi?*

R: Există poate o filosofie, nu zic bine, există o *înțelepciune*, acea *sofia* a grecilor și *sapientia* a romanilor, a tuturor semințiilor, ca oameni. Aceasta ia forme particulare în funcție de varii factori (geografici, meteorologici, economici, politici, religioși sau chiar mentali) și care se contopesc într-o istorie, mai îndelungată sau mai rapidă, mai deplină ori…

Grecia veche, cel puțin în spațiul european, s-a constituit, aș zice, în geometria sferei, creând la cota de sus în artă, în știință, în filosofie. În mai mică sau în mai mare măsură toate neamurile au făcut cam la fel. Cu diferențe, se înțelege, și de valoare și de durată istorică. O „înțelepciune" de fond poate fi lesne identificată în istoria noastră. Cultura sa profund „populară" o probează îndeajuns. Însă una este înțelepciunea *sofia*, iar alta *filosofia*, adică iubirea de înțelepciune (*philo-sofia*). Cum nu oricine care știe să socotească este aritmetician, nici acela care desenează, fie și cu abilitate, nu e pictor, nici „stihuitorul" nu e poet, la fel, filosoful și filosofia sunt altceva. Înțelepciunea ține de reacția primă, naturală: iubirea de înțelepciune este un „joc secund", un fel de meta-înțelepciune.

Prin urmare, putem vorbi de o înțelepciune istorică, a fiecărui neam, dar și, în măsuri diferite, de bună seamă, de filosofii. Nemții, francezii, englezii în istoria modernă au filosofii bine rotunjite. S-au impus stiluri: unul german, altul francez, altul englez.

Există însă și un stil al filosofiei românești, de ce nu, mai înainte de toate, există filosofie românească? Dacă o neagă cineva (și se prea poate), nu are a o face decât ignorând ceva fundamental. Anume, filosofia românească intră târziu în istorie, la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul celui de-al XVIII-lea, cu Dimitrie Cantemir și Samuil Micu. Ei nu vor fi luat lucrurile de la capăt, ci, gândind sincronic, au vrut să aducă filosofia în limba română, la cota timpului. După ei, Maiorescu și maiorescienii aveau să reușească.

Astfel că Maiorescu, C. Rădulescu-Motru, Mircea Florian n-au fost simpli imitatori. Sincronizarea nu este totdeauna imitație. Acceptând sau nu această regulă, de aici poate să înceapă discuția. Astfel, fie negăm *de plano* existența unei filosofii autohtone, fie eliminăm o parte a ei pentru a face să fie tot una cu alta. Eliminările „de stânga" de odinioară nu aduc ridicol de bine cu eliminările „de dreapta"?

Î: *În ce măsură filosofia românească este cunoscută în Occident?*

R: Nici filosofia, nici literatura românească de ieri și de azi nu sunt prea cunoscute și asimilate dincolo de spațiul limbii românești. Mai cu seamă *asimilarea*, cunoașterea lor, fie și îndeaproape, ne sunt îndeajuns. Ce ar fi de făcut? Cred că lucrurile ar trebui luate de la capăt. Au fost traduși în limbi de circulație câțiva poeți, iar dintre filosofi, probabil cel mai cunoscut este Blaga. Dar ca un francez, un german sau un englez să-i poată asimila pe un Arghezi, un Ion Barbu sau Blaga, atât ca poeți cât și ca filosofi, ar avea nevoie de cunoașterea întregului. Dacă se vrea, și bănuiesc că se vrea asimilarea literaturii, a culturii române în ansamblu, atunci ar trebui să se (re)înceapă cu traducerea unei istorii, aceea a lui Călinescu, de pildă. Cititorul străin ar descoperi existența unei lumi, mai mult decât a unei literaturi. Și la fel ar fi în filosofie, deși în cazul ei nu avem o istorie comparabilă cu aceea a lui Călinescu, din păcate în ultimii ani negată, hulită câteodată, dar nemărturisit imitată.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Î: *Se mai poate vorbi de un „naționalism" în filosofie?*

R: Nu cred prea mult în ideea *naționalității* în filosofie. Există, fără îndoială, impusă de limbă, de spiritul popoarelor, de tradiții. Adică există un stil grecesc, altul, în timpurile mai noi, german. Stilul este însă altceva decât naționalitatea. Stilul individualizează, dar nu închide. De aceea prefer să vorbesc despre filosofie în Grecia, filosofie în Roma veche, filosofie în Germania, în Franța, în Anglia.

Î: *Cât ne ajută istoria filosofiei să înțelegem filosofia?*

R: Cuvântul *istorie* în sensul primar înseamnă observație, cercetare. Istoria filosofiei, în această accepție, ar fi filosofie a filosofiei. Rostul ei nu este să refacă simplu, istoricist trasee, ci să desluşească mecanismele devenirii interioare a filosofiei şi pe acelea ale convertirii faptelor istorice în argumente. Ca în literatură – istoria literaturii – filosofia nu este altceva decât întregul ei evenimențial. Faptele istorice îi sunt şi date constitutive, de aceea, aşa-zicând după Heidegger, problema istoriei nu este problemă de istoriografie, ci de filosofie.

Î: *Astăzi cultura politică a trecut în fața filosofiei. Cum s-a ajuns aici?*

R: Poate unde au fost lipsiți de o cultură politică propriu-zisă, intensa politizare de odinioară fiind o formă de „spălare a conştiințelor". Nu trebuie să gândim politic. Cum naturii nu-i place vidul, nici sufletului privațiunile sau frustrările. De aici poate această apetență benefică, zic eu, pentru că a fi, ceea ce grecii ziceau *ființă politică*, înseamnă a gândi şi a decide în cunoştință de cauză. Periodic alegem, adesea regretăm votul. Aceasta înseamnă că n-am gândit îndeajuns, nu numai că alesul (aleşii) s-a (s-au) mai schimbat...

Î: *Ce este, totuşi, filosofia?*

R: Mai în glumă, mai în serios, parafrazându-l pe un francez mai pesimist, doar filosofii mai cred astăzi în nevoia de filosofie. Dacă şi ei, adaug pentru că, din tagmă, mulți-puțini, nu contează, cred că şansa filosofiei este „scientificarea" ei (ca să ocolesc cuvântul rău famat „scientism"). În anii nu demult trecuți, ca relele deprinderi să se lepede, filosofia devenise „ştiință", numai astfel pentru ca să ajute ştiințele metodologice şi să le confirme rezultatele. Or, ştiințele nici atunci, nici în anii de acum, nicicând de fapt, ca şi filosofia, şi-au urmat drumul lor. Interferențele sau numai apropierile nu le-au ştirbit din autonomie. De aceea, oricâtă ar fi expansiunea ştiințelor şi tehnologiei, *filosofia va fi ea însăşi, cu condiția să fie ea, prima, care să renunțe la sine*. Un matematician, dacă are nevoie de filosofie, şi-o produce singur – nu-i vine din afară răspunsul la întrebările lui.

Ştiințele au nevoie de filosofie, filosofia este deschisă către ştiințe, numai că, pentru aceasta cel puțin, singura condiție este de a rămâne în identitatea ei. Altfel se pierde pe sine şi pierde şi pe „ştiințific", ca parte în dialog. Dacă ar vrea să fie mai mult altceva decât este, ori şi-a pierdut identitatea, ori la noi, cel puțin la conceptul filosofiei ca ştiință. Ea însă nu este decât ceea ce este, cum este în felul ei ştiința, cum este poezia, cum este muzica. *Doar rămânând la ceea ce este, filosofia poate fi ceea ce trebuie să fie.*

Interviu realizat de
Marian NENCESCU

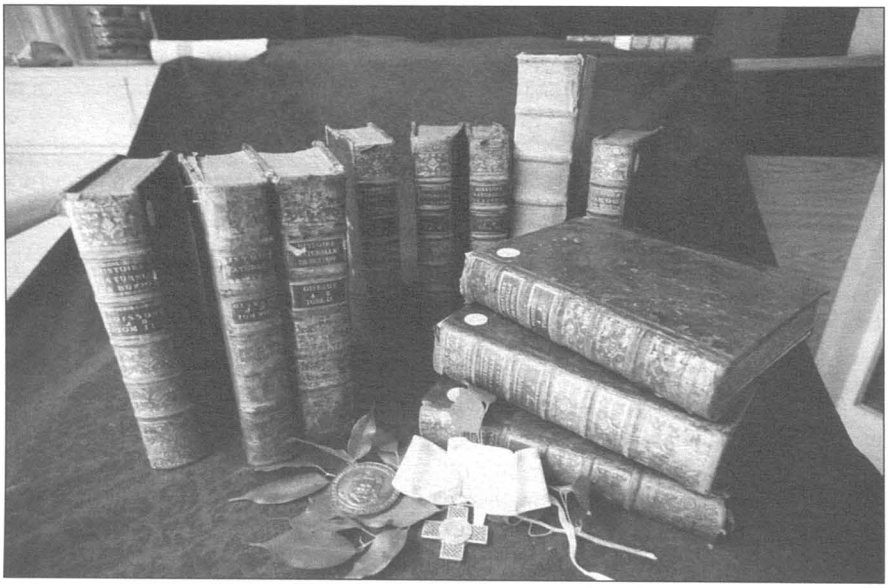

Din colecțiile
Bibliotecii Militare Naționale

Imagini în paginile
12, 25, 26, 31, 35

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Din viaţa Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

Ziua Bibliotecarului – sărbătorită „în familie"

Ziua de 23 aprilie reprezintă, din 1998, sărbătoarea naţională a bibliotecarilor din România. Este o zi inclusă în Legea Bibliotecilor, dar şi în conştiinţa publică. Fără să ceară favoruri speciale în plus, fără să protesteze sau să condiţioneze accesul la informaţie în funcţie de recompensa publică oferită de o societate tot mai depărtată de la rosturile ei fundamentale, bibliotecarii români au transformat ziua lor, dacă nu într-o zi de muncă obişnuită, măcar într-o zi în care rosturile cărţii şi ale slujitorilor ei capătă conotaţii festive.

Pe plan internaţional, 23 aprilie este Ziua Mondială a Cărţii şi a Dreptului de Autor. Tradiţional, editurile oferă cărţi gratuit cititorilor. Noi, mai modeşti, oferim informaţii despre carte. Oferim unei societăţi consumatoriste elementul fundamental al cunoaşterii: suportul material, baza cunoştinţelor, *informarea.*

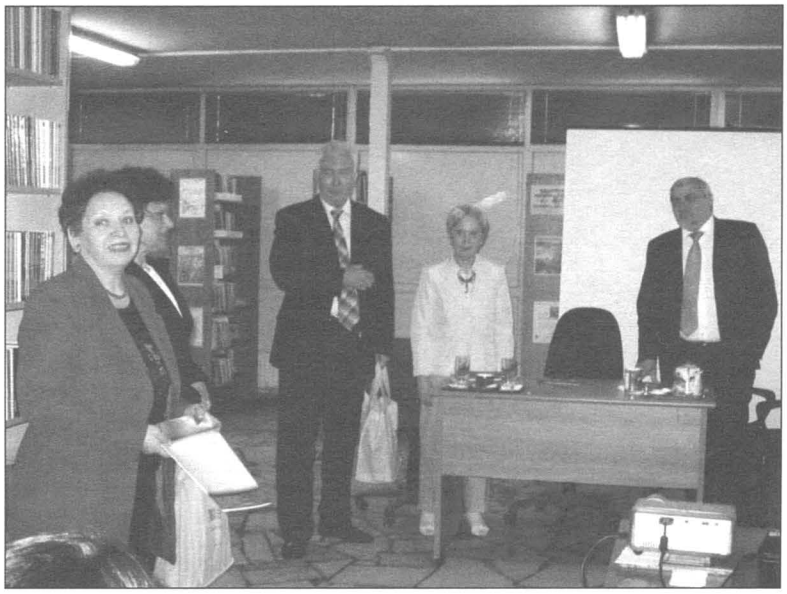

Doamnele bibliotecare Mihaela Lucia Gheorghiu şi Elisabeta Smădoiu felicitate de conducerea BMB

Pentru bibliotecarii bucureşteni prezenţi pe 23 aprilie la Filiala „Liviu Rebreanu" a BMB, Ziua Bibliotecarului a fost o sărbătoare „de familie", fără constrângeri, fără obligaţii formale, şi mai ales fără false festivisme. Din acest punct de vedere, cel puţin, sărbătoarea şi-a atins obiectivul asumat: acela de a se transforma dintr-o sărbătoare impusă într-una percepută ca normală, necesară şi intimă. Ceva din modestia tradiţională a acestei profesii s-a transmis şi *duhului sărbătorii*: a lipsit (fără nici o justificare aparentă!) presa, la fel cum n-au onorat cu prezenţa întâlnirea bibliotecarilor nici autorităţile locale, reprezentanţii fireşti ai societăţii civile (corpul didactic, breasla scriitoricească şi, de ce nu?, celelalte componente publice enunţate de organizatorul *de facto* al manifestării, dl. Sergiu Găbureac: medicul de familie, preotul şi poliţistul comunitar). Poate măcar câţiva membri ai Clubului de lectură de la Odăi, iniţiat de colega noastră Delia Boian, meritau invitaţi, pentru a susţine ideea generoasă a dezbaterii profesionale ce a constituit pretextul reuniunii („Asigurarea unui bun nivel calitativ al serviciilor oferite membrilor societăţii bucureştene").

Prezentă la manifestare, conducerea BMB, prin autoritatea d-lui director general dr. Florin Rotaru şi a d-nei director Rodica Cosmaciuc, a ţinut să sublinieze totuşi drumul ascendent străbătut de BMB în ultimii 15 ani şi care a oferit corpului bibliotecarilor condiţii de muncă şi de exercitare a profesiei net superioare: inaugurarea a două localuri noi, alte aproape zece filiale reamenajate, adoptarea sistemului de bibliotecă ALEPH, proiectul Bibliotecii Digitale DACO-ROMANICA, revista şi editura „Biblioteca Bucureştilor", primele biblioteci publice pentru nevăzători şi constituirea unor biblioteci specializate.

Pentru viitor, a ţinut să sublinieze dl. Florin Rotaru, eforturile vizează înfiinţarea unei biblioteci specializate pe literatură de călătorii, alta pe tematică gastronomică, şi extinderea reţelei informaţionale. Biblioteca viitorului este viabilă, cu condiţia să se adapteze nevoilor publice, să fie motorul şi inima micilor colectivităţi, singurele capabile să susţină şi să promoveze acest proiect.

Sărbătoarea din 23 aprilie a mai marcat un moment cu reverberaţii emoţionale în rândul bibliotecarilor – trecerea la pensie a colegilor noştri: doamnele Mihaela Lucia Gheorghiu, Antigona Grecu, Anişoara Hanu, Cristiana Hopu, Ana Lefter, Elisabeta Smădoiu, Claudia Sorescu, şi domnul Liviu Butuc. Tuturor, pensie îndelungată şi invitaţia de a trece oricând pragul bibliotecii de suflet: BMB!

Marian NENCESCU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Târgul Educaţiei – o avanpremieră a admiterii

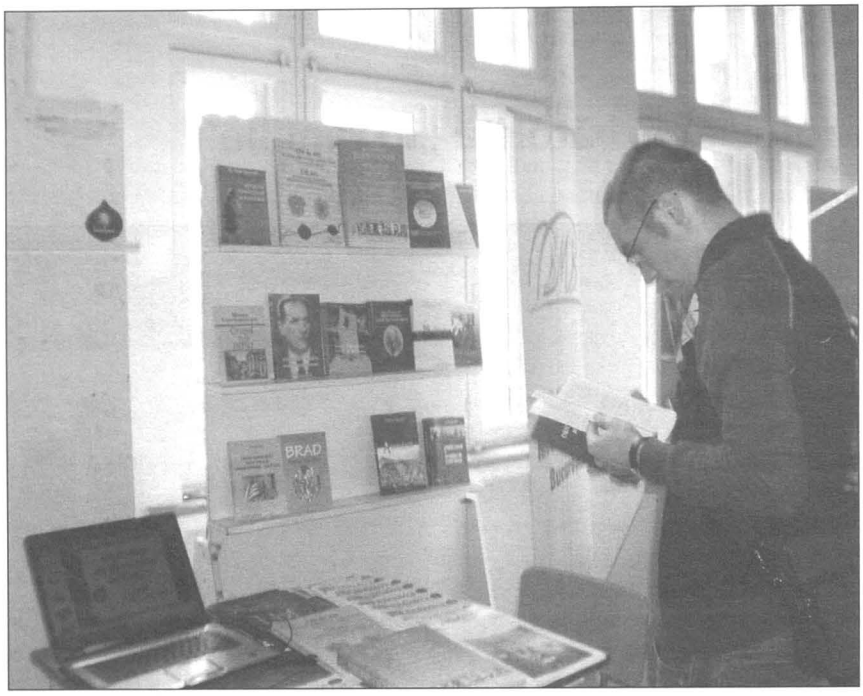

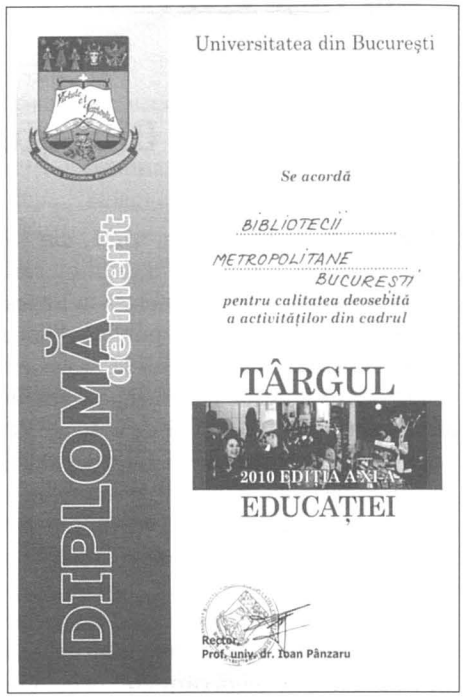

Tradiţionala manifestare organizată de Universitatea din Bucureşti, *Târgul Educaţiei*, găzduită de Palatul Facultăţii de Drept între 16–17 aprilie 2010, a reunit anul acesta un număr record de participanţi, peste 70, între care şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti.

La invitaţia departamentului Servicii pentru studenţi, constituit ca urmare a unui Program Tempus la 1 iulie 1997, au răspuns toate cele 19 facultăţi ale Universităţii bucureştene, cele patru departamente (pentru Învăţământ la distanţă – I.D., pentru Pedagogia Învăţământului primar şi preşcolar, pentru Tehnologii şi catedra UNESCO pentru schimburi interculturale şi interreligioase), precum şi o serie de edituri, instituţii culturale, agenţii, publicaţii, centre culturale, biblioteci şi fundaţii, toate având ca obiect de activitate dominant accesul la cultură şi informaţie. În acest context, prezenţa BMB, precum şi oferta culturală prezentată cu acest prilej s-au bucurat de un real succes, garanţia fiind adecvarea la condiţiile Târgului. De altfel, pe parcursul celor două zile au vizitat standul BMB peste 500 de tineri care şi-au manifestat *în scris* interesul de a participa la proiectul *Kartier – televiziune on-line* iniţiat de Centrul pentru Tineret (responsabil, Horia Frunză), dar şi pentru celelalte oferte culturale: programul „Biblioteca Bucureştilor", oferta multi-media înscrisă în proiectul *Memoria Bucureştilor* şi proiectul-pilot *Bucureştii răsfoiţi*.

Desfăşurat într-o atmosferă destinsă, animată, specific tinerească, Târgul a cuprins şi numeroase momente culturale inedite: spectacole *live* oferite de studenţi de la facultăţile de limbi străine, un concert de muzică de promenadă susţinut de Fanfara Jandarmeriei Române, numeroase alte simpozioane, dezbateri, întâlniri profesionale. La capitolul ingeniozitate, studenţii s-au străduit să-şi atragă cât mai mulţi viitori colegi din rândul tinerilor vizitatori. Dacă „istoricii" s-au îmbrăcat în costume de epocă, defilând astfel prin Târg, cei mai tineri filosofi au oferit un „meniu platonic", asezonat cu *bacon* şi *Carlsberg*, iar matematicienii au compus „5 argumente" pentru a rezolva o ecuaţie cu cât mai multe necunoscute: unde susţin admiterea în acest an?

Răspunsul a fost evident o invitaţie: Târgul însuşi este cea mai grandioasă manifestare a „porţilor deschise" către Alma Mater, un adevărat conglomerat academic şi instituţional care ştie nu doar să atragă viitorii studenţi, dar să le şi ofere un program educaţional de nivel european.

CRONICAR

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

De la filialele BMB...

Mănăstirea Văcăreşti între zidire şi amintire

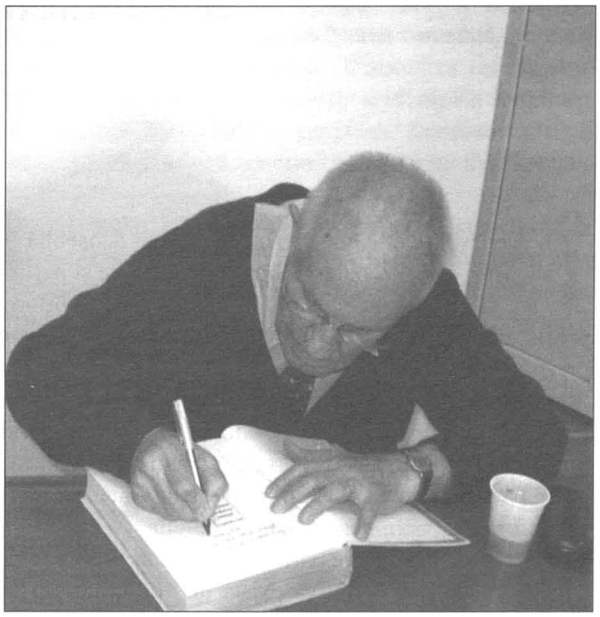

În contextul marcării, în anul 2010, a 1685 de ani de la primul Sinod Ecumenic de la Niceea (325) şi a 125 de ani de la recunoaşterea oficială a autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române (1885), vineri 16 aprilie a.c., la Filiala „George Coşbuc" a avut loc manifestarea culturală cu titlul *Mănăstirea Văcăreşti între zidire şi amintire*. Invitat special a fost Acad. Dinu C. Giurescu, care a punctat momentul demolării edificiului, când domnia sa, împreună cu alte personalităţi ale culturii româneşti, a depus repetate memorii pentru oprirea demolării.

Din partea Serviciului Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară al BMB, Florin Preda a susţinut o prezentare powerpoint cu imagini din timpul existenţei complexului Văcăreşti ca mănăstire şi ca închisoare, iar apoi din cel al demolării acestuia.

Manifestarea a fost organizată în colaborare cu Uniunea Pensionarilor din Bucureşti – Filiala Sector 4. În finalul manifestării, **Acad. Dinu C. Giurescu** (în imagine) a acordat un autograf pe cartea domniei sale *Istoria ilustrată a românilor*, existentă în fondul de carte al Filialei „George Coşbuc".

Ziua Mondială a Cărţii

Ziua Mondială a Cărţii şi a Dreptului de Autor se sărbătoreşte anual pe 23 aprilie, fiind o iniţiativă destinată promovării lecturii, publicării şi a drepturilor de autor. Prima astfel de zi s-a desfăşurat în 1996.

Cu prilejul acestei zile, joi 22 aprilie a.c., la Filiala „George Coşbuc" s-a desfăşurat manifestarea *Ziua Mondială a Cărţii*, organizată în colaborare cu Şcoala Nr. 111 – „George Bacovia". Alături de noi s-au aflat elevii clasei a III-a B, care au prezentat un fragment din schiţa *D-l Goe* de I.L. Caragiale, fiind coordonaţi de către doamnele Rozica Urcan, învăţătoare, Carmen Călin, bibliotecar, şi Maria Călinescu, secretară. Prezentarea serviciilor generale oferite de bibliotecă a fost completată de către Florin Preda, care a vorbit despre oferta Serviciului Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară.

Ca şi în alte ocazii, reuşita acestei manifestări este produsul bunei colaborări dintre Filialele „George Coşbuc", „Alexandru Macedonski" şi Serviciul mai sus menţionat.

Primăvara şi noi

Vineri 30 aprilie a.c., Şcoala Nr. 190 – „Marcela Peneş" a marcat începerea Zilelor şcolii printr-o serie de manifestări culturale, una dintre acestea fiind cea cu titlul *Primăvara şi noi*. Biblioteca Metropolitană – Filiala „George Coşbuc" s-a aflat alături de elevii acestei şcoli prezentând oferta generală a BMB, astfel fiind transmisă invitaţia de a fi vizitaţi. Prezenţa noastră în şcoală a fost completată de colegul nostru Florin Preda, care a expus programul *La pas prin Bucureşti*. Copiii veniţi în biblioteca şcolii, elevi de clasa a V-a, au pregătit un program artistic, au recitat versuri pe tema întâlnirii – primăvara, apoi din creaţiile proprii, şi au cântat, sub coordonarea doamnei profesoare de limba română Viorica Trandafir şi a doamnei bibliotecar Nina Manolache.

Florentina DOBROGEANU-IPSILANTE

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

O scurtă perspectivă asupra izvoarelor bibliografice utilizate în elaborarea unei teze de doctorat din domeniul biblioteconomic

Drd. Ştefania-Roxana PLĂIAŞU
Biblioteca Universităţii de Arhitectură şi Urbanism „Ion Mincu"

În procesul unei cercetări, o importanţă deosebită îi revine regăsirii unor izvoare bibliografice actuale şi pertinente pe care să le putem selecta din multitudinea de informaţii de profil, existente în bibliotecile tradiţionale sau virtuale, cu privire la aspectele ce ţin de tema unei teze de doctorat. Ca urmare a creşterii volumului informaţional, a diversificării acestora, problema regăsirii unor izvoare bibliografice cu un conţinut informaţional pertinent devine din ce în ce mai dificilă pentru orice cercetător. În momentul în care aceste surse de informare oglindesc conţinutul temei, acestea capătă o importanţă deosebită pe parcursul elaborării tezei de doctorat.

Acceptând faptul că există un volum enorm de informaţie şi având bine stabilită problema de cercetare mai sus menţionată, observăm că este necesar să identificăm şi să folosim corect informaţia în schiţarea principalelor idei pe care le vom trata în teza de doctorat. Putem stabili că orice demers ştiinţific are un sens în cazul când doctorandul cunoaşte bine toate sursele literar-ştiinţifice de importanţă majoră cu referire la problema supusă cercetării în teza de doctorat.

Documentarea este o etapă necesară cercetării şi are drept scop cunoaşterea experienţei ştiinţifice în domeniul supus investigaţiei, în domeniile afiliate şi în celelalte domenii de cunoaştere a realităţii. Documentarea este indispensabilă cercetării oricărui doctorand. Cu ajutorul şi graţie documentării putem face cunoştinţă cu izvoarele bibliografice, cu noile concepţii, care ne orientează către sursele de informaţii care au o legătură certă cu tema personală de cercetare.

Etapele pe care le avem în vedere în aria de cercetare sunt următoarele:

- trecerea în revistă a surselor de informare necesare cercetării;
- selectarea surselor;
- sintetizarea informaţiilor;
- valorificarea acestora;
- alcătuirea explicaţiilor generalizatoare pentru conturarea cercetării.

Cercetarea propriu-zisă se rezumă la publicarea rezultatelor cu referire la informaţii despre documentele din domeniul biblioteconomic (noile descoperiri în dezvoltarea ştiinţifică), problemele domeniului mai mult sau mai puţin cercetate, noile publicaţii de specialitate şi ipotezele noi avansate cu privire la subiectul cercetării.

În acest mod, încercăm reordonarea cunoştinţelor existente în tema abordată din câmpul biblioteconomic (concepte, definiţii, ipoteze), sensibilizarea unor deficienţe în abordarea anterioară a subiectului supus investigaţiei, sugerarea unor noi aspecte de cercetare ce pot fi de interes pentru tema de cercetare abordată. O condiţie de bază a cercetării şi documentării în domeniul biblioteconomic şi nu numai este cunoaşterea profundă a limbajului ştiinţific, a metodelor şi metodologiei de cercetare, cunoaşterea logicii dezvoltării domeniului şi analiza critică a realizărilor din domeniu. Îndeplinirea acestor condiţii vor servi la susţinerea ipotezelor, verificarea veridicităţii lor, probarea adevărului, elaborarea concluziilor, demonstrarea veridicităţii sau falsităţii teoriei existente şi iniţierea unor noi teorii (teze, concepţii).

Etapele cercetării bibliografice luate în considerare de către un doctorand filolog, cu specializare în domeniul bibliologiei, pot fi următoarele: informarea generală asupra temei de cercetare, identificarea surselor, accesul la aceste surse, culegerea materialelor bibliografice, adnotarea fiecărei surse şi ordonarea lor.

Cercetarea cu privire la depistarea izvoarelor bibliografice de interes pentru tema enunţată constă în parcurgerea atentă şi listarea ideilor, argumentelor, demonstraţiilor, ipotezelor, sistemelor conceptual-metodologice, enunţurilor, explicaţiilor şi concluziilor despre subiectul cercetării. Se poate afirma că încercăm formarea viziunii de ansamblu asupra realizărilor anterioare în acest domeniu al biblioteconomiei pentru tema propusă. De asemenea, trebuie să avem în vedere sinteza teoretică a subiectului, punerea la punct a instrumentarului conceptual-metodologic şi explicativ pentru o abordare concretă şi realizarea demarcaţiei dintre ceea ce este deja realizat pe această temă şi ce vom încerca să realizăm în teza de doctorat, dar şi la ce concluzie vom ajunge la finalul acesteia. Aşa cum bine se ştie, informarea şi documentarea sunt elemente de uz permanent pentru noi, doctoranzii. Fondurile de informare sunt extrem de diverse – de la tradiţionalele biblioteci ştiinţifice la bibliotecile virtuale, de la informaţia din domenii înguste de cercetare la cele înrudite.

Bibliografia tezei de doctorat se structurează pe următoarele paliere: izvoare şi instrumente de lucru (bibliografii, dicţionare de specialitate), izvoare inedite care se referă la resursele electronice (Internet), periodice de specialitate, lucrări generale de profil şi lucrări speciale din sfera temei de cercetare. Totuşi, pentru o delimitare mai exactă, precizăm că sursele de informare utilizate sunt de două tipuri: primare şi secundare.

Documentele primare vor fi sursele de informare principale care vor sta la baza cercetării, acestea fiind publicaţii neperiodice (monografii, rapoarte de cercetare, rapoarte statistice, comunicări ştiinţifice etc.) şi periodice (publicaţii seriale de specialitate).

Aşa cum am precizat, teza de doctorat va avea ca principal punct de sprijin documentele primare care se vor găsi atât pe suport tradiţional, cât şi în format electronic, întrucât noutatea subiectului ne ajută să facem cercetarea atât în câmpul tradiţional de cercetare, cât şi în cel virtual (cărţi electro-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

nice, publicaţii seriale on-line existente pe Internet sau în baze de date).

Documentele secundare, aşa cum se ştie, reprezintă prelucrarea analitică şi sistematică a documentelor primare. Aceste documente ne vor ajuta în regăsirea documentelor primare unde se află informaţia necesară despre tot ceea ce ţine de tema de cercetare. Printre aceste documente evidenţiem reviste de referinţă, studii de sinteză, adnotări, informaţie rapidă, indexuri şi cataloage bibliografice.

Referinţele bibliografice vor reprezenta un capitol aparte al tezei de doctorat. Nu este atât de dificil de elaborat bibliografia dacă ne vom folosi pe parcursul investigaţiilor de acele surse de informare ce ţin de tema propusă, dar şi de fişele bibliografice unde vor fi notate informaţii de interes pentru studiul în cauză. Referinţele bibliografice vor reprezenta acele lucrări de bază, care au fost folosite drept izvoare bibliografice notorii în domeniul ales.

Normele de bază în elaborarea referinţelor bibliografice pe care le vom avea în vedere în documentarea reală se vor referi la obligaţia fiecărui doctorand de a menţiona absolut toate sursele folosite la baza elaborării tezei de doctorat, includerea în această listă bibliografică doar a lucrărilor, surselor strâns legate de tema sau problema cercetată, precum şi descrierea exactă a surselor citate. Elaborarea referinţelor bibliografice o vom întocmi în ordinea alfabetică a limbii de elaborare a lucrării, începând cu numele de familie a autorului, iar în cazul când acesta lipseşte, după denumirea lucrării citate.

Cu siguranţă, sursele bibliografice, atent selecţionate, ne asigură un punct de plecare şi un real sprijin în elaborarea tezei de doctorat, oferind noi perspective asupra subiectului de cercetare.

Biblioteca modernă – un „Ianus bifrons"
(semnalarea unui paradox)

Sociolog Alexandru Horia FRUNZĂ
Centrul de Tineret al BMB

Faptul că biblioteca modernă pune la dispoziţia publicului fondul de carte, dar şi săli cu acces la Internet, nu pare la prima vedere o contradicţie. Şi totuşi, din perspectivă psiho-culturală, această asociere ascunde un conflict pe care doresc să-l dezvălui în scurtul meu eseu.

E ştiut faptul că de când s-a lansat Internetul, cartea şi oferta online sunt într-o rivalitate continuă (lucru dovedit de multele studii apărute pe această temă). Unii comentatori consideră că e o rivalitate ireconciliabilă. Lectura atentă şi sistematică a cărţii versus navigarea grăbită şi aleatorie pe Internet e un subiect de dezbateri aprinse. Pasiunea pentru „www" anulează de multe ori interesul pentru carte. Prin natura lor divergentă, cele două instrumente de cunoaştere nu pot sta împreuna fără a fi într-un permanent conflict. Şi totuşi, biblioteca modernă încearcă o împăcare a acestor doi rivali sau, altfel spus, propune o complementaritate. E o provocare culturală de proporţii…

În sediul central al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti, în imediata vecinătate a sălii de lectură, se află sala cu acces liber la Internet. Dacă în prima încăpere poţi vedea cititori aplecaţi pe carte şi adânciţi în lectură, în cea de-a doua dai de oameni care navighează grăbiţi în spaţiul virtual, cu degetele aflate mereu în goană pe tastele calculatorului. Biblioteca modernă pare un „Ianus bifrons", e asemenea zeului cu două feţe opuse, una privind înainte, alta înapoi. Ca simbol al veghei totale. Efectele acestei deschideri sunt foarte interesante din punct de vedere socio-cultural. Se poate pune însă o întrebare: nu cumva Internetul e un cal troian care va submina din interior biblioteca (în sensul ei tradiţional), furându-i treptat cititorii? Răspunsul îl vom da după o serie de analize comparative. Paginile de faţă sunt doar o introducere.

Să analizam în continuare diferenţele de atitudine între omul scufundat în lectura cărţii şi omul internaut.

O carte şocantă, intitulată *Barbarii*, de autorul italian Alessandro Baricco, apărută de curând şi în traducere românească, afirmă că în momentul de faţă se produce o mutaţie îngrijorătoare la nivelul comportamentului cultural. Şi asta datorită expansiunii Internetului. Omul care navighează pe Net sare de la un site la altul în virtutea unei alunecări perpetue. Dacă te opreşti din acest slalom, apare pericolul de a cădea pe gânduri, de a deveni reflexiv. Atragem atenţia în mod alarmant că Internetul te împiedică să cazi pe gânduri, să adânceşti o anumită idee, el te împinge să dai link după link, să navighezi repede printre informaţii mai mult sau mai puţin utile. Link-ul e principiul suprem. Totul trebuie făcut din mers, în fugă şi fără întrerupere. Timpul destinat lecturii începe să semene cu un timp mort şi plicticos.

Această navigare electronică nonstop naşte în noi sindromul de hiperactivitate, devenim superficiali şi agitaţi, incapabili de a mai citi o carte. Am stat de vorbă cu mai mulţi tineri care mi-au declarat că nu se apropie de cărţi pentru că lectura îi plictiseşte. Aceşti tineri stau însă la calculator zi şi noapte, navigând frenetic pe Internet. Generaţia web-ului, a culturii digitale, se defineşte prin neputinţa de a sta locului, de a medita, de a contempla, de a gusta pe îndelete o carte, un film artistic sau un tablou. Alessandro Baricco numeşte acest nou stil de viaţă „barbarism". În contrast cu tiparul clasic al tradiţiei umaniste, în care valoarea se definea prin ierarhie, profunzime, efort şi stăruinţă.

Iată însă că biblioteca modernă îşi asumă riscul de a găzdui „barbaria" în propria-i casă. Ea oferă cititorilor ei, pe lângă fondul de carte, şi un bonus modern. Cu alte cuvinte, găzduieşte în sălile ei şi pe „duşmanul cărţii". Unii ar putea

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

zice că această manevră e sinucigașă pentru bibliotecă. Tinerii vor umple sălile calculatoarelor și vor părăsi treptat sălile de lectură.

Voi ocoli această problemă statistică pentru a spune câteva cuvinte despre un fenomen de ultimă oră pe care l-am constatat în lumea blogosferei. M-aș bucura să fiu primul care semnalează acest lucru. Am studiat zilele acestea topul „Ze List", care este topul celor mai frecventate bloguri pe plan național, și am descoperit, cu mirare, că pe locul 2 din 30.000 de bloguri înscrise în competiție se află blogul „Bookblog.ro" dedicat exclusiv promovării cărții. Atenție! El se află înaintea unor bloguri cu informații din viața politică, lumea mondenă, sport, divertisment, business și chiar a blogurilor porno (!). Putem spune, așadar, că se naște în Internet și o mișcare inversă, de trezire a interesului pentru lectură, pentru viața cărții. Această tendință se observă în special în blogosferă, adică latura mai confesivă a Internetului. De altfel, blogul RO.LITERATURA a început să câștige bani din promovarea tinerilor scriitori. E un fenomen care trebuie analizat cu atenție.

Se pare că războiul inițial dintre carte și NET se convertește într-o cooperare neașteptată. Proiectul *Bibliotecii Virtuale*, inițiat de Biblioteca Metropolitană București, e un exemplu în acest sens. Tehnologia digitală devine astfel suportul unui tezaur cultural și în felul acesta putem spune, parafrazându-l pe autorul italian, că „barbarul" se civilizează. Vom vedea care sunt consecințele acestei mișcări subterane paradoxale, dacă nu cumva balaurul electronic va redeștepta pofta lecturii și „dușmanul cărții" se va declara înfrânt pe propriul teren.

Luni la ora 5 – După-amiaza unui interpret

Inaugurată la 26 octombrie 2009, Prima Stagiune Camerală a Uniunii Interpreților, Coregrafilor și Criticilor Muzicali din România (UICCMR) se va încheia la 28 iunie 2010.

Proiectul, coordonat de dr. Mirela Zafiri, a fost organizat în parteneriat cu Biblioteca Metropolitană București – Serviciul Comunicarea Colecțiilor. Reamintim în acest context programul primei stagiuni, menită de organizatorii ei să contribuie la păstrarea memoriei marilor interpreți români, într-o acțiune de promovare necondiționată a culturii românești.

Programul stagiunii 2009–2010

26 octombrie 2009: Inaugurarea stagiunii UICCMR

Dr. Mirela Zafiri: Prezentarea proiectului stagiunii 2009–2010.

Invitați: Vasile Donose, președinte al UICCMR, Miltiade Nenoiu, vicepreședinte UICCMR, membrii comitetului de conducere: Costin Tuchilă, Gheorghe Palcu.

Prof. univ. dr. Grigore Constantinescu, Octavian Lazăr Cosma, Doru Popovici

Medalion componistic Dumitru Capoianu – 80 de ani (n. 19 octombrie 1929). Interpretează soprana Irina Ionescu.

Expoziție temporară Dumitru Capoianu (afișe, manuscrise, portrete).

Prezintă: Vasile Donose, Miltiade Nenoiu, Mirela Zafiri și Costin Tuchilă.

30 noiembrie 2009: Centenarul nașterii lui Paul Constantinescu – 30 iunie 2009 și al morții lui Isaac Albeniz – 18 mai 2009

Recital Ilinca Dumitrescu: lucrări de Paul Constantinescu și Isaac Albeniz.

Expoziție temporară Paul Constantinescu, prezentarea volumelor: Paul Constantinescu – *Corespondență, scrisori și portrete*, Paul Constantinescu, *Piese pentru pian*, ediții îngrijite de Sanda Hîrlav Maistorovici (Editura Muzicală, 2009).

Invitată: Sanda Hîrlav Maistorovici.

Prezintă: Costin Tuchilă.

14 decembrie 2009: Comemorări 2009 – Haydn, 200 de ani de la moarte; Händel, 250 de ani de la moarte

Miltiade Nenoiu și invitații săi.

Program de muzică instrumentală de Haydn și Händel.

25 ianuarie 2010: Medalion Georgeta Stoleriu și sărbătorirea dirijorului Ludovic Bács – 80 de ani

Participă: Georgeta Stoleriu, Ludovic Bács, Studioul de Muzică Veche.

Prezentări critice, audiții, înregistrări cu Ludovic Bács.

Expoziție temporară (afișe, fotografii, programe de sală).

Prezintă: Vasile Donose și Mirela Zafiri.

22 februarie 2010: Mari interpreți de muzică populară: Irina Loghin (n. 19 februarie 1939) și Maria Butaciu (n. 10 februarie 1940)

Prezintă: Gheorghe Palcu.

29 martie 2010: Medalion Jean Bobescu – 120 de ani de la naștere (5 aprilie 1890 – 5 august 1981)

Prezintă: Vasile Donose.

26 aprilie 2010: Miltiade Nenoiu și invitații săi

Program de muzică și poezie.

31 mai 2010: Medalion Erich Bergel – 80 de ani de la naștere (1 iunie 1930 – 3 mai 1998)

Prezintă: Costin Tuchilă.

Invitați: Vasile Donose și Valeriu Râpeanu.

Audiții discografice. Expoziție cu afișe și programe de stagiune.

Medalion Hariclea Darclée – 150 de ani de la naștere (10 iunie 1860 – 12 ianuarie 1939)

Mariana Nicolesco și invitații săi.

Expoziție temporară cu portrete ale Haricleei Darclée.

Audiția celor două înregistrări discografice cu vocea Haricleei Darclée, singurele păstrate.

28 iunie 2010: Închiderea stagiunii UICCMR

Membrii comitetului de conducere: Vasile Donose, Miltiade Nenoiu, Mirela Zafiri, Costin Tuchilă și Gheorghe Palcu.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BIBLIOTECA MILITARĂ NAŢIONALĂ – 150 DE ANI

interviu cu domnul colonel (r) Alexandru MIHALCEA, directorul Bibliotecii Militare Naţionale

Redacţia: *Biblioteca Militară Naţională, cea mai importantă instituţie specializată de acest fel din ţara noastră, va împlini 150 de ani de la înfiinţare. Momentul, prin semnificaţia lui, ne reaminteşte încă o dată faptul că Armata României s-a înscris, de la începuturile sale moderne, printre promotorii cei mai de seamă ai vieţii spirituale româneşti. Menţionaţi, vă rog, câteva dintre premisele care au condus, în acea perioadă în care se puneau bazele statului modern român, la naşterea unei astfel de instituţii.*

Alexandru Mihalcea: Într-adevăr, zi de referinţă în istoria prestigioasă a uneia dintre cele mai de seamă instituţii de cultură ale Armatei României, 25 mai 1860 este data la care, din iniţiativa luminatului domnitor al Unirii, Alexandru Ioan Cuza, ministrul său de Război, colonelul (mai apoi, generalul) Ioan Emanoil Florescu, consfinţeşte – prin *Ordinul de Zi pe toată Oastea, nr. 93* – naşterea Bibliotecii Ministerului de Război, proiectată pentru a lumina şi sprijini procesul reformelor care au marcat Unirea Principatelor Române. Desigur, au existat premise favorabile unui asemenea act cultural. În anul 1845, Dimitrie Sturdza, general-inspector al Miliţiei Moldovene, înfiinţase prima bibliotecă militară la Iaşi (*Porunca de zi pe Miliţia Moldovei*, nr. 122 din 1845), iar în 1852 îşi deschisese porţile, la Bucureşti, Biblioteca Militară a Şcolii de Ofiţeri, din iniţiativa coloneilor Ioan Emanoil Florescu şi Dumitru Costaforu, acţiune aprobată şi încurajată de domnitorul Barbu Ştirbei. Biblioteconomia românească se afla la începuturi şi este lăudabil pentru armată că s-a aflat în prima linie a interesului pentru carte. În 1865, la Craiova se înfiinţează prima bibliotecă de regiment, iar în 1867 – anul în care lua fiinţă Biblioteca Academiei Române – Biblioteca Ministerului de Război scotea deja primul catalog tipărit, cu referinţe despre o mie de volume.

R: *Aspectele prezentate de dumneavoastră sunt relevante pentru conturarea perioadei de început a biblioteconomiei militare româneşti. Totuşi, cum vă explicaţi apariţia atât de timpurie a unei biblioteci militare la nivelul central al Armatei Principatelor Unite, aflate în fază de constituire?*

A.M.: Este vorba, cred, despre concepţia lui Alexandru Ioan Cuza referitoare la ceea ce avea să devină, peste ani, Armata României Moderne. Gândirea ilustrului domnitor a vizat, în primul rând, crearea Statului Major General, creierul armatei – lucru înfăptuit în luna noiembrie 1859 –, iar apoi înţelegerea faptului corespunzător căruia ofiţerii tânărului organism militar aveau nevoie de o informaţie perenă, pe care nu o puteau găsi decât într-o bibliotecă. A fost un mod de a gândi deosebit de modern, deoarece era clar că nu se poate construi o armată nouă, la nivel european, fără un corp ofiţeresc informat, instruit. Indiferent de sensul contemporan al informaţiei, eu cred că, totuşi, cartea rămâne una din sursele fundamentale de informare. Sunt convins de faptul că nimeni nu se poate forma ca om de cultură şi, cu atât mai mult, ca profesionist într-un anumit domeniu, bazându-se numai pe cunoştinţe preluate din audiovizual sau de pe Internet. Chiar dacă este prelucrată în cele mai moderne tipuri, prin mijloace tot mai sofisticate, cartea rămâne sfântă. Este una dintre explicaţiile genezei bibliotecii, a continuităţii şi dezvoltării ei până în zilele noastre.

R: *Opiniile dumneavoastră sunt interesante şi denotă o bună cunoaştere a fenomenului. Vă propun, totuşi, să insistaţi asupra unor etape sau momente, pe care le consideraţi semnificative, din istoria instituţiei pe care o conduceţi.*

A.M.: Un răspuns cât se poate de elocvent, în sensul solicitării dumneavoastră, îl oferă valorosul material documentar, realizat sub forma unei cronologii, de dr. Mihai Popescu, unul dintre specialiştii noştri, publicat în ampla lucrare *Enciclopedia Armatei României*, apărută anul trecut, sub egida Serviciului Istoric al Armatei, cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la înfiinţarea Statului Major General. În consecinţă, misiunea mea se simplifică destul de mult. Consider relevant faptul că numai la patru ani de la înfiinţarea Bibliotecii Ministerului de Război, într-un articol apărut în revista „România militară" (nr. 2/1864, pp. 235-244), autorul, Eustaţiu Pencovici, surprinde dezvoltarea instituţiei inclusiv din punctul de vedere al achiziţiei de carte, de fapt volumele cele mai „renumite, tratând despre sciinţa, arta şi istoria militară", cum spune el. Mai târziu, un alt iubitor al cărţii, Octav Vorobchievici, în articolul „Ofiţerul şi cartea", publicat în „România militară" (nr. 7 – 8/1937, p. 73), scrie: „Ofiţerul e un om de arme, de câmp de luptă. În domeniul cărţii el are nevoie de textele cari în timp de pace îi dau în mic atmosfera de război pentru care se pregăteşte pe el şi pe ai lui în vederea jertfei supreme." Martore ale creşterii cantitative şi calitative a volumului colecţiilor sunt, până în pragul veacului trecut, cataloagele bibliotecii tipărite în anii 1867, 1877 şi 1898, organizate în conformitate cu conceptele biblioteconomice ale vremii, după modelul celor din Franţa şi Belgia. Fără îndoială, ele reflectă profilul enciclopedic, cu dominantă militară, al instituţiei. Fără a avea pretenţia desprinderii unei concluzii, se poate spune – privind retrospectiv – că iniţiativa lui Alexandru Ioan Cuza de a întemeia Biblioteca Ministerului de Război a găsit un teren fertil în oastea românească. Această idee generoasă – răspândirea culturii în general şi, în special, a culturii profesionale în armată prin intermediul bibliotecii – nu s-a oprit doar la dezvoltarea Bibliotecii Ministerului de Război, întrucât, pe măsura creşterii complexităţii organismului militar, s-a avut în vedere crearea unui adevărat sistem de biblioteci, care a evoluat continuu, în consens cu cerinţele biblioteconomice ale timpului.

R: *Desigur, numeroşi oameni de bine au contribuit, direct sau indirect, la îmbogăţirea fondului de publicaţii, la diversificarea serviciilor oferite utilizatorilor, la creşterea prestigiului acestei instituţii. Las la alegerea dumneavoastră*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

să ne prezentaţi în mod succint o personalitate care şi-a pus amprenta asupra activităţii bibliotecii.

A.M.: În rândul iubitorilor cărţii şi documentelor istoriei militare naţionale, oameni cu o aleasă cultură care au marcat destinele Bibliotecii Militare Naţionale, un loc aparte îl ocupă Nicolae Densuşianu (1846–1911). Activitatea sa de bibliotecar, contribuţia sa de pasionat cercetător de arhive la dezvoltarea Bibliotecii Ministerului de Război a fost apreciată, în anul 1913, de preşedintele Academiei Române, ilustrul chimist şi medic C.I. Istrati. Director al bibliotecii în perioada 1884–1911, Nicolae Densuşianu a elaborat, în 1898, regulamentul de funcţionare a instituţiei, folosind cele mai noi cunoştinţe în domeniu ale epocii. Cele 22 de articole din regulament definesc funcţiile bibliotecii, oferă recomandări privind descrierea unitară a diferitelor tipuri de publicaţii, înregistrarea şi ştampilarea acestora, formularele folosite şi condiţiile pentru consultarea lucrărilor. Grija cărturarului Densuşianu faţă de documentele militare este exprimată şi în articolul 2 al regulamentului, care prevedea: „până la înfiinţarea unei secţii a arhivelor de resbel şi a istoriei militare, toate documentele, actele şi dosarele care se rapoartă la istoria războaielor şi la istoria organizaţiunei militare a ţării se vor păstra în armoare speciale, în localul bibliotecii". Jurist, istoric, folclorist şi etnograf pasionat, dar mai presus de toate bibliotecar competent şi clarvăzător, cunoscător al limbilor latină, elenă, germană, franceză, italiană şi maghiară, Nicolae Densuşianu şi-a consacrat, aşadar, o mare parte din viaţă Bibliotecii Ministerului de Război, căruia i-a lăsat, prin dispoziţie testamentară, o valoroasă donaţie de cărţi. Dacă mă gândesc bine, a fost cea mai înfloritoare perioadă din istoria veche a Bibliotecii Militare Naţionale...

R: *Observ că începeţi să fiţi cuprins de nostalgie.*

A.M.: Este şi firesc... Existenţa îndelungată a instituţiei noastre nu a fost posibilă fără o elită a gândirii militare româneşti, fără personalităţi marcante ale culturii noastre, care să influenţeze, în sens pozitiv, activitatea bibliotecii. Cu atât mai mult cu cât vremurile nu au fost întotdeauna faste pentru o dezvoltare normală, armonioasă, ascendentă.

R: *La ce vă referiţi?*

A.M.: Nu la altceva decât la vicisitudinile istoriei, care – nu de puţine ori – şi-au pus o amprentă nefericită inclusiv pe activitatea instituţiei. În timpul primului război mondial, când evacuarea în Moldova a produs numeroase şi ireparabile pierderi din patrimoniul bibliotecii, şi în perioada imediat următoare, asistăm la o evidentă criză datorată rapturilor fondurilor de publicaţii, distrugerii clădirilor şi, mai apoi, reducerii drastice a alocaţiilor bugetare, care au devenit astfel insuficiente pentru creşterea colecţiilor în conformitate cu nevoile din ce în ce mai stringente ale evoluţiei organismului militar, în ansamblul său. Anii '40 au venit şi ei cu noi neajunsuri, care au culminat cu schimbarea orientării politice a statului român, după 1944. Începe aplicarea art. 16 din Convenţia de Armistiţiu din 12 septembrie 1944. Reprezentantul Aliaţilor, un consilier sovietic, conduce personal operaţiunea de devastare a fondurilor de carte şi publicaţii periodice ale bibliotecii. La baza acestei acţiuni distrugătoare se aflau listele de lucrări interzise pe criterii elaborate de Comisia Aliată de Control. În consecinţă, biblioteca a fost silită să execute măsurile draconice stabilite, sub acoperirea acestei comisii, de Armata sovietică de ocupaţie, de „curăţire" a fondurilor de documente de aşa-zisa literatură fascistă şi antisovietică, etichetă sub care erau cuprinse, de fapt, multe dintre cărţile şi periodicele apărute în vechiul regim. Un ordin din 1956 al generalului Leontin Sălăjan prevedea „scoaterea din uz şi distrugerea prin ardere a întregii literaturi militare tipărite înainte de 1947, cu excepţia celei de înzestrare artileristică". După această vandalizare, biblioteca a fost supusă unui program bine gândit de intoxicare cu literatură sovietică, în paralel cu o excesivă ideologizare comunistă, care s-a perpetuat până la sfârşitul anului 1989.

R: *Vă propun acum, domnule director, să încheiem derularea firului istoriei şi să ne oprim, în preajma acestui moment aniversar, la realitatea de azi a Bibliotecii Militare Naţionale. Aşadar, ce reprezintă în acest moment instituţia pe care o conduceţi de ani buni şi ce ne puteţi spune despre utilizatorii ei?*

A.M.: Biblioteca Militară Naţională a preluat în mod consistent mesajul fondatorului ei simbolic – mă refer, desigur, la Alexandru Ioan Cuza – şi a contribuit, pe durata celor 150 de ani de existenţă, la traversarea momentelor de criză sau la construirea momentelor admirabile.

R: *Spuneam, domnule colonel, să depăşim ceea ce a fost...*

A.M.: Imediat, dar doream să evidenţiez această idee, pentru că ea ţine de elementul de continuitate, specific instituţiei noastre. Mai mult, diversitatea culturală, identităţile multiple ale „omului recent" sunt dimensiuni care permit combinarea fericită a instantaneităţii cotidianului contemporan cu emoţia unică pe care o poţi experimenta într-o bibliotecă. Iată contextul – favorizant, aş spune eu – în care astăzi îşi desfăşoară activitatea Biblioteca Militară Naţională. Instituţie cultural-ştiinţifică şi educaţională de interes naţional, aflată în subordinea Comandamentului Logistic Întrunit, Biblioteca Militară Naţională aplică în domeniul său de responsabilitate strategia Ministerului Apărării Naţionale privind organizarea şi gestionarea activităţii biblioteconomice în armată. Prin modalităţi specifice de acţiune, instituţia contribuie la realizarea politicii de transparenţă a sus-numitului minister, la gestionarea imaginii publice a Armatei României pe plan intern şi internaţional, precum şi la relaţionarea organismului militar cu societatea civilă. În luna iulie 2004, Bibliotecii Militare Naţionale i-a fost conferit, prin decret al preşedintelui României, Ordinul „Meritul Cultural", în grad de „Comandor", apreciindu-se astfel activitatea desfăşurată pentru păstrarea şi valorificarea tradiţiilor militare româneşti din cultura scrisă. Schimbările din societatea românească, restructurarea şi modernizarea organismului militar, în contextul integrării României în NATO şi al aderării la Uniunea Europeană, impun reevaluarea şi redimensionarea sistemului infodocumentar militar, la care se însumează o nouă viziune în ceea ce priveşte managementul instituţiei.

R: *Reuşiţi să aveţi un volum reprezentativ de lucrări, unele deosebit de valoroase...*

A.M.: Vă referiţi, probabil, la lucrările de patrimoniu.

R: *Desigur.*

A.M.: Importanţa Bibliotecii Militare Naţionale în cadrul sistemului infodocumentar românesc constă inclusiv în valoarea fondului de carte de patrimoniu. Celebra *Cronică polonă* a lui Martin Cromer, tipărită la Basel în 1565, câteva

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

volume ale colecției *Theatrum europaeum*, scoase la Frankfurt am Main, între anii 1662 și 1717, *Analele* cronicarului bizantin Ioan Zonaras, într-o ediție venețiană din 1729, cele 19 tomuri din opera postumă a regelui Prusiei, Frederic al II-lea, apărute în 1789 la Amsterdam și multe altele sunt edificatoare în acest sens. Dacă adăugăm primele regulamente militare românești tipărite, unele, la tipografia lui Ion Heliade Rădulescu, iar altele la cea a Colegiului Sf. Sava, un *Regulament Organic*, având aplicată ștampila primei biblioteci militare românești, lucrările elitei gândirii militare românești – G. Adrian, Al. Averescu, Fl. Țenescu, I. Sichitiu – și străine, H. Jomini, A. Beaufre, Liddell Hart ș.a., avem o imagine, fie și numai parțială, asupra fondului de carte pe care îl deține Biblioteca Militară Națională.

R: *În ultimii ani, sistemul național de biblioteci a suferit diferite transformări. Actuala criză financiară, cu efectele ei nefaste asupra economiei românești, are consecințe imediate, dar și pe termen mediu, asupra componentelor culturii naționale, inclusiv asupra a tot ceea ce înseamnă cultura scrisă. În aceste condiții, puțin favorizante, când bugetul alocat culturii se află în suferință, când reorganizările de tot felul afectează personalul de specialitate, cum înțelegeți să conduceți activitatea instituției?*

A.M.: Mai întâi, câteva cuvinte despre cadrul organizatoric și legislativ. *Legea bibliotecilor*, republicată, după mai multe modificări și completări ulterioare, iar, în ceea ce privește domeniul militar, *Legea nr. 346/2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării*, la care se însumează *Instrucțiunile privind funcționarea bibliotecilor din Armata României*, aprobate prin ordinul ministrului Apărării Naționale, oferă cadrul general în care își desfășoară activitatea sistemul bibliotecilor militare, ca parte integrantă a sistemului infodocumentar național. Pe baza documentelor menționate, au fost sintetizate, printre altele, principalele funcții și atribuții ale Bibliotecii Militare Naționale, aprobate de comandantul Comandamentului Logistic Întrunit, în a cărui subordine funcționează instituția. În esență, chiar în actualele condiții nefavorabile ale crizei economico-financiare, cu impact social – și nu numai – negativ, ținem seama de faptul că managementul spațiului public, în care se încadrează gestionarea activității de informare și documentare în cadrul organismului militar, presupune abordări metodologice distincte. Promovarea unor valori specifice spațiului public, precum echitatea în satisfacerea cerințelor beneficiarilor – de fapt, cititorii care calcă, în fiecare zi, pragul bibliotecii –, a nevoilor de informare științifică, tehnică și culturală ale tuturor celor interesați de patrimoniul de carte al bibliotecii, în speță, asigurarea accesului liber la informație impun procese manageriale care nu țin neapărat de criză sau de progres economic.

R: *Dar bugetul, cel puțin bugetul repartizat achiziției de carte, vă permite să vă îndepliniți obiectivele în domeniul creșterii colecțiilor de carte și publicații, indicator de eficiență important al activității unei biblioteci?*

A.M.: În ceea ce mă privește, acord cea mai mare importanță completării colecțiilor de carte și publicații periodice ale instituției. Chiar dacă în acești ani, în condițiile în care – suntem cu toții conștienți – resursele financiare alocate acestui articol bugetar s-au caracterizat, în primul rând, prin austeritate, dar nu prin insuficiență, am găsit sprijinul necesar pentru a face achiziții de carte, din țară și din străinătate, la limita decenței. Am actualizat circuitele de achiziție, prelucrare și valorificare a cărților și periodicelor, în consonanță cu obiectivele pregătirii de luptă a trupelor, cercetării științifice din armată, învățământului militar, creșterii nivelului general de pregătire a cadrelor. Prin intermediul unor societăți specializate în importul de carte, specialiștii noștri au conceput un sistem de relații cu peste 50 de case editoriale din țară și de peste hotare, încercându-se conturarea unei politici realiste în domeniul dezvoltării colecțiilor de carte ale instituției. În egală măsură, au fost evaluate și diversificate relațiile profesionale ale Bibliotecii Militare Naționale cu instituții din țară și de peste hotare având preocupări compatibile.

R: *Și, în consecință...*

A.M.: În consecință, fondurile tradiționale ale bibliotecii, îmbogățite printr-o politică eficientă, în acord cu resursele financiare alocate, de achiziționare a cărților și periodicelor, își găsesc – printr-o binevenită și intensă consultare – o utilitate de netăgăduit, aducând abordărilor teoretice argumentul continuității preocupărilor de modernizare și organizare, în conformitate cu mersul firesc al ideilor în domeniu. Vorbim despre criză ca despre o realitate de netăgăduit. Ei bine, unul dintre efectele negative ale acesteia este scăderea puterii de cumpărare a oamenilor, a veniturilor pe care până acum le considerau sigure. În același timp, cărțile continuă să fie comercializate la prețuri destul de ridicate, în vreme ce nevoile de studiu, de documentare, de informare ale celor interesați sporesc continuu. Mulți dintre cei care, în condiții normale, ar cumpăra o carte, astăzi renunță sau amână *sine die*, preferând să cheltuiască banii în alte scopuri, pe care le consideră mult mai apropiate de nevoile imediate. Ca urmare, crește importanța bibliotecilor, care dispun de mijloace eficiente de stocare a informațiilor, oferind cu dărnicie patrimoniul lor infodocumentar tuturor celor interesați.

R: *Mulți spun că românii – inventivi, cum îi știm – au găsit o soluție eficientă de a ieftini cartea: cumpără unul o carte, pe care o citesc mai mulți, iar pe urmă îi vine rândul altuia. Nu este prea încurajator, dar este un argument pentru creșterea rolului bibliotecii*

A.M.: Eu sunt unul dintre aceia care susțin ideea că biblioteca este, printre altele, o instituție a protecției sociale, tocmai pentru că, în condițiile despre care vorbeam, oferă informație, carte, iar accesul neîngrădit la informație, la cultură este un criteriu al democrației. Fără accesul liber la informație – fapt consemnat și în *Manifestul UNESCO pentru bibliotecile publice*, document lansat cu puțini ani în urmă –, democrația este imposibilă. Cine dorește să constate pe viu modul în care funcționează protecția socială este invitat la instituția noastră în perioadele în care elevii pregătesc examenul de bacalaureat, când studenții își pregătesc examenele de absolvire sau de licență, când – în diferite scopuri, inclusiv al pregătirii prin doctorantură – ne sunt solicitate diferite studii bibliografice pe teme dintre cele mai diverse. Specialiștii noștri răspund cu promptitudine și cu amabilitate tuturor doleanțelor exprimate de cititori. Pentru a face cunoscut patrimoniul de carte și publicații periodice al instituției – cele peste 225.000 de volume și, respectiv, peste 100 de colecții de periodice românești și străine – folosim un sistem de *promotion* pe care îl dorim cât mai eficient: informări do-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

cumentare, buletine bibliografice, buletine de tip express-informația și, respectiv, de carte străină, difuzate structurilor cu atribuții decizionale din Ministerul Apărării Naționale, instituțiilor de învățământ și de cercetare științifică ș.a., mass-media militare și civile, rețeaua INTRAMAN, expoziții de carte, multe dintre ele în colaborare cu edituri prestigioase din țară.

R: *Pentru slujitorii Galaxiei Guttenberg, biblioteca, în general, este o instituție emblematică. Dar, așa cum se cunoaște, societatea a intrat în era informațională. Deoarece aveți experiență în domeniul transmisiei și prelucrării informației, al sistemelor manageriale, dar și în domeniul editorial – întrucât timp de mai mulți ani ați fost director al Editurii Militare –, spuneți-ne, domnule colonel, care sunt șansele instituției dumneavoastră de a face față cerințelor „industriei informației", așa cum a solicitat Uniunea Europeană prin programele sale?*

A.M.: Într-adevăr, faptul că toate procedurile, procesele și activitățile se bazează, în principal, pe informație reprezintă un element definitoriu al societății informaționale. Structurile infodocumentare au operat întotdeauna cu purtători de informații, de fapt, cu informații preluate din diverse documente și, respectiv, provenite din mediul ambiant. Este unul din motivele pentru care Uniunea Europeană acționează consecvent, prin intermediul programelor sale, pentru creșterea contribuției serviciilor de informare avansată la promovarea profesională și culturală – având consecințe dintre cele mai favorabile pe plan social – a cetățenilor Europei. Dacă în alte domenii de activitate compatibilitatea la nivel național, european și mondial poate părea mai puțin importantă, în domeniul optimizării prelucrării informației acest lucru este absolut indispensabil. Societatea informațională și noile tehnologii obligă la abordări unitare, adesea identice, pentru a asigura integrarea acestora. În structurarea sistemului informatic al Bibliotecii Militare Naționale pe criterii de funcționalitate eficientă, s-au avut în vedere următoarele elemente: criteriile de stabilire a datelor/ informațiilor ce urmează să fie prelucrate (cu alte cuvinte, delimitarea sferei de investigație), suportul documentar care să ducă la obținerea datelor/ informațiilor destinate prelucrării, tipurile de documente supuse prelucrării, modalitățile de structurare a datelor/informațiilor, ținându-se seama de faptul că acestea din urmă trebuie să fie indexate pe măsura culegerii, indiferent de modul în care se lucrează (tradițional, adică pe fișe, sau în regim automatizat). Comparativ cu ultimii ani, dotarea cu tehnică de calcul a instituției s-a îmbunătățit considerabil, configurațiile de PC-uri de care dispunem contribuind la realizarea unui sistem informatic corespunzător nevoilor utilizatorilor. Etapa următoare constă în reproiectarea rețelei de calculatoare, în final urmând să se procedeze la achiziționarea unui soft de bibliotecă mai performant.

R: *Așadar, într-o epocă în care importanța informației este mai mare ca oricând, lumea bibliotecilor dobândește noi atribuții și dimensiuni inedite. În noul context, biblioteca nu devine o instituție marginală, ci, dimpotrivă, ea se configurează ca spațiu al informării și comunicării.*

A.M.: Concluzia dumneavoastră este cât se poate de firească. În peisajul dominat de faima calculatoarelor, o bibliotecă ar putea părea astăzi un accesoriu demodat al culturii, iar cartea, un obiect de muzeu. În ceea ce mă privește, am atins întotdeauna cu emoție paginile unei cărți; în același timp, ating cu voluptate tastele computerului. Sper în construirea unei *Bibliotheke*, în care înțelepciunea să poată fi acumulată, și asta, în toate formele: de la manuscrise și ediții de colecție la colecții digitale. Era digitală, cultura imaginii și a simbolurilor vizuale, dimensiunea postmodernă sunt noile coordonate ale identității noastre, pe care trebuie să le acceptăm și să le utilizăm în beneficiul dezvoltării personale și sociale.

R: *Ca instituție centrală în domeniul culturii scrise militare, Biblioteca Militară Națională are responsabilități importante în rețeaua bibliotecilor militare. În egală măsură, instituția dumneavoastră aparține sistemului național de biblioteci și, în general, sistemului infodocumentar național. Vorbiți-ne despre relațiile de comunicare, de colaborare, cu bibliotecile din armată, cu cele din alte sisteme, în general cu instituțiile de cultură, fie ele militare sau din viața civilă.*

A.M.: Subiectul este foarte complex și impune o abordare atentă. Într-adevăr, în conformitate cu prevederile *Instrucțiunilor privind funcționarea bibliotecilor din Armata României*, Biblioteca Militară Națională îndeplinește rolul de coordonator metodologic pentru toate bibliotecile militare, indiferent de tipul acestora. În acest context, instituția noastră organizează periodic convocări de specialitate cu bibliotecarii din armată, dar și cursuri de perfecționare în domeniul biblioteconomic cu bibliotecarii nou-numiți în funcție. În egală măsură, specialiștii din instituția noastră au obligativitatea de a participa, ca membri în comisii, la concursurile organizate pentru ocuparea unor funcții de conducere existente la bibliotecile militare. În altă ordine de idei, atribuțiile noastre se referă, printre altele, la relațiile de colaborare pe care trebuie să le avem cu instituții similare din țară și de peste hotare. Este și firesc, dacă ținem seama numai de faptul că Biblioteca Militară Națională este instituție publică, această calitate obligându-ne să găsim cele mai eficiente modalități prin care ne putem înscrie cu succes în circuitul infodocumentar național. Din acest punct de vedere, doresc să remarc bunele relații pe care le avem cu Biblioteca Națională a României, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I", Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Metropolitană București, Biblioteca Pedagogică Națională „I.C. Petrescu" ș.a., dar și cu biblioteci județene, printre care le-aș menționa pe cele din Călărași, Pitești ori Târgoviște. Împreună cu unele dintre instituțiile menționate, specialiștii noștri s-au implicat – chiar dacă rezultatele finale nu au fost cele scontate – în elaborarea *Legii bibliotecilor*, precum și a *Legii* (republicate) *privind constituirea, organizarea și funcționarea depozitului legal de documente, indiferent de suport.* Totodată, prin reprezentantul său, Biblioteca Militară Națională participă la activitățile care se desfășoară în cadrul Asociației de Standardizare din România, Comitetul Tehnic 229 (Biblioteconomie, informare și documentare), beneficiind de rezultatele dezvoltărilor în domeniu, precum și de posibilitatea de a-și susține activ punctul de vedere propriu. În egală măsură, instituția noastră acordă sprijin de specialitate organizării și funcționării activității Societății Scriitorilor Militari, precum și a Salonului Literar al Scriitorilor Militari. În anul care a trecut, sub egida Societății Scriitorilor Militari, în colaborare cu Editura Militară, au văzut lumina tiparului 17 volume. Iată, așadar, că prin intermediul Societății Scriitorilor Militari, personalul bibliotecii

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

desfășoară, în cadrul pregătirii profesionale, o activitate editorială susținută. Împreună cu Editura Militară și Cercul Militar Național – prestigioase instituții de cultură ale Armatei României –, Biblioteca Militară Națională se numără printre inițiatorii Salonului de Carte „Polemos" (istorie, științe politice, studii de securitate), care – ajuns la a cincea ediție – reprezintă un câștig cert în planul cunoașterii preocupărilor de profil existente într-un important segment al sistemului editorial românesc. În contextul menționat, fie-mi îngăduit să precizez faptul că parteneriatul existent între Societatea Scriitorilor Militari, Biblioteca Militară Națională, Cercul Militar Național și Editura Militară continuă să ofere cadrul organizatoric al unei promovări mai firești a valorilor culturii scrise în Armata României, sub egida „Ordin de chemare la lectură", acțiune prin a cărei derulare sunt create condițiile obținerii de rezultate pozitive. O mențiune pentru publicațiile Trustului de Presă al Armatei, dar și pentru revistele „Gândirea militară românească" și „Lumea militară" – cea de a doua, editată de Comandamentul Logistic Întrunit și Societatea Scriitorilor Militari –, care oglindesc cu fidelitate, în diferite ocazii, activitatea Bibliotecii Militare Naționale.

R: *Cine păşeşte pragul instituţiei pe care o conduceţi şi nu cunoaşte dificultăţile pe care le întâmpinaţi este impresionat de aspectul de modernitate, funcţional, de ordinea care domneşte la tot pasul, de amabilitatea personalului în relaţiile cu cititorii.*

A.M.: De la început, doresc să precizez că biblioteca nu dispune de spațiu propriu. Noi ne desfășurăm activitatea în Palatul Cercului Militar Național. Aici, unde astăzi ne aflăm, erau altădată magazine, săli de scrimă; cu eforturi și cu înțelegere din partea structurilor noastre diriguitoare, ele au fost adaptate cerințelor specifice unei biblioteci. De altfel, toate problemele de ordin administrativ le soluționăm cu sprijinul și prin intermediul Cercului Militar Național. Menționez și avantajul conform căruia avem posibilitatea de a folosi, fără nici un fel de oprelişti, elegantele săli ale Cercului Militar Național, unde Biblioteca Militară Națională, Societatea Scriitorilor Militari și Salonul Literar al Scriitorilor Militari își desfășoară deseori activitățile planificate. Patrimoniul instituției și fondurile sale de publicații se află într-o continuă creștere – la fel, numărul de cititori –, fapt care ne determină să regândim întreaga noastră activitate, în sensul optimizării acesteia. În ceea ce privește personalul specializat al instituției – bibliotecarii, bibliografii ș.a. –, acesta își iubește meseria. Nu știu dacă din cauza atmosferei din bibliotecă, acest forum al cunoașterii. Poate că este vorba despre actualele posibilități ce se deschid către noi prin intermediul media sau al cărților. Ori despre simpla noastră satisfacție, sentimentul minunat că avem posibilitatea să oferim ajutor cuiva care caută un răspuns. Cu siguranță că fiecare dintre noi poate să gloseze asupra motivului pentru care își iubește profesia.

R: *Faptul că cinstim Biblioteca Militară Naţională nu este decât un semn grăitor că bibliotecile româneşti au posibilitatea să-şi regăsească o cadenţă de evoluţie, un mod superior de participare la viaţa societăţii, aspect care ar trebui să devină tot mai evident, chiar dacă modul de obiectivare a activităţii bibliotecilor este atât de greu decelabil.*

A.M.: În sensul celor spuse de dumneavoastră, personalul Bibliotecii Militare Naționale depune efortul lăudabil de a sprijini, modest dar profund, activitatea de cunoaștere, de informare și de modernizare a Armatei României. Și sunt convins că o va face cu mai multă dăruire și de acum înainte.

R: *Şi acum, în final, câteva gânduri despre bibliotecă şi Alexandru Mihalcea.*

A.M.: Nu pot să-mi imaginez biblioteca decât pe verticală, având bază și culme, laterale și vârfuri, de la simpla etajeră, până la imaginea monumentală a unei clădiri locuite de volume. Intrarea în bibliotecă este o inițiere și, ca orice exercițiu al misterului, are nevoie de îndrumători: oameni din spatele cărților, care – „ștergând colbul de pe cronice bătrâne" –, le ajută să iasă din adormirea literei moarte. Nu am izbutit încă să ating „Everestul" bibliotecii, acea culme a cunoașterii, pe care o contemplu aproape zilnic. Mi-l închipui ca un loc unde se află, stivuite în tăcere, cele mai rare volume, esența cărților, tot ceea ce aș dori să citesc, dar n-am găsit nicăieri. Sper că voi reuși să urc până acolo, într-o zi. Pentru că atâta timp cât înălțimile există, respiră și în mine, fie și neîndreptățită, o speranță.

Nota redacției:

Alexandru Mihalcea, colonel (r) dr. ing., născut la 29 ianuarie 1951 în Focșani (județul Vrancea), este directorul Bibliotecii Militare Naționale. După ce susține bacalaureatul (1970) la Liceul (astăzi, Colegiul Național) „Unirea" din localitatea natală, urmează cursurile Academiei Tehnice Militare (Facultatea de Electronică și Electrotehnică Militară), pe care o termină în 1975, obținând diploma de inginer. În 1986, devine doctor în științe tehnice militare, cu o teză din domeniul optimizării prelucrării informațiilor, iar în 2003 urmează cursurile Colegiului Național de Apărare. Este membru fondator al Societății Scriitorilor Militari, autor sau coautor al unor lucrări din domeniile sistemelor informațional-decizionale, optimizării deciziei în managementul sistemelor ierarhizate, prelucrării optime a semnalelor în sistemele informaționale. În ultima perioadă, în paralel cu domeniul „tradițional" al preocupărilor sale, își îndreaptă atenția spre literatura polițistă, publicând două romane. Din anul 2007 este membru al Consiliului Consultativ Internațional al Institutului Biografic American (Raleigh, N.C., USA).

Redacția „B.B."

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

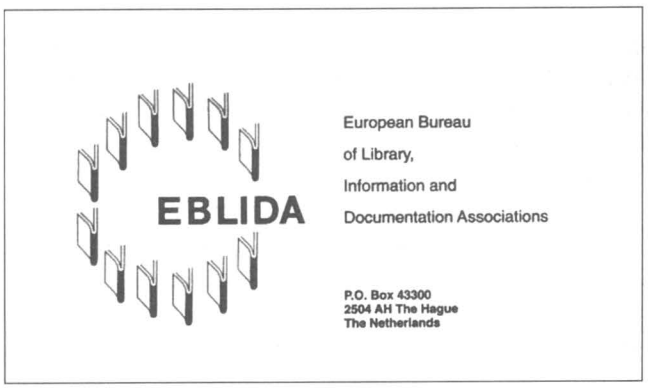

EBLIDA

Orizonturi
Programe
Inițiative

A înlătura barierele: rolul bibliotecilor într-o Europă în plină transformare

EDITORIAL

Sunt nerăbdător să-i întâmpin pe toți participanții la Conferința anuală și la cea de-a optsprezecea reunire a Consiliului EBLIDA, care vor avea loc anul acesta la Helsinki, fiind organizate și găzduite de Biblioteca Parlamentului Finlandez, Biblioteca Municipală din Helsinki, Asociația Bibliotecilor Finlandeze și Ministerul Educației. La Conferința de la Viena am căzut de acord asupra conținutului Declarației de la Viena, elaborată în cadrul Forumului NAPLE, și a necesității de a lucra împreună pentru a îndeplini deziderateleacestui document. Vă invităm pe toți să ne fiți alături în această întreprindere. Nu a fost parcă niciodată o perioadă mai bună de a lucra împreună la nivel european pentru a asigura că viziunea Comisiei Europene asupra „Europei Digitale" ia în considerare serviciile valoroase pe care bibliotecile le aduc cetățenilor Europei.

Gerald LEITNER
Președinte EBLIDA

CRONICA EVENIMENTELOR RECENTE

Manifestul Domeniului Public

Este un document elaborat de COMMUNIA, Rețeaua Tematică Europeană în Domeniul Public Digital. EBLIDA este membru COMMUNIA. Manifestul, versiunile în alte limbi și lista semnatarilor sunt disponibile online la: www.publicdomainmanifesto.org

Manifestul formulează următoarele recomandări:

1. Termenul protecției drepturilor de autor trebuie redus.

2. Orice modificare adusă protecției drepturilor de autor (orice nouă definiție a unui subiect supus protecției sau orice extindere a drepturilor exclusive) trebuie să ia în considerare efectele asupra Domeniului Public.

3. Dacă un document este considerat că aparține, în țara de origine, Domeniului Public structural, el trebuie recunoscut ca parte a acestuia în toate celelalte țări ale lumii.

4. Orice încercare de însușire ilegală a documentelor aparținând Domeniului Public trebuie pedepsită.

5. Nici un alt drept de proprietate intelectuală nu trebuie folosit pentru a dobândi exclusivitate asupra documentelor aparținând Domeniului Public.

6. Trebuie să existe o soluție practică și efectivă în a face disponibile, pentru a fi refolosite de societate, lucrările orfane și cele publicate care nu mai sunt valabile din punct de vedere comercial.

7. Instituțiile de patrimoniu cultural trebuie să-și asume un rol special în clasificarea și prezervarea operelor Domeniului Public.

8. Nu trebuie să existe obstacole legale care să împiedice schimbul voluntar al operelor sau destinația acestora către Domeniul Public.

9. Trebuie să fie disponibilă utilizarea personală noncomercială a operelor protejate și căutate modalități alternative de remunerare a autorilor.

Următorul eveniment COMMUNIA are loc la Istanbul, în zilele de 19–20 aprilie 2010, având tema *Educația și Domeniul Public: Emergența unor beneficii educaționale comune*, iar invitat pe prof. James Boyle, cunoscut specialist al Domeniului Public.

Conferința anuală EBLIDA – NAPLE, Helsinki

Ne îndreptăm către o Europă fără granițe, marcată de înlăturarea progresivă a barierelor moștenite de la vechiul mod de viață. Bibliotecile pot juca un rol esențial în reducerea analfabetismului, și în special a celui digital, prin îmbunătățirea integrării tuturor membrilor societății, susținerea inovației și a schimbului de cunoștințe, precum și prin ajutorul dat celor care navighează într-un spațiu supraîncărcat de informații pentru ca ei să trăiască și să lucreze performant în noua Europă digitală. A identifica barierele care stau în calea succesului nostru și a le înlătura constituie misiunea noastră, a bibliotecilor, pe care trebuie s-o îndeplinim în cel mai bun mod posibil, altfel, rolul nostru va fi preluat de alții.

Nivelul insuficient al conștientizării politice, restricțiile legale și absența fondurilor se numără printre barierele pe

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

care trebuie să le dăm la o parte. Conferinţa EBLIDA – NAPLE, *A înlătura barierele: rolul bibliotecilor într-o Europă în plină transformare*, va contribui la conştientizarea beneficiilor pe care bibliotecile le pot aduce agendei Uniunii Europene privind Europa Digitală.

Cel de-al optsprezecelea Consiliu EBLIDA se va reuni la Helsinki, în ziua de 6 mai 2010, urmat de Conferinţa anuală, pe 7 mai. Consiliul va lua în dezbatere o propunere de schimbare a constituţiei organizaţiei şi va stabili strategia pentru anii 2010–2013.

Operele orfane în Europa

La un eveniment desfăşurat recent la Madrid, în contextul preluării de către Spania a Preşedinţiei Uniunii Europene, Tilman Lüder, şeful Direcţiei Drepturi de Autor a Comisiei Europene, a anunţat soluţia pe care o privilegiază la „problema operelor orfane“: o căutare de profunzime, adecvată fiecărei ţări, şi susţinută de un sistem de corectare/ îndreptare, în cazul identificării deţinătorilor de drepturi (posibil echivalentă unei scheme de licenţiere). Lüder este de părere că o astfel de soluţie ar fi acceptabilă pentru ţările europene în baza principiului recunoaşterii mutuale, aceasta însemnând prezentarea operelor dincolo de graniţele fiecărei ţări. El a admis că schemele de acţiune, specifice fiecărei ţări, vor fi în mod inevitabil complexe, fiind posibil să apară dificultăţi pentru unele ţări în a accepta criteriile de căutare ale altor ţări. Cu toate acestea, fiecare ţară va fi nevoită să găsească soluţii proprii, prin aceasta Lüder sperând la o impulsionare a legislaţiei în domeniu pentru a crea competiţie faţă de proiectul Google.

Soluţia de faţă a fost gândită pe baza discuţiilor cu toate părţile interesate şi a evidenţelor despre cum este tratată problema operelor orfane. Lüder a respins soluţia licenţei colective extinse (aplicată în ţările nordice şi Canada), afirmând că neadoptarea soluţiei căutării de profunzime ar fi fost echivalentă cu conceptul Google de neparticipare, fiind, de aceea, inacceptabilă pentru foarte mulţi deţinători de drepturi. Ideea de a crea o nouă excepţie, chiar dacă atractivă, nu ar fi fost acceptată nici în plan politic, având în vedere controversa din jurul Directivei Drepturilor de Autor din 2001 şi refuzul multora de a mai admite excepţii. O excepţie ar putea fi aplicată în anumite circumstanţe, precum educaţia sau cercetarea, dar nu ar putea genera competiţie faţă de Google, din partea unor entităţi comerciale, şi nici pentru colecţiile digitizate, susţinute de un sponsor comercial, care obţine o remuneraţie din vânzarea colecţiei constituite sau care face reclamă pentru aceasta.

Un nou preşedinte pentru Federaţia Asociaţiilor de Biblioteci din Germania

Prof. dr. Claudia Lux, fost preşedinte al IFLA, a fost aleasă preşedinte al Federaţiei Asociaţiilor de Biblioteci din Germania, care este membră EBLIDA. Ea îi succede Barbarei Lison, cunoscută din perioada când a fost vice-preşedinte al Comitetului Executiv EBLIDA şi preşedinte al Grupului de Experţi în Cultură şi Societate Informaţională.

Prof. Claudia Lux şi-a ţinut discursul de investitură cu prilejul Congresului anual al federaţiei, desfăşurat la Leipzig, asociat Târgului de Carte care are loc în acest oraş. Ea a evidenţiat importanţa acţiunilor de lobby pentru a oferi sectorului bibliotecar o vizibilitate mai mare la nivel politic. Obiectivul esenţial al mandatului ei este alfabetizarea informaţională.

Din Buletinul „EBLIDA News“,
Nr. 3, 4/martie, aprilie 2010

(Traducerea redacţiei)

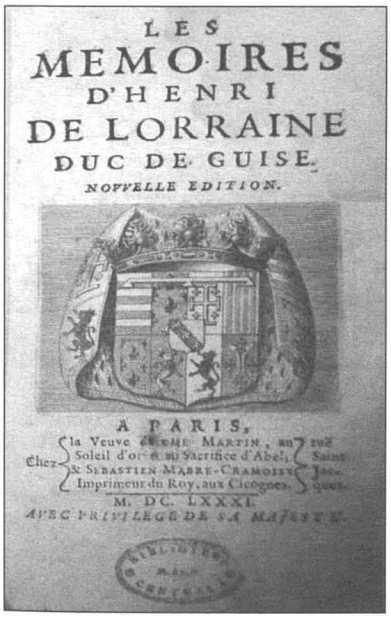
LES
MEMOIRES
D'HENRI
DE LORRAINE
DUC DE GUISE.
NOVVELLE EDITION.
A PARIS,
Chez la Veuve de Mme Martin, au Soleil d'or & au Sacrifice d'Abel, & Sebastien Mabre-Cramoisy Imprimeur du Roy, aux Cicognes, rue Saint Jacques.
M. DC. LXXXI.
AVEC PRIVILEGE DE SA MAJESTÉ.

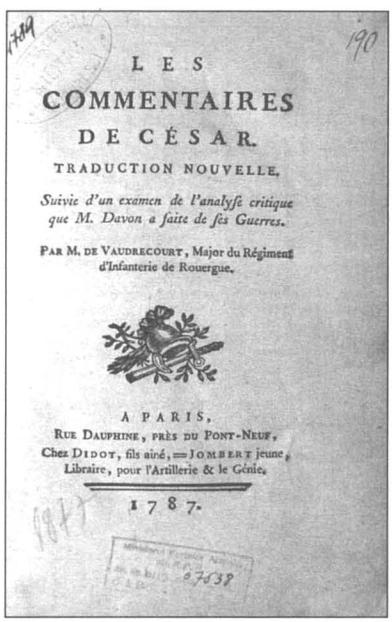
LES
COMMENTAIRES
DE CÉSAR.
TRADUCTION NOUVELLE.
Suivie d'un examen de l'analyse critique que M. Davon a faite de ses Guerres.
PAR M. DE VAUDRECOURT, Major du Régiment d'Infanterie de Rouergue.
A PARIS,
RUE DAUPHINE, PRÈS DU PONT-NEUF,
Chez DIDOT, fils aîné, = JOMBERT jeune, Libraire, pour l'Artillerie & le Génie.
1787.

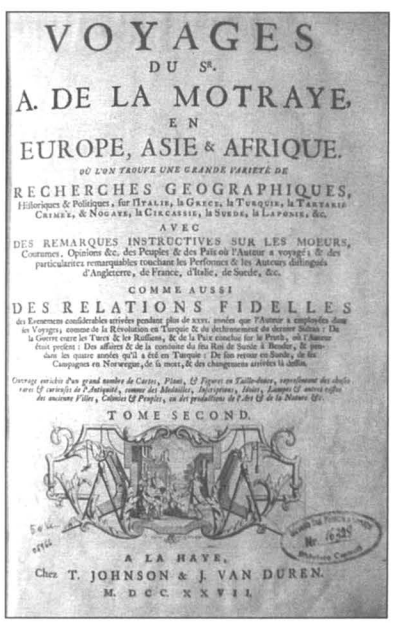
VOYAGES
DU Sr.
A. DE LA MOTRAYE,
EN
EUROPE, ASIE & AFRIQUE.
OÙ L'ON TROUVE UNE GRANDE VARIETÉ DE
RECHERCHES GEOGRAPHIQUES,
Historiques & Politiques, sur l'ITALIE, la GRECE, la TURQUIE, la TARTARIE CRIMÉE, & NOGAYE, la CIRCASSIE, la SUEDE, la LAPONIE, &c.
AVEC
DES REMARQUES INSTRUCTIVES SUR LES MOEURS,
Coutumes, Opinions &c. des Peuples & des Païs où l'Auteur a voyagé; & des particularitez remarquables touchant les Personnes & les Auteurs distingués d'Angleterre, de France, d'Italie, de Suede, &c.
COMME AUSSI
DES RELATIONS FIDELLES
des Evenemens considerables arrivées pendant plus de xxvi. années que l'Auteur a employées dans ses Voyages, comme de la Révolution en Turquie & du dechronement du dernier Sultan: De la Guerre entre les Turcs & les Russiens, & de la Paix conclue sur le Pruth, où l'Auteur étoit present: Des affaires & de la conduite du feu Roi de Suede à Bender, & pendant les quatre années qu'il a été en Turquie: De son retour en Suede, de ses Campagnes en Norwegue, de sa mort, & des changemens arrivées là dessus.
Ouvrage enrichi d'un grand nombre de Cartes, Plans, & Figures en Taille-douce, representant des choses rares & curieuses de l'Antiquité, comme des Medailles, Inscriptions, Idoles, Lampes & autres restes des anciennes Villes, Colonies & Peuples, ou des productions de l'Art & de la Nature &c.
TOME SECOND.
A LA HAYE,
Chez T. JOHNSON & J. VAN DUREN.
M. DCC. XXVII.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Noutăţi info-biblioteconomice

Information Management Associates

Information Management Associates (IMA) este o echipă de consultanţă, instruire şi cercetare formată în 1991.

Obiectivul principal al IMA vizează bibliotecile şi alte servicii furnizoare de informaţii (muzee, arhive), în special evaluarea impactului acestor servicii.

IMA acţionează în sectorul public, orientându-se spre educaţie, sănătate, protecţie socială şi patrimoniu cultural.

IMA a coordonat activitatea de consultanţă şi cercetare naţională în Marea Britanie, printre altele, pentru Consiliul Muzeelor, Bibliotecilor şi Arhivelor (MLA), British Library, Departamentul pentru Copii, Şcoli şi Familii, Direcţia de Sănătate Publică Naţională, Fundaţia Naţională pentru Cercetare Educaţională, Comitetul Sistemelor Informaţionale Universitare, Departamentul pentru Alimentaţie şi Afaceri Rurale şi Institutul Naţional pentru Sănătate şi Excelenţă Clinică.

IMA oferă suport consultativ independent în evaluarea impactului bibliotecilor pentru Iniţiativa *Global Libraries* a Fundaţiei Bill şi Melinda Gates, şi a avut un rol asemănător pentru IFLA şi Programul de Dezvoltare al Naţiunilor Unite în Bulgaria. (http://www.informat.org)

Congresul Mondial al Bibliotecilor şi Informaţiei

Anul acesta, Congresul Mondial al Bibliotecilor şi Informaţiei va fi organizat de IFLA în Suedia, la Göteborg, în zilele de 10–15 august.

IFLA a avut de luat decizia dificilă de a muta congresul din Australia în Suedia. Desfăşurarea congresului la Göteborg, având garanţia finanţării locale în susţinerea bugetului evenimentului, facilităţile excelente oferite de autorităţile suedeze, sprijinul comunitar şi o locaţie mult mai centrală pentru membrii IFLA au fost avute în vedere pentru a reduce riscul financiar pentru IFLA, în condiţiile crizei economice mondiale.

În 2011, congresul va avea loc la San Juan, în Puerto Rico, în zilele de 13–18 august, având tema *Biblioteci dincolo de biblioteci: integrare, inovaţie şi informaţie pentru toţi.*

Capitala Mondială a Cărţii în 2011

La o întâlnire care a avut loc la Paris, în ziua de 12 iunie 2009, un juriu format din International Publishers Association (IPA), International Booksellers Federation (IBF), IFLA şi UNESCO a stabilit drept Capitală Mondială a Cărţii pentru 2011 oraşul Buenos Aires, care a fost susţinut de întreaga industrie a cărţii din Argentina (editori, librării şi biblioteci). Programul pentru Buenos Aires va începe odată cu Ziua Mondială a Cărţii şi a Dreptului de Autor – 23 aprilie 2011.

Oraşul desemnat deţine titlul pentru un an, de la 23 aprilie până la 22 aprilie anul următor, perioadă în care organizează evenimente asociate cărţii, literaturii şi lecturii, punând în lumină beneficiile unei culturi dinamice a cărţii.

(„IFLA Journal“, Vol. 35/2009, Nr. 3)

THEATRI
EUROPÆI
Neunzehender Theil.
Oder
Außführlich fortgeführte
Friedens- und Kriegs-Beschreibung.
Und was mehr
Von denck- und merckwürdigsten Geschichten in Europa/ vornemlich aber, in Hoch- und Nieder-Teutschland: bey Reichs- und Crayß-Versammlungen: An Kayserl. auch Chur- und Fürstl. Höffen/
So dann/
In Franckreich, Spanien, Portugall, Groß-Brittannien, Italien, Schweden, Dännemarck, Moscau, Pohlen, Preussen, und auch einige in der übrigen Welt-Theilen: zu Wasser und Lande, vom 1710ten Jahr, biß zu Außgang deß 1712ten vorgegangen und sich begeben haben.
Alles auß vertraulich communicirten Schrifften, und andern glaubwürdigen Documenten, auch auß der Sachen eigentlichen Verlauff, mit Fleiß zusammen getragen und beschrieben.
Wie auch
Mit unterschiedlicher Potentaten und berühmter Krieges-Helden Bildnüssen, danebenst ...
Durch
Weyland Carl Gustav. Merians Seel. Erben.
Franckfurth am Mayn, gedruckt bey Anton Heinscheidt.

THEATRUM
EUROPÆUM,
Oder/
Außführliche und
Warhafftige Beschreibung aller und jeder denckwürdiger Geschichten / so sich hin und wieder in der Welt / fürnemblich aber in Europa, und Teutschlanden/ so wol im Religion- als Prophan-Wesen/ vom Jahr Christi 1617. biß auff das Jahr 1629. exclus.
Bey Regierung deren beyden Glorwürdigsten/ Allerdurchleuchtigsten/ und Unüberwindlichsten Römischen Keysern Matthiæ und Ferdinandi deß Andern/ allerhöchstseligster Gedächtnuß/ sich zugetragen haben/ etc.
Beschrieben durch
M. JOANNEM PHILIPPUM ABELINUM,
Argentoratensem.
Mit vieler fürnehmer Herrn und Potentaten Contrafacturen/ wie auch berühmter Stätten/ Vestungen/ Pässen/ Schlachten und Belägerungen eygentlichen Delineationen und Abrissen gezieret/ und jetzo zum drittenmahl/ nach beschehener Revision und Verbesserung/ an Tag gegeben und verlegt/
Durch
Weyland Matthæi Merians seel. Erben in Franckfurt.
Mit Röm. Keys. Mayestät sonderbarer Gnade und Privilegio.
Gedruckt zu Franckfurt am Mayn / bey Daniel Fievet/
Im Jahr nach Christi Geburt M DC LXII.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Corespondenţă din Paris

Ministrul de Externe al României, prezent la o lansare de carte

Evenimentul a avut loc la Paris, în ziua de 16 aprilie a.c., fiind marcat de prezenţa E.S. dl. Teodor Baconski, ministrul de Externe al României şi fost ambasador la Paris, la festivitatea de lansare a două cărţi de mare impact public: *Romanul Belgradului* de Jean Cristoph Buisson, redactor-şef la publicaţia „Figaro-Magazine", şi *Romanul lui Tolstoi* de Vladimir Federovski, fost consilier la Ambasada sovietică de la Paris în anii '70, în prezent stabilit în Franţa. Despre manifestare citãm din cronica apărută în „Le Figaro littéraire", din 15 aprilie: „Legături nevăzute apropie Belgradul de Franţa, în ciuda participării noastre la bombardamentele efectuate de NATO, care au distrus oraşul. Ele ne fac să sperăm şi să cultivăm prietenia cu un popor mândru şi curajos..." La rândul nostru, ne-am dori asemenea aprecieri din partea Franţei.

Rimbaud, fotografia secretă

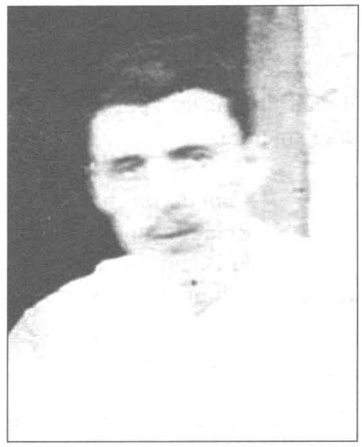

Recent, publicaţia franceză „Le Figaro" a făcut o dezvăluire şocantă: într-un lot inedit de cărţi poştale datând de la începutul secolului trecut a fost identificată o fotografie necunoscută a lui Arthur Rimbaud, din perioada când se afla la Aden, în calitate, se zice, de traficant de aur. Imaginea reprezintă un bărbat elegant, cu mustaţă tunsă după moda vremii, „în furculiţă", înconjurat de o serie de domni şi doamne, după toate aparenţele de cea mai bună condiţie. Istoricul literar Jean-Jacques Lefrère (autorul volumului *Sur Rimbaud, correspondence posthume*, apărut la Editura pariziană Fayard), care a examinat documentul, opinează că fotografia datează din perioada 1891–1900. Originalul a fost prezentat, în premieră, pe 15 aprilie, la Grand Palais, cu prilejul *Salonului francez de carte veche*.

Zeul măcelului în onoarea corpului diplomatic românesc

Marţi, 14 aprilie, la teatrul situat în Palais Béhague din Paris, a avut loc o reprezentaţie cu piesa *Zeul măcelului* de Yasmina Reza, tradusă în româneşte de Tudor Ţepeneag. Timp de mai bine de o oră, cât a durat spectacolul, actorii ieşeni Oana Sandu, Călin Chirilă, Constantin Puşcaşu şi Haruna Condurache au delectat publicul parizian, din care nu au lipsit ambasadorul ad-interim al României la Paris, doamna Roxana Iftimie, criticul de teatru George Banu, numeroşi invitaţi şi prieteni ai României. Spectacolul a fost prilejuit de aniversarea a 130 de ani de relaţii diplomatice româno-franceze.

Mormântul lui Ilarie Voronca din cimitirul parizian Pantin, în 2010

Salvaţi mormântul lui Ilarie Voronca

Acesta este în esenţă conţinutul apelului lansat recent de Colectivul de salvare Ilarie Voronca şi Asociaţia „Arca 23" în vederea restaurării mormântului poetului de origine română Ilarie Voronca (31 decembrie 1903, Brăila – 4 aprilie 1946, Paris) situat în cimitirul parizian Pantin. Aflat într-o stare avansată de degradare, monumentul funerar nu mai poate fi salvat decât prin subscripţie publică, în situaţia în care concesiunea familială expiră în 2010. Reamintim că poetul Ilarie Voronca, emigrat la Paris în 1933, a fost unul dintre iniţiatorii curentului dadaist, alături de prietenii şi compatrioţii săi Tristan Tzara, Benjamin Fondane şi Claude Sernet. În ţară a fondat, împreună cu Victor Brauner, revista 75HP, în care a introdus câteva inovaţii tipografice, fiind între altele un adept al picto-poeziei. Apelul de salvare a mormântului lui Ilarie Voronca poate fi accesat şi completat inclusiv on-line – www.librairie-galerie-racine.com/

Jean-Yves CONRAD

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Corespondenţă din Chişinău

Istoria ilustrată a României – un proiect ambiţios

Recent, Biblioteca „Onisifor Ghibu" din Chişinău a găzduit lansarea lucrării *Istoria ilustrată a României*, apărută sub coordonarea acad. Ion Aurel Pop şi a directorului Editurii Litera Internaţional, Anatol Vidraşcu. Au participat la eveniment Sergiu Musteaţă, preşedintele Asociaţiei Istoricilor din Republica Moldova, Ionel Dumitru, consilier al Ambasadei României din Republica Moldova, istorici, absolvenţi ai unor universităţi româneşti, cadre didactice şi studenţi.

Cu acest prilej, colaboratoarea noastră la Chişinău, d-na Raia Rogac, a purtat un dialog cu dl. Anatol Vidraşcu, din care spicuim:

– *Cum aţi început colaborarea cu dl. acad. Pop?*

– Relaţiile au început, iniţial, prin Internet, apoi ne-am cunoscut la Bucureşti. Este un om deosebit, cunoaşte la perfecţie cinci limbi străine şi a predat la universităţi din SUA şi Italia. În plus, interpretează cu mult talent doine româneşti.

– *Credeţi că este de-ajuns pentru un asemenea demers?*

– Eu cred că faptele vorbesc. Lucrarea pe care o oferim acum publicului românesc de pe ambele maluri ale Prutului are peste 600 de pagini, 1.345 de ilustraţii şi 39 de hărţi color. Evident că i se pot găsi şi slăbiciuni. Poate că informaţia despre Republica Moldova ar trebui mai bine pusă în valoare, dar asta la o viitoare ediţie...

– *Ce alte cărţi de referinţă a mai editat Litera Internaţional?*

– Ne mândrim cu *Istoria ilustrată a României*, poate cea mai frumoasă carte de acest gen apărută la noi. Din păcate nici publicul, nici mass-media nu au fost, cred eu, suficient de sensibile la acest gest. Am mai editat, tot în aceeaşi serie, *Enciclopedia concisă britanică*, în 2.500 de pagini, ca şi *Atlasul istoric al României*, care, alături de marele *Atlas istoric ilustrat al lumii*, reprezintă o ofertă editorială fără precedent. Noi considerăm că aceste cărţi reprezintă *răspunsul intelectualităţii basarabene* la cei opt ani de nebunie comunistă.

– *Cum vi se pare preţul acestei cărţi, comparativ cu puterea de cumpărare din Republica Moldova?*

– Trebuie să ştiţi că preţul real este mult mai mare decât cel propus de noi. Am avut în vedere însă că lucrarea poate fi achiziţionată în primul rând de bibliotecile publice, astfel încât la un tiraj de peste 5.000 de exemplare preţul să poată deveni accesibil. În plus, nu ne-am gândit să scoatem carte neapărat pentru profit, cât pentru a-i ajuta pe studenţi şi cercetători.

– *Ce lucrări pregătiţi pentru 2010?*

– Ne gândim la *Dicţionarul personalităţilor româneşti*, dar am în vedere nu doar pe cei de etnie română, ci şi pe alţii, chiar din diaspora. Cartea va avea 800 de portrete şi va putea fi prezentă în librării încă din primul trimestru al anului.

– *Ce ne puteţi spune despre Programul de achiziţie de carte iniţiat de Guvernul României?*

– În Republica Moldova sunt 1.500 de biblioteci care au beneficiat de carte cumpărată prin acest program guvernamental susţinut de Departamentul pentru Relaţii cu Românii de Pretutindeni. Sub deviza „Guvernul României îţi oferă o carte" au intrat în reţeaua publică de biblioteci lucrări fundamentale de Eminescu, Alecsandri, Creangă sau Caragiale. Vorba românească „Ai carte, ai parte" devine realitate.

Bibliograful Ion Şpac, la 80 de ani

Recent (11 martie 2010), Biblioteca Centrală a Academiei de Ştiinţe din Chişinău a găzduit manifestarea *Tradiţie şi inovaţie în bibliografia modernă*, dedicată împlinirii de către Ion Şpac a venerabilei vârste de 80 de ani. Cu acest prilej, d-na Aurelia Hanganu, directorul bibliotecii, a menţionat contribuţia lui Ion Şpac la dezvoltarea bibliologiei basarabene, în special lucrările: *Monografia revistelor „Viaţa Basarabiei" (1932–1944), „Arhivele Basarabiei" (1929–1938)* şi *Cercetări bibliografice şi informative* (apărută în 2002 la Editura Pontos). Lucrările menţionate reprezintă rodul muncii de 37 de ani în slujba valorilor naţionale româneşti, depusă de Ion Şpac în calitate de bibliotecar şi bibliograf.

Izvoare de lumină, tălmăcite de Ludmila Bulat

Continuând preocupările anterioare, concretizate prin apariţia volumului *Omul din preajmă* (apărut în 2005 la Editura Pontos), d-na Ludmila Bulat, redactor la Editura Cartea Moldovenească/ Universitas din Chişinău, a lansat pe 7 august 2009 volumul *Izvoare de lumină*. Lucrarea, prezentată de Vlad Pohilă, scriitor şi redactor de carte, cuprinde portrete, cronici literare, recenzii ale unor autori şi cărţi apărute în ultimul deceniu la Chişinău, dar şi în România. Majoritatea cronicilor au fost publicate în ziarul „Ţara" sub genericul „Cărţile Unirii". Ele constituie o pledoarie nu doar pentru carte, cât pentru speranţa unui viitor mai bun pentru toţi locuitorii Republicii Moldova.

Maria VIERU-IŞAEV

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

România şi „războiul rece"*

Iulia-Rodica MODIGA

„La multe încercări a fost supusă independenţa noastră. Dar ca ieri nu s-a mai întâmplat niciodată. Ziua de ieri este o ruşine de nespălat pentru politicienii noştri, pentru democraţia noastră. Pentru prima dată, întreg poporul moldovean a văzut, practic în direct, cea mai mare înjosire a propriei lui independenţe, a propriei democraţii, când de pe clădirile Parlamentului şi administraţiei prezidenţiale au fost smulse însemnele de stat, iar în locul lor au fost desfăşurate steagurile României."[1]

Protestele de la Chişinău au început în dimineaţa zilei de 6 aprilie, atunci când mai mulţi tineri basarabeni au declarat zi de doliu naţional: *„În ziua de 6 am creat tot felul de evenimente pe Internet, să chemăm lumea – seara la 18 – cu o lumânare. Să îngropăm democraţia. Aveam panglici negre, eram în doliu. Nu am ieşit să ne spânzurăm de tristeţe în Piaţă, ci să schimbăm ceva. Toată lumea ştia că alegerile au fost fraudate."* (I.C., activist social, 23 de ani).

Reţelele de socializare online, serviciile de telefonie mobilă, mesajele trimise prin intermediul căsuţei electronice au jucat rolul de instrumente prin care a fost transmis îndemnul de a participa în dimineaţa zilei de 6 aprilie la un flash-mob care să evidenţieze suspiciunile de fraudare a alegerilor: *„Ne sunam, vorbeam, iar după ce a început să se contureze rezultatul, a apărut teoria că alegerile au fost falsificate. Nu era posibil ca cei de peste hotare să voteze cu comuniştii! Apoi, când s-a ştiut că au câştigat comuniştii, a început să se vorbească despre ce era de făcut. Mulţi vroiau să plece din ţară. Era un sentiment comun de «hai să facem ceva!» Mesajul s-a răspândit pe Facebook, pe e-mail, prin telefon: «Astăzi, la ora 6, ne vedem cu o lumânare la statuia lui Ştefan cel Mare»."* (D.P., studentă, 20 de ani). Datorită utilizării acestor canale de comunicare s-a vehiculat la un moment dat conceptul de „revoluţie informaţională" spre a desemna apelul online de revoltă împotriva obţinerii de către comunişti a unei majorităţi parlamentare (*„S-ar părea că totul a izbucnit după ce un număr foarte mare de tineri a primit sms-uri cu mesajul «Vino să lupţi împotriva comuniştilor în faţa clădirii guvernului. Dă mesajul mai departe», acesta fiind şi motivul pentru care la un moment dat serviciile de telefonie n-au mai fost accesibile. Însă pentru cei cu acces la Internet, chemarea a fost lansată prin Twitter şi Facebook (...). S-a ajuns ca mişcarea de protest să fie denumită revoluţia Twitter."*[2]), majoritate înţeleasă ca un obstacol în calea integrării europene şi a procesului de democratizare a acestui stat aflat la graniţa dintre Est şi Vest.

Unul dintre organizatori îşi aminteşte că pentru a evita întreruperea flash-mob-ului de către forţele de ordine a depus la Primărie o declaraţie preliminară, pe baza căreia, ulterior, i-a fost întocmit dosar penal: *„Noi ne-am adunat de dimineaţa vreo 6 tineri ca să punem la cale un flash-mob, numai că ştiind că situaţia e tensionată şi foarte multă lume ar putea să vină, am vrut să-l legiferăm. Am mers la Primărie, l-am înregistrat şi am pus cinci tineri să ajute la supravegherea ordinii, dar nu erau cu mine să semneze. Şi am semnat singur. Prin urmare, dosar penal mi-au deschis doar mie, dar din partea unui grup, grupul «Sunt anti-comunist»."* (G.B., activist al societăţii civile, *„om liber"*, 34 de ani). S.T. (actor, 22 de ani) a sesizat o particularitate culturală a celor care au susţinut semnificaţia zilei de 6 aprilie ca zi de doliu în memoria libertăţii, a democraţiei, anume că aceştia erau reprezentanţii unei părţi a societăţii vorbitoare de limbă română: *„Eu am aflat pe 6 chiar foarte, foarte întâmplător. Mergeam pe Ştefan cel Mare şi au ieşit nişte tipi care vroiau să pună o lumânare în memoria libertăţii, în sensul că au fost fraudate obraznic alegerile din 5 aprilie, şi oamenii au ieşit pur şi simplu, tinerii de la Basarabia Pământ Românesc şi alte organizaţii de tineri sau oameni care vorbesc, care încă mai vorbesc limba română. Că de fapt noi am ajuns să fim o minoritate în Moldova. Era o situaţie jalnică, o chestie până la lacrimi, ştii, mergeai, era 6 seara şi întuneric în oraş şi vedeai numai lumânări, multe, câteva mii de lumânări."*

Un jurnalist de la o televiziune online povesteşte cum cele câteva mii de persoane strânse pentru a aprinde lumânări la statuia lui Ştefan cel Mare şi-au redirecţionat acţiunea, iar anumiţi lideri politici li s-au alăturat: *„Şi seara am ieşit să filmez pentru televiziunea la care lucrez, care e o televiziune prin Internet. Am început să filmez, am fost uimit de cât de mulţi oameni se adunau, fratele meu a adus un megafon şi a început să vorbească. Şi nu ştiu cine i-a dat ideea (...) să mergem la Preşedinţie să cerem demisia lui Voronin. Acolo am constatat că erau mii de oameni care se adunaseră. S-a scandat, apoi s-au adunat în Piaţa Mare, unde deja erau zeci de mii de oameni. Au venit şi liderii politici."* (O.B., jurnalist, 36 de ani). Dezamăgirea provocată de rezultatele alegerilor a căpătat un sens dinamic, determinat de numărul neaşteptat de oameni care au reacţionat la mesajele transmise în cursul zilei, după cum precizează acelaşi jurnalist: *„După două ore de protest mulţimea era agitată şi nu putea fi controlată, astfel că fratele meu şi fetele de lângă el au anunţat prin megafon că toată lumea să meargă acasă, şi i-au invitat pe toţi ca a doua zi să participe la un protest, la orele 10. Fratele meu a declarat mitingul închis. Dar mitingul nu s-a încheiat, un grup s-a dus spre CEC, unul spre Televiziune..."* În jurul orei 22 s-au putut observa încercări de acte de vandalism, la care asistau atât oameni politici, cât şi forţe de ordine, fără să intervină: *„Pe la vreo 10, un grup de ciudaţi a blocat strada paralelă şi au început să vandalizeze, erau acolo şi politicieni, şi poliţie, astfel că am înţeles că era o provocare. L-am filmat şi pe procurorul general! La 11 am prins ultimul microbuz şi am observat că începuseră să se mai răărească."* (O.B., jurnalist, 36 de ani). Atitudinea autorităţilor era una „contemplativă" în faţa celor care blocau circulaţia ilegal, având în dotare şi arme: *„Pe la ora 20 s-a anunţat că acţiunea se încheie, organizatorii au plecat acasă, dar au rămas nişte tineri care băuseră şi continuau să bea, au blocat circulaţia cu puşti, au răsturnat un microbuz, iar poliţia stătea şi nu făcea nimic. Am ramas şi noi câţiva, erau nişte observatori de la CREDO* (Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului, unul dintre ONG-urile responsabile cu monitorizarea alegerilor) *şi*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

niște jurnaliști, era ora 10. Când o jurnalistă de la Jurnal TV le-a spus: «Faceți ceva!», i s-a spus: «Voi i-ați chemat, descurcați-vă cu ei!».“

Ziua de 7 aprilie a reprezentat atât punctul culminant al demonstrațiilor, cât și cel de cotitură, prin prisma evenimentelor violente, a arestărilor operate, a relelor tratamente aplicate protestatarilor arestați în timpul reținerii și detenției, în general a actelor de încălcare a drepturilor omului (evenimente consemnate și în raportul Soros – Moldova – *Sub acoperirea impunității*, cu privire la reacția autorităților moldovenești la violența poliției în timpul protestelor postelectorale din aprilie 2009). După cum preciza un tânăr membru al unui partid de opoziție, precum și promotor al campaniei „Basarabia pământ românesc“, amplele mișcări de stradă din data de 7 aprilie au fost „organizate spontan“. Cadru didactic la Universitatea de Stat din Moldova, P.N. povestește cum încă de dimineață *„se auzeau zgomote pe afară, venise o coloană de tineri, destul de puțin numeroasă, nu știu de unde, de la altă facultate, și zice «hai să îi luăm pe toți de-a valma acolo, în Piață». (...) O venit un tânăr, un băiat așa, foarte energic, se vedea că-i de anumită factură, în sensul că el știe să pornească mulțimea. I-a luat pe toți din sală, bun, mi-a cerut mie voie, (...) i-am spus sunt persoane adulte, că pot face ce vor. Acolo jos decanul îi aștepta și le spunea că «Nu, în niciun caz, toți stați până la terminarea orelor în facultate». Dar ca să spun, am avut impresia că ei îs parte din organizații, tinerii ăștia. Și erau, erau, mi s-a părut că erau activiști dintr-un partid, o aripă tânără. Deci ipoteza cum că parte din aceste mișcări nu au fost spontane... Au fost organizate de o anumită aripă tânără a unor partide liberale. Comportamentul lor arăta că ei sunt organizați sau că știu să organizeze. Poate că mă-nșel.“* După ora 10 dimineața, în Piața Marii Adunări Naționale s-au adunat aproximativ 3.500 de persoane (Soros, 2009, p. 101), care au răspuns mesajelor vehiculate prin rețelele Facebook, Odnoklassniki și o companie de telefonie mobilă care asigura 20 de mesaje text gratuite pe zi. *Twitter revolution* nu a îmbrăcat decât forma unui mit, după cum mă asigura o organizatoare a demonstrațiilor, dat fiind faptul că pe data de 6 aprilie pe site-ul Twitter.com nu erau înregistrați decât 20–30 de useri. De asemenea, liderul unui partid politic democrat declarase pentru un post de televiziune privat că „rezervase“ Piața Marii Adunări Naționale pentru două săptămâni de la alegerile din 5 aprilie, afirmație care a însuflețit privitorii acestui canal de televiziune și pe care, probabil, i-a influențat în decizia de a ieși public să își manifeste nemulțumirile: *„Eu însămi (...) nu știam că seara vom ieși în stradă, dar cu mult timp în urmă se știa că P.L.D.M. a făcut declarația prealabilă că vor fi manifestări timp de două săptămâni după alegeri. Ei vorbeau despre asta înainte. Toată lumea știa că alegerile vor fi fraudate.“* (N.M., jurnalistă, 25 de ani). Declarația preliminară nu a fost adusă în atenția autorităților pe cale oficială, după cum demonstrează arhiva primăriei municipiului Chișinău. În Rezina, din cauza absenței informațiilor, angajați ai postului de televiziune independent s-au deplasat la Chișinău și au încercat să obțină lămuriri atât de la forțele de ordine, cât și de la participanții la proteste: *„Toate telefoanele nu era posibil să fie folosite, Internetul era închis (în localități, Internetul este monopolul Telecomului; poate la Chișinău sunt alte companii, dar aici e total sub controlul guvernării). Și noi am plecat la Chișinău, ne-am informat de la poliție. Noi nu ne-am dat seama că oamenii cu care am vorbit deschis despre comunism vor fi căutați și persecutați. Au fost fete și băieți care au filmat și au pus poze pe blogurile lor, iar apoi au fost găsiți și arestați, bătuți, maltratați.“* (A.Z., 36 de ani). Aceeași situație a blocajului informațional s-a petrecut și în Chișinău, probabil ca măsură de prevenire a unor ieșiri masive, asemănătoare celor din ziua precedentă: *„La televiziunile NIT, Moldova 1, care-s comuniste direct, care sunt cumpărate de comuniști, cât timp aici erau manifestări, acolo mergeau povești, filme seriale. Numai la Pro TV era în direct tot ce se întâmpla, la Euronews, la TV 7. La N4 au arătat niște secvențe și apoi le-au stopat. La NIT mergea un film și la Moldova 1 o poveste. La EU TV s-a închis, era pauză tehnică.“* Dar deja mii de persoane se adunaseră în Piață, iar o parte dintre ei începuseră să se deplaseze către clădirile instituțiilor fundamentale în stat, la momentul acela, instituții contestate: *„Pentru că poliția provoca, unii manifestanți au început să arunce cu hârtie, pietre și ouă. S-a creat impresia că poliția face totul cum scrie în regulamentul lor. Era chiar ministrul de Interne, care coordona totul, și a venit poliția într-un unghi între Parlament și Președinție, creând un spațiu pe care părea că-l proteja, izola. Dar dintr-o dată, poliția părea că cedează, s-au retras la ușa Parlamentului. Sau au considerat că apariția unei mașini de pompieri va împrăștia manifestanții cu apă. Dar n-au folosit mașina, au lăsat-o pe mâna manifestanților care au distrus-o. Unii dintre tineri au avut o misiune, alții ce-au avut fiecare în minte. Și chiar credeau că fac bine să distrugă,* ***ca să cadă geamurile regimului.***“ (O.B., jurnalist, 36 de ani). Liderii partidelor de opoziție au încercat să îi aducă înapoi în Piață pe cei care se aflau în fața clădirii Președinției, dar pentru că nu beneficiau de echipamente portabile de sunet performante și pentru că o parte din mulțime asista la spectacolul oferit de cei care vandalizau instituția, nu au avut succes, numai câteva sute de protestatari revenind în Piața Marii Adunări Naționale (Soros, 2009, p. 101). Unul dintre cei care s-au entuziasmat la vederea actelor de vandalizare a clădirii descrie cum au decurs acele momente și care au fost repercursiunile: *„Mulțimea era foare revoltată, se crea impresia că fierbe asfaltul, așa că a fost foarte ușor a manipula cu aceste mase înfierbântate. La fel am căzut și eu pradă emoțiilor, ca mulți alții, am aruncat cu pietre, fiind convins în acel moment că distrug comunismul de pe fața pământului odată și pentru totdeauna. Din păcate n-a fost să fie așa. Cei care au fost sinceri au fost torturați, maltratați, persecutați. Alții, care au demonstrat un comportament vădit provocator, n-au fost atinși cu un deget. Drept argument pot să invoc propria mea situație – am fost torturat, mi-au distrus afacerea, mi-au persecutat familia și mi s-a incriminat că anume eu am arborat pe Președinție tricolorul românesc. Probele video au demonstrat altceva, iar tipii care au arborat drapelul au fost protejați de organele de drept.“* (A.M., „protestatar artist“). Pătrunderea persoanelor violente, care păreau să aibă semnalmente comune (purtau măști, aveau mâinile bandajate, erau tunși foarte scurt, purtau rucsac, erau îmbrăcați în treninguri, vorbeau în limba rusă, dar afirmau că sunt români, conform detaliilor oferite de mai mulți intervievați), în clădirea Președinției și mai apoi în cea a Parlamentului s-a produs cu acordul tacit al agenților de pază și al altor servicii de asigurare a ordinii publice (Soros, 2009, p. 102). Desigur, s-a evidențiat și acel segment de populație avid după senzaționalul care însoțea desfășurarea evenimentelor:

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

„Era interesant de văzut că, pe la orele 4, pe străzi mergea o luptă straşnică, era sânge peste tot, zburau trotuare şi la câteva sute de metri erau barurile pline, erau tipi care beau bere, nu aveau nicio treabă, se amuzau... Erau tipi care pur şi simplu au ieşit să vadă, moldovenii noştri sunt ca Imperiul Roman – dă-le pâine şi ceva să vadă... Erau mulţi care au ieşit să se plimbe, să bea o bere." (S.T., actor, 22 de ani).

Un gest care a inflamat spiritele celor aflaţi pe bulevardul Ştefan cel Mare l-a reprezentat arborarea drapelului românesc, la scurtă vreme după ce fusese expus şi cel al Uniunii Europene, simboluri care au determinat atitudini şi comportamente concrete, din partea tuturor celor implicaţi în mişcările de stradă, precum şi din partea celor care le-au urmărit de la distanţă. Un reprezentant al unui partid democrat din Rezina, I.B., considera că semnificaţia arborării tricolorului românesc putea fi corelată cu ideea de Unire a Republicii Moldova cu România: *„Ca să ne înrăiască împotriva ideii de unionism... Pentru înrăutăţirea relaţiilor cu România, pentru că România s-a implicat în chestiunile astea de românism în Moldova... Anume de distrugere a tinerilor că s-a arborat drapel străin, ca să se unească Moldova cu România... Voronin i-a acuzat pe democraţi că vor Unire."*

În noaptea de 7 spre 8 aprilie au început arestările masive, de cele mai multe ori arbitrare, poliţia eşuând în tentativa de a distinge demonstranţii paşnici de elementele violente: *„Pe 7, la ora 1, am plecat la redacţie şi am auzit de acolo rafale, din Piaţă. Se trăgea. Am ieşit în balcon, la etajul 4, şi am văzut protestatari alergând fugăriţi de poliţie. Am luat camera şi am plecat jos. Am filmat câteva cadre (singurele imagini din acea noapte), când a murit Valeriu Boboc, când au fost cei 100–200 de oameni reţinuţi în mod violent, cu mâini fracturate, părul smuls din cap, şi duşi ca bagajele, unul peste altul, cu maşini Niva, de poliţie, de armată, microbuze civile, prin garaje, pe la comisariate, prin nişte subsoluri (...). Cred că a fost un ordin de foarte de sus: «Gata, curăţaţi!». Nu cred că a fost vreo decizie de acolo, din teren. Ei spun că au intervenit în forţă în momentul în care a fost distrus un chioşc şi lucrurile păreau să scape de sub control. Dar distrugerile anterioare au fost grave (distrugerea maşinilor) şi ei nu au intervenit. Era o explicaţie ridicolă."* (O.B., jurnalist, 36 de ani). Circulaţia unor zvonuri a accentuat starea de agitaţie şi frică în rândul protestatarilor: *„A fost un zvon că vin nişte tancuri, maşini cu puşti automate. Au fost văzute multe maşini cu număr de Transnistria, unele zvonuri s-au adeverit. Atunci au fost rafalele din Piaţă, tinerii erau bătuţi şi arestaţi. Erau vreo 200 de tineri. S-a tras în aer."* (I.C., activist social, 23 de ani). După data de 8 aprilie, arestările au continuat, presiunile asupra celor care participaseră la mişcările de stradă exercitându-se, în primul rând, în instituţiile de învăţământ, unde erau notate şi verificate toate absenţele: *„Pe data de 8, 9, 10 erau scrise toate absenţele şi fiecare care avea absenţă, îi puneau să scrie lămurire cu ce au făcut pe data de 7. Şi din lămuriri reieşea că toată lumea a fost la spital, la înmormântări, la străbunei, la nunţi, deci nimeni nu a fost în centru."* (T., studentă, 23 de ani). De asemenea, după cum m-au informat câţiva studenţi, accesul la Internet a fost restricţionat de către provideri, pentru a nu se repeta scenariul din zilele precedente, în care mesajele care îndemnau populaţia la ieşiri masive în stradă se propagau, mai cu seamă, prin intermediul canalelor de socializare online. […]

Referinţe web:

1. Declaraţie a lui Vladimir Voronin, a doua zi după devastarea clădirii Parlamentului, diponibilă pe http://www.jurnal.md/article/13603/, valabilă la data de 22.05.2009.

2. http://saccsiv.wordpress.com/category/revolutia-twitter/, valabil la data de 22.05.2009.

* Fragment din lucrarea de disertaţie: *Republica Moldova – lumi şi drame sociale în context post-electoral*, pp. 20-26

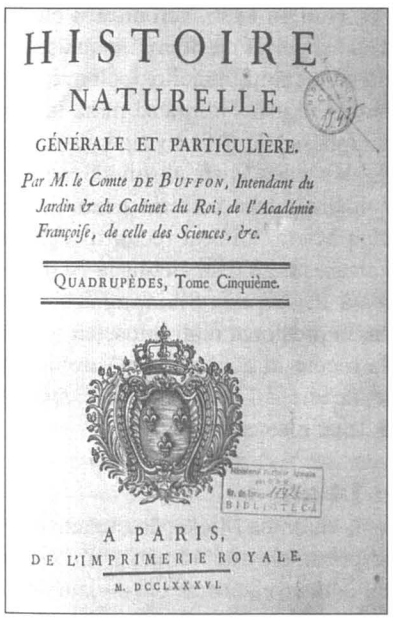

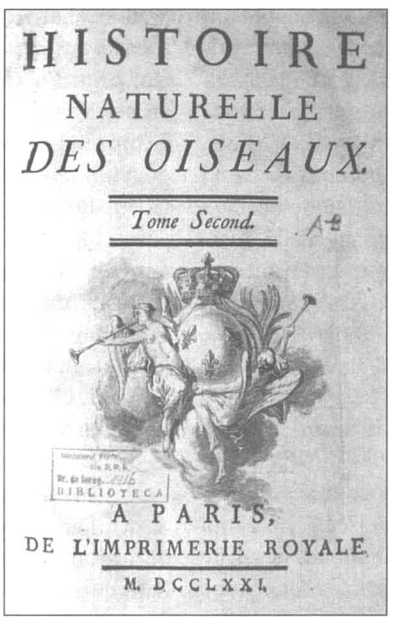

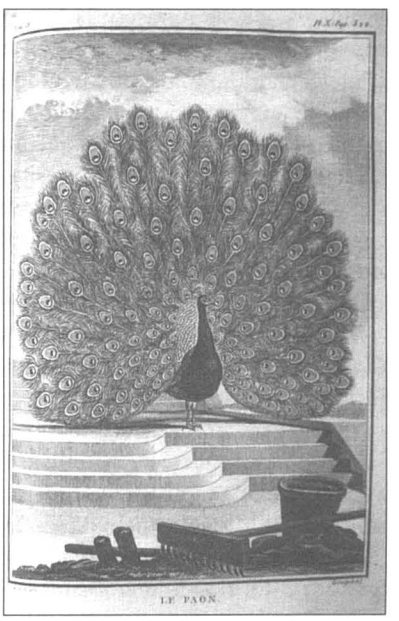

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Orizonturi

Un destin tragic: Veronica Micle

Costin TUCHILĂ

Sticluţa cu arsenic

La sfârşitul vecerniei, aproape de miezul nopţii, călugăriţele de la mănăstirea Văratec au rămas nemişcate. Clopotele bisericii începuseră să bată rar şi funebru, a moarte. În casa cu etaj a maicii Fevronia Sârbu, poeta Veronica Micle se stinsese din viaţă în a cincizecea noapte scursă de la trecerea în nefiinţă a lui Mihai Eminescu.

Suntem în 4 august 1889. O agonie de douăzeci de ore punea capăt unei vieţi de 39 de ani. O viaţă care fusese, cum însăşi poeta o definea, „o complicare ciudată de întâmplări, de fericiri care nu m-au fericit". Chemat urgent de la Iaşi, doctorul Taussi explica decesul printr-o fulgerătoare congestie cerebrală. Sticluţa cu arsenic fusese golită repede, după miezul nopţii de 3 spre 4 august, cu „lăcomie hotărâtă". O sinucidere pregătită din timp. În ultima scrisoare, datată 1 august, Veronica Micle o ruga pe Smaranda Gârbea, una din apropiatele sale, să-i procure, prin fratele ei, medic la spitalul din Bălţăteşti, încă o doză de picături de arsenic, necesare pentru tratamentul anemiei de care suferea fiica ei cea mică, Virginia. În seara de 3 august primise în vizită mai multe persoane – câteva femei cunoscute din Iaşi, familia Curelaru din Roman, câteva călugăriţe. În discuţii revenea, inevitabil, figura lui Eminescu, detaliile morţii lui. (Trecuse abia o lună de când sicriul cu trupul său fusese depus în biserica Sf. Gheorghe din Bucureşti.) Revenise, desigur, şi întâmplarea bizară de la Poiana Ţigăncii, care o urmărea obsesiv: în timp ce-şi oglindea chipul în apa pârâului, îi apăruse imaginea lui Eminescu. Tradiţia rămasă în mănăstire fixează această întâmplare în dimineaţa zilei de 3 august, când deprimarea poetei atinsese cota maximă. Ciudata viziune a speriat-o, accentuand gândul morţii. Veronica Micle se retrăsese la Văratec la două săptămâni după moartea lui Eminescu. Văratecul era locul odihnei estivale a intelectualilor moldoveni. În ultima vară se afla la Văratec şi Elisabeta Conta, sora filosofului Vasile Conta, care avea să povestească despre marea amărăciune a Veronicăi Micle, „un caracter ferm şi o inteligenţă ieşită din comun". O viaţă trăită în adoraţia geniului eminescian, dar asaltată de bârfe şi calomnii, o viaţă plină de nefericiri şi greutăţi materiale, marcată de stranii simetrii (moare exact la 10 ani de la decesul soţului său, Ştefan Micle, în 4 august 1879). „Doamna Veronica", îşi amintea maica Epraxia Diaconescu, moartă în 1967, la 107 ani, „era frumoasă, cu părul bălai şi răvăşit, ochii mari şi albaştri ca cerul senin, cânta ca un înger..."

În cadenţa eminesciană care îi marchează întreaga poezie, Veronica Micle îşi presimţea moartea într-un poem neterminat, datat 1 august: „O! Moarte vin de treci/ Pe inima-mi pustie şi curmă a mele gânduri/ S-aud cum uraganul mugind în grele cânturi,/ Se plimbă în pustie mânat de aspre vânturi,/ Mi-e dor de-un lung repaos... Să dorm,/ Să dorm pe veci." La 6 august 1889, întunericul mormântului închidea pentru totdeauna trupul Veronicăi Micle, înhumată lângă bisericuţa Sf. Ioan de la Văratec. „Răutatea şi invidia omenească nu vor putea să ierte niciodată îndrăzneala Veronicii de a fi iubit cu sinceritate şi pasiune pe Eminescu", scria în 1914 Octav Minar. Mulţi – chiar condeie ilustre – au minimalizat numele acestei femei cultivate, de un talent cert, fermă în gesturi şi de o sinceritate teribilă. Dragostea nefericită pentru Mihai Eminescu a fost plătită scump. Ura s-a prelungit dincolo de mormânt. Să fi presimţit Veronica Micle şi acest lucru, aşa cum a presimţit moartea lui Eminescu? Foarte posibil: „Am urât această lume!/ Şi cum pot să n-o urăsc?/ Un necaz nu se sfârşeşte/ Alte-n loc se pregătesc!// Şi sperând de-o zi pe alta/ Văz că sper tot în zadar,/ Căci în loc de vreun bine/ Chinul meu e mai amar,// De aceea, eu adese/ tot suspin după sicriu;/ Dar... ah! cine-mi poate spune/ Şi-n mormânt cum o să fiu!// Poate-acolo mă aşteaptă/ Un necaz cu mult mai greu;/ M-am deprins cu chinul lumii/ Moarte, fugi când te chem eu!" (Moarte, fugi)

Orfana din Năsăud

Născută în acelaşi an cu Eminescu, 1850, la 22 aprilie, la Năsăud, de religie greco-catolică, Veronica Micle rămâne orfană de tată în acelaşi an. Cizmarul Ilie Câmpeanu luptase ca voluntar şi fusese rănit în 1848, în Munţii Apuseni, sub flamurile lui Avram Iancu. Prigoana se abătu şi asupra familiei, mama Veronicăi, Ana Câmpeanu, fiind anchetată de poliţia habsburgică. Situaţia grea o face să treacă munţii în vara lui 1850, în Moldova. Banii obţinuţi din vânzarea modestei case din Năsăud şi împrumuturile îi ajung pentru a-şi cumpăra o casă în Târgu-Neamţ. Mănăstirea Neamţului îşi vindea „odăiţele humuite" de pe Uliţa Mare, pentru a termina spitalul şi noul local al şcolii. Peste ani, în 1886, Veronica Micle va dărui această casă cu cerdac, acoperită cu draniţă, mănăstirii Văratec, pentru a servi drept locuinţă maicilor bolnave sau celor aflate în târg cu treburi. Curând, familia se mută la Iaşi. Ana Câmpeanu, femeie simplă, spală rufe cu ziua şi se ocupă cu moşitul. În iunie 1863, Veronica Micle absolvă Şcoala Centrală cu diploma de eminenţă. Din comisia examinatoare fac parte, între alţii, Ştefan Micle, viitorul rector al Universităţii din Iaşi. Născut la Feleac, lângă Cluj, şcolit la Blaj, voluntar în 1848, după o licenţă în drept la Sibiu, apoi absolvent al Politehnicii din Viena, impresionat de frumuseţea şi inteligenţa fetei, Ştefan Micle o cere în căsătorie pe Veronica în anul următor. Căsătoria se încheie la 7 august, la Cluj, spre bucuria unei mame excedate de grijile cotidiene.

Mireasă la 14 ani

Din adolescenţă, Veronica Micle păşeşte într-o căsnicie în care admiraţia şi respectul elevului rămân precumpănitoare. Diferenţa de 30 de ani e, la urma urmei, cât o viaţă de om. Cu fineţe paternă, Ştefan Micle se ocupă de educaţia atât de tinerei sale soţii. Doamna Micle ia lecţii de franceză, de canto şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

pian, de literatură universală. Talentul îi e ocrotit și încurajat de soțul blând, „un cuget bun, onest și organizat". „Bălăuca" (porecla Veronicăi Micle, folosită mai târziu cu răutate) începe să aibă orgoliul, motivat, al prestanței sale. Cultura, limbile străine exersate (franceza, în care își redactează o parte a corespondenței, și germana), universul intelectual depășesc cu mult nivelul doamnelor de salon. La 29 aprilie 1866, se naște primul copil, Valeria, care îi moștenește talentul literar și vocea. În anii de școală, Veronica Micle cântase aria Violetei din *Traviata* în fața directorului unei trupe italiene. Printr-o farsă pusă la cale de profesorul de muzică, tânăra îmbrăcată în rochie albă fusese prezentată drept cea mai vestită cântăreață română. Respectivul director îi propusese pe loc un angajament, aflând doar în ultima clipă adevărul.

Întâlnirea cu Eminescu

Îl cunoscuse la Viena, în 1872, unde plecase pentru a-și trata o eczemă. Tânăra doamnă blondă, cu părul foarte lung, ușor ciufulit, ridicat într-un coc parcă ireal, din care scăpau cu blândețe două șuvițe transparente, atrăgea atenția imediat. Naturalețea ei dovedea inteligență, știa să fie spirituală cu grație. Fotografia din 1868 fixează privirea tristă, de o melancolie adâncă, a Veronicăi Micle. La Viena, Eminescu o conduce prin parcuri și muzee, pe bulevarde, în împrejurimi. Poetul care o impresionase în paginile „Convorbirilor literare" devenea acum, treptat, idolul de o viață. „M-am gândit cu drag la tine până nu te-am cunoscut,/ Te știam numai din nume, de nu te-aș mai fi știut!/ Și-am dorit să pot odată să te văd pe tine eu,/ Să-ți închin a mea viață, să te fac idolul meu." (M-am gândit..., 1883). Chipul imaginar corespundea, oare, cu omul real, tânărul entuziast, de o frumusețe seducătoare, care trezea admirația tuturor celor ce-l cunoșteau?

Înaripat de imaginația romantică a poetului, portretul Veronicăi Micle domină lirica de dragoste eminesciană a anilor 1874–1877, numită de unii istorici literari „perioada veroniană". Veronica e „floarea albastră", „floarea albă de cireș", „liana", „copilul cu păr bălai" etc. Mitul „îngerului blond" se născuse.

Moarte, dragoste, ură

La Iași, în perioada 1874–1877, Eminescu se află constant în casa familiei Micle, la seratele literare ale Veronicăi. Se știe că femeile nu erau acceptate la ședințele „Junimii", chiar dacă publicau în „Convorbiri literare", unde Veronica Micle tipărește, relativ frecvent, începând cu numărul din 1 decembrie 1875. Sunt ani de stabilitate materială, dar melancolia romantică rămâne starea dominantă a poetei.

„Și ce-i această melancolie dacă nu starea unei triste reverii?", se întreabă Veronica Micle într-o scrisoare. Legenda plimbărilor celor doi îndrăgostiți în Copou, a visării pe banca de sub teiul devenit și el mitologie, revarsă, în anii respectivi, o sumbră realitate. Colportările, bârfa, calomniile la adresa doamnei Micle fierb. Dragostea pentru Eminescu și succesul literar năucesc femei cu caracter mărunt. Dacă e să-l credem pe Octav Minar, biograful cel mai entuziast al Veronicăi, casa Micle primește curent scrisori anonime cu insulte triviale. „Spionajul" e curent în salonul literar al Veronicăi. Moartea lui Ștefan Micle, în 1879, stinge pentru o clipă bârfele și acuzațiile. „O milă disprețuitoare începuse să planeze în jurul acestei femei" (Octav Minar). Urmează zece ani grei, deprimanți. Situația materială se înrăutățește vizibil, pensia de urmaș nu e aprobată decât târziu, după mulți ani. Veneratul profesor, cel care înființase catedrele de fizică și chimie ale Universității ieșene, le dotase cu aparatură și colecții științifice, întemeiase Observatorul meteorologic din Iași, nu întrunea condițiile administrative pentru acordarea pensiei de urmaș. Îi lipseau câțiva ani vechime. Pentru a-și căpăta drepturile, tânăra văduvă călătorește la București, la începutul lunii septembrie, unde rămâne, lângă Eminescu, o lună și jumătate. Se înfăptuia un vis. Corespondența din această perioadă stă mărturie pentru nestinsa pasiune dintre cei doi. „Superstițioasă și fatalistă după cum mă știi", scrie Veronica Micle, „scrisorile tale sunt singurele, când tu nu ești de față, care mă mai asigură și mă mai liniștesc." „Eminescu al meu, singurul obiect al dragostei mele, singurul și unicul motiv al durerii și fericirii mele", începe o epistolă din 23 decembrie 1881. Pline de o infinită tandrețe, aceste scrisori acoperă cu străluciri fugare o viață amară.

Ultima fotografie a Veronicăi Micle (1886)

Moartea lui Ștefan Micle, bucurie pentru mulți dușmani, nu însemnase același lucru pentru Veronica Micle, adâncită în singurătate și pesimism. Proiectul de căsătorie cu Eminescu prinde contur, dar este zădărnicit de Maiorescu, în primăvara lui 1880. Explicația de ordin material pe care i-o dă criticul poetului ascunde, de fapt, un resentiment încă puternic. În 1864, Veronica Micle și mama ei apăruseră într-un proces răsunător intentat vanitosului critic. Președinte al Comitetului de inspecțiune școlară, Maiorescu era învinuit de „fapte scandaloase" în care era implicată subdirectoarea Școlii Centrale de fete, domnișoara Emilia Rückert. Făcând parte, prin soțul său, din cercul simpatizanților Școlii Ardelene din Blaj,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

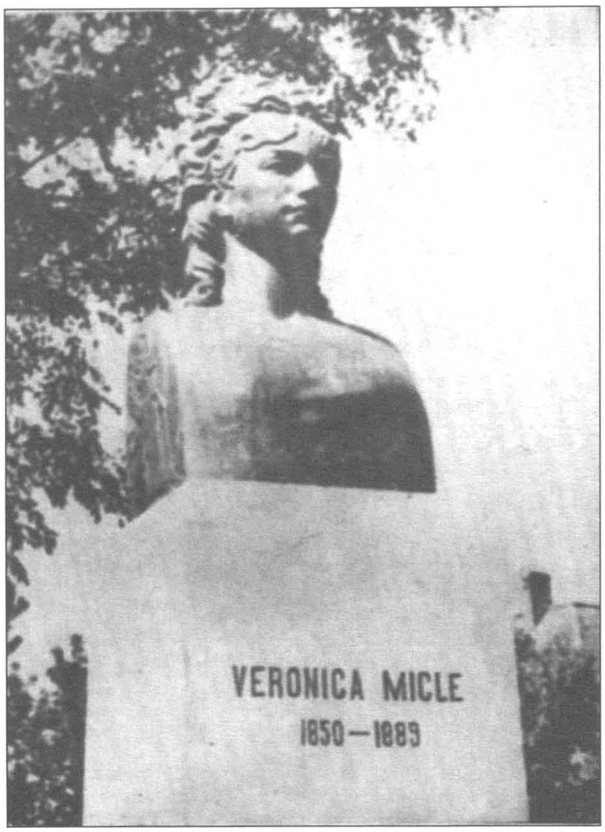

Bustul Veronicăi Micle sculptat de Ion Irimescu, Grădina Copou din Iaşi

adversari ai lui Maiorescu, Veronica Micle susţine cu înverşunare acuzaţia, poate reală.

Cercul junimist se împotriveşte căsătoriei, invocând, între altele, flacăra poeziei ce trebuie ţinută trează prin suferinţă. Conform mărturisirii Virginiei Micle, în mai – iunie 1880, Veronica Micle are un copil de la Eminescu, născut mort. Din vara aceluiaşi an până în decembrie 1881 urmează o ruptură, ce aduce şi mai multă mâhnire în sufletul poetei. De la adresarea plină de gingăşie, de la vocea caldă care răzbate în aceste cuvinte, „Scumpul şi iubitul meu Emin", cele câteva scrisori din această perioadă trec la severul „Domnul meu", chiar dacă efuziunea discretă, filtrată de raţiune, nu lipseşte: „Eminescu meu, va veni un timp când vei simţi toată amărăciunea mea, de a mă fi sacrificat pe mine, idolul tău de altădată, unor considerente care nu-ţi vor da nicicând nimic de ceea ce te lasă a întrevedea, şi nimic din cele pierdute." Deşi în ultima lună a lui 1881 vine în Bucureşti, îşi ocoleşte, din ambiţie, idolul de-o viaţă. Urmează regrete amarnice, iar împăcarea dovedeşte, în corespondenţă, o pasiune aproape morbidă: „Te vei convinge că din mii de fiinţe, abia una poate iubi cum te iubesc eu pe tine; şi dacă m-ai ucide, te-aş iubi şi în minutele agoniei." Scrisorile din prima parte a anului 1882 exprimă frenezia dragostei şi, în plus, dorinţa femeii de a se simţi ocrotită: „Deprinsă de copilă, chiar, a fi sub aripile cuiva, îndată după moartea lui, tu ai venit, te-am văzut şi m-ai mângâiat." Dar gândul întors în urmă nu aduce decât o imensă durere. La sfârşitul lui ianuarie 1882, Veronica Micle revine în Bucureşti pentru câteva zile, vizitându-l pe Eminescu în locuinţa din str. Buzeşti nr. 5. Proiectul căsătoriei se reaprinde, din nou zadarnic, nu numai din cauza opoziţiei, pentru a doua oară a lui Maiorescu, ci şi a sfâşietoarei deprimări eminesciene.

Cununa de „Nu-mă-uita"

Nici relaţia lui Eminescu cu Mite Kremnitz, secretara particulară a regelui Carol, nici dragostea pentru Cleopatra Poenaru-Lecca, nici curtezanii insistenţi, între care poetul bucureştean Iuliu I. Roşca, cu care poartă o elegantă corespondenţă, nu o putuseră clinti. „Preferă să fie metresa lui Eminescu decât nevasta unui prinţ", avea să spună mai târziu fiica Veronicăi, Virginia Micle. Fugara aventură a Veronicăi Micle cu Caragiale, purtarea îndoielnică a acestuia sunt folosite cu dibăcie de duşmanii celor doi mari îndrăgostiţi ai literaturii române. Iubirea uriaşă dobândeşte chip tragic. Afirmaţia dintr-o scrisoare: „Sunt lucruri în lume pe care ai dori să se întâmple (căsătoria cu Eminescu), dar şi de care mulţumeşti cerului că nu-ţi împlineşte dorinţa, aşa e cazul meu", e consecinţa unui orgoliu rănit în perioada rupturii.

Odată cu declanşarea bolii lui Eminescu, în 1883, începe un veritabil calvar. Ponegritorii poetei nu încetează, ba chiar găsesc de cuviinţă (ca Iacob Negruzzi) să insinueze murdar (vestea spitalizării lui Eminescu ar fi lăsat-o indiferentă pe Veronica Micle, care avea în vizită un ofiţer). Iarna lui 1883–1884, cu relativa însănătoşire a lui Eminescu, îi readuce în Copou, pe urmele de odinioară. În 1886, o găsim pe Veronica în Bucureşti, unde se mutase, obligată de studiile de Conservator ale Valeriei. Locuieşte pe Calea Victoriei la nr. 73, apoi pe str. Dreaptă, în sfârşit pe str. Soarelui (din 1888). Face demersuri pentru a obţine o bursă în străinătate pentru Valeria, care va studia la Paris. În 1887, primul exemplar al volumului de *Poezii* (Editura Ig. Haimann) este trimis lui Eminescu, cu dedicaţia: „Scumpului meu Mihai Eminescu, ca o mărturisire de neştearsă dragoste, Bucureşti, 6 februarie 1887." „Şi te iubesc ca şi atunce/ Cu tot avântu-nchipuirii/ Şi cu acea simţire dulce/ Ce-o da trecutul amintirii." În aprilie 1888, se duce de două ori la Botoşani, stăruind pe lângă Eminescu s-o urmeze la Bucureşti, pentru un tratament mai bun. Sora poetului, Harieta, o detesta şi o defăimează în fel şi chip. Intervenţia precipitată a Bălăucăi e considerată un blestem („bălăuca", „berechetă", „îndrăcită", „cu o droaie de nespălaţi").

La sfârşitul anului, Veronica Micle e din nou la Botoşani, lângă poetul bolnav. La 10 aprilie 1889, când evoluţia bolii se dovedea ireversibilă, Veronica Micle îi răspunde lui A.C. Cuza, care se interesa de starea sănătăţii poetului: „Lumea m-a acuzat de lipsă de simţire şi de umanitate faţă de Eminescu. Sunt lucruri mai presus de puterile cuiva, vă mărturisesc sincer, nu pot să-l văd lipsit de minte, eu care am cunoscut pe Eminescu în cea mai splendidă epocă a vieţii sale intelectuale. Şi aşa sunt fără nici o lege şi fără nici un Dumnezeu, să-mi rămâie cel puţin acela al poeziei, care pentru (mine) s-a fost întrupat în fiinţa lui Eminescu." Moartea poetului, în dimineaţa de 16 iunie 1889, în sanatoriul doctorului Suţu, o găseşte pe Veronica în Bucureşti, scriind chiar în acea zi, printr-o fatală coincidenţă, poezia *Raze de lună*, ce apare în cotidianul „România" din 20 iunie, în încheierea reportajului funeraliilor lui Eminescu. A scris-o înfrigurată, în numai 20 de minute, înainte de a fi aflat cumplita veste. La slujba prohodirii din biserica Sf. Gheorghe, o doamnă din Moldova, citim într-un ziar din Transilvania, aşeza pe pieptul poetului o cunună de „Nu-mă-uita". Doamna era, fără îndoială, Veronica Micle.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Am primit, vă semnalăm

„Academica" – autoritatea cuprinzătoare a ştiinţei

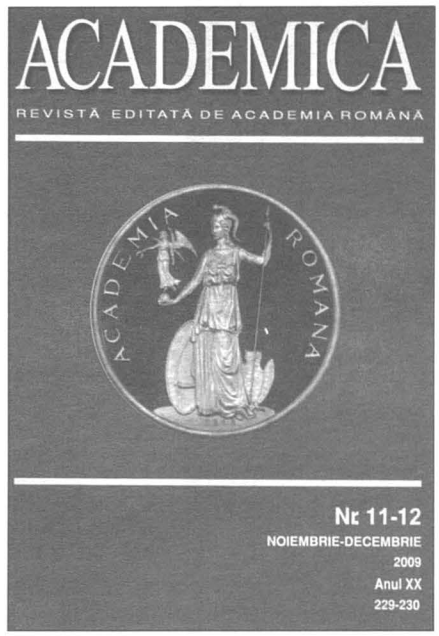

Pentru publicul profan, activitatea dar mai ales *actualitatea* academică reprezintă noţiuni cu totul abstracte, aparent rupte de realitate, oricum situate într-un „inaccesibil" turn de fildeş, arareori adus în actualitate de cine ştie ce acuzaţie de... corupţie. Nimic mai fals, câtă vreme Academia Română reprezintă, de ani buni, singurul punct de stabilitate şi autoritate în materie ştiinţifică din ţara noastră. Din păcate, „glasul" ei răzbate rareori dincolo de Aula Academiei, de parcă atmosfera rarefiată din Parnasul ştiinţei nu ar face bine unei societăţi dispersate tocmai din lipsă de valori şi modele de referinţă. Ajunsă în anul XX de apariţie, publicaţia oficială a Academiei Române, purtând titlul prestigios de „Academica" şi având drept însemn heraldic statuia Minervei, cu nelipsita bufniţă ce „veghează în amurg", oferă publicului nu doar un „regal" de intervenţii pe teme variate, de la analiza celor mai recente concepte filosofice contemporane la evidenţierea proiectelor academice cele mai semnificative: elaborarea *Enciclopediei economice a României*, aspecte legate de dezvoltarea durabilă a agriculturii şi economiei româneşti, inclusiv participarea românească la competiţiile tehnico-ştiinţifice internaţionale. Nume de referinţă ale ştiinţei contemporane: Mircea Maliţa, Solomon Marcus, Dan Hăulică, Basarab Nicolescu, Marius Sala, Augustin Buzura sau Gleb Drăgan, iar lista poate continua, s-au pronunţat în paginile revistei pe teme de actualitate, *Proiectul de exploatare minieră de la Roşia Montană* sau *Proiectul de dezvoltare urbanistică a capitalei.*

Din numărul 11–12/2009 al publicaţiei aflăm că, pe data de 17 decembrie 2009, colegul nostru, *graficianul Mircea Dumitrescu*, a primit, în Aula Academiei Române, Ordinul „Meritul Cultural" în grad de Cavaler, cea mai înaltă distincţie culturală a României. Revista mai cuprinde referiri la Premiile Academiei Române pe anul 2007, despre care publicaţia „Biblioteca Bucureştilor" a relatat pe larg. (*CRONICAR*)

Sursele ilustraţiilor: pp. 3-4: din arhiva autorului; p. 5: http://www4.pmb.ro/wwwt/wwwcs/muzee/muzeu_sutu/s3p6.htm; p. 6: din fondul documentar al BMB; p. 27: http://www.lefigaro.fr/livres/2010/04/14/03005-20100414ARTFIG00782-rimbaud-la-photo-retrouvee-.php (Rimbaud), www.librairie-galerie-racine.com/ (Voronca); pp. 33-34: Veronica Micle, *Corespondenţă*, ediţie, prefaţă şi note de Augustin Z.N. Pop, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1979; p. 38: http://calindragan.files.wordpress.com/2009/04/sfantul-gheorghe.jpg; coperta II: Veronica Micle, *Corespondenţă*; coperta III: http://www.poetseers.org/the_romantics/william_wordsworth/ words; coperta IV: Ion Vinea, *Publicistică literară*, ediţie şi prefaţă de Constantina Brezu-Stoian, Editura Minerva, Buc., 1977.

Sursele citatelor: coperta II: Academia Română, *Dicţionarul General al Literaturii Române*, L/O, Editura Univers Enciclopedic, Buc., 2005, p. 324; coperta III: *Antologie de poezie engleză de la începuturi pînă azi*, ediţie întocmită de Leon Levîţchi şi Tudor Dorin, prefaţă şi tabel cronologic de Dan Grigorescu, vol. II, Editura Minerva, BPT, Buc., 1981, pp. 97-98; coperta IV: Ion Vinea, *Publicistică literară*, p. 287.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

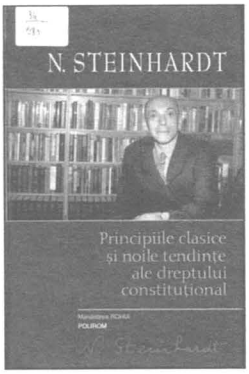

N. STEINHARDT, *Principiile clasice şi noile tendinţe ale dreptului constituţional: Critica operei lui Léon Duguit; Addenda: Dreptul social*

Ediţie îngrijită, note, studiu introductiv, referinţe critice şi indici de Florian Roatiş, repere bio-bibliografice de Virgil Bulat, Editura Polirom, Iaşi, 2008, 400 p.

Un excurs prin cartea cu care a obţinut titlul de doctor în Drept, ce apare acum într-o nouă ediţie, este de natură să descopere o faţetă mai puţin cunoscută a activităţii şi personalităţii lui N. Steinhardt, aceea de cercetător avizat în ceea ce priveşte problemele juridice şi politice. Alegerea lui Léon Duguit de către N. Steinhardt drept obiect al reflecţiilor sale filosofico-juridice se explică, dincolo de preţuirea sa pentru clasicism, prin faptul că sistemul acestuia îi oferea un bun teren de confruntare, date fiind noutatea şi amploarea viziunii promovate. [...] (Florian Roatiş)

Lacrima Rodica BOILĂ, *Răspunderea civilă delictuală subiectivă*

Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2009, 446 p.

Noile orientări ale doctrinei şi jurisprudenţei din ultimele decenii au contribuit la părăsirea treptată a fundamentării subiective a răspunderii civile delictuale, instituită de prevederile Codului civil cu peste două secole în urmă. Considerentele economico-sociale care au motivat reglementarea unei răspunderi având ca fundament unic şi exclusiv culpa autorului faptei ilicite *s-au modificat profund de-a lungul timpului. Realităţile societăţii moderne au impus o nouă evaluare a acestei instituţii fundamentale a dreptului civil, prin* reconstruirea categoriilor sale juridice, *îndeosebi a* culpei persoanei responsabile, *şi prin conturarea unor* noi interpretări privind funcţiile răspunderii delictuale, preventiv-educativă şi reparatorie. *[...]* (Autoarea)

Rada POSTOLACHE, *Drept financiar*

Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2009, 406 p.

Complexitatea şi dinamica reglementărilor financiare, în special fiscale, au incitat la un efort de determinare şi analiză a aspectelor perene din acest domeniu – principii şi instituţii de bază, din perspectiva specificităţii lor juridice. În lucrare sunt tratate, în complexitatea şi integralitatea lor, componentele de bază ale sistemului juridic financiar: instituţii de drept bugetar; instituţii de drept fiscal, cu relevarea elementelor comune şi specifice impozitelor şi taxelor, ca resurse financiare de bază ale bugetului general consolidat; împrumutul public; controlul financiar – formele, elementele specifice şi tehnicile de asigurare a realizării lor, toate acestea, pe baza legislaţiei în vigoare la data de 1 martie 2009. [...] (Autoarea)

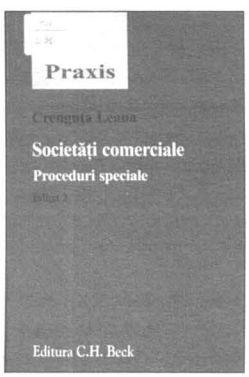

Crenguţa LEAUA, *Societăţi comerciale: proceduri speciale*

Ediţia a 2-a, rev., Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2009, 440 p.

Ne-am propus ca, în această a doua ediţie a lucrării noastre, să reflectăm modificările legislative recente în materia societăţilor comerciale şi să prezentăm unele puncte de vedere cu privire la aplicarea lor. În acest demers ne-am confruntat cu aceeaşi dificultate ca la prima ediţie – încercarea de cristalizare a unui domeniu care, iată, este în perpetuă transformare. Salutăm însă, din punctul de vedere al practicianului, această constantă adaptare, atât timp cât efortul legiuitorului tinde să răspundă nevoilor realităţii economice. (Autoarea)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Raluca GROSESCU, Raluca URSACHI, *Justiția penală de tranziție: De la Nürnberg la postcomunismul românesc*
Editura Polirom, Iași, 2009, 287 p.

Procesele intentate foștilor lideri de partid, demnitarilor, ofițerilor de armată și agenților secreți, deși puține, au reprezentat instrumentul dur de redresare a multiplelor încălcări flagrante ale drepturilor omului din perioada comunistă. Dacă lustrația a căutat reînnoirea elitelor, iar accesul la dosare aflarea adevărului istoric, procesele au fost singurele care au vizat instaurarea dreptății. Cu migală, acribie și discernământ, autoarele ne dezvăluie modul în care România a utilizat procesele ca justiție de tranziție, oferind numeroase date primare unice și comparând cazul țării noastre cu al altor noi democrații. Unic în literatura de specialitate din România și din Occident, acest volum este un titlu de referință atât pentru publicul larg, cât și pentru observatorii avizați.
(Lavinia Stan, St. Francis Xavier University, Canada)

J.H.H. WEILER, *Constituția Europei*
Traducere de Alina Vasile și Cristina Arion, ediție îngrijită și prefață de Iulia Motoc
Editura Polirom, Iași, 2009, 352 p.

Profesor de drept la New York University, J.H.H. Weiler face o selecție a câtorva dintre cele mai reprezentative eseuri ale sale pe temele clasice ale constituționalismului european. Autorul propune ca subiecte de discuție relația dintre Uniunea Europeană, statele membre și indivizi, relațiile de putere instituite între diversele părți, precum și valorile și idealurile Uniunii Europene. Relațiile de putere beneficiază de o atenție specială, dată fiind importanța dobândită în timp de instituțiile europene transnaționale, în detrimentul, uneori, al legislatorilor naționali. Ni se oferă astfel o perspectivă echilibrată atât asupra avantajelor, cât și asupra neajunsurilor procesului de integrare europeană. O analiză critică pertinentă destinată studenților și specialiștilor în drept și științe politice.
(Polirom)

Cristian GHEORGHE, *Drept comercial european*
Editura C.H. Beck, București, 2009, 349 p.

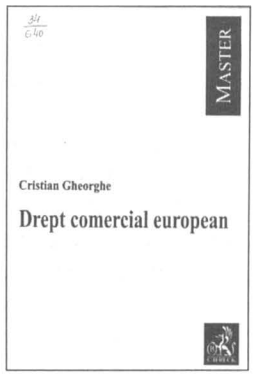

Unul dintre motoarele incontestabile ale apropierii statelor într-o Europă unită este necesitatea economică, nevoia delimitării unui spațiu comercial cu proprietăți unice care să poată concura cu șanse sporite în fața competitorilor internaționali. Crearea „pieței comune", cu proprietăți cel puțin echivalente pentru actorii comerciali, bazată pe mult promovatele libertăți de mișcare și echivalență vamală la punctele de contact cu exteriorul, este pasul esențial care oferă cadrul de manifestare a entităților economice. În prezent și această formulare de piață comună și-a luat locul în galeria cu amintiri a conceptelor Uniunii, fiind înlocuită în mod explicit cu formularea mai apropiată de viziunea nouă imprimată prin „Tratatul de Reformă": piața internă. [...] (Autorul)

Cristian GHEORGHE, *Dreptul pieței de capital*
Editura C.H. Beck, București, 2009, 340 p.

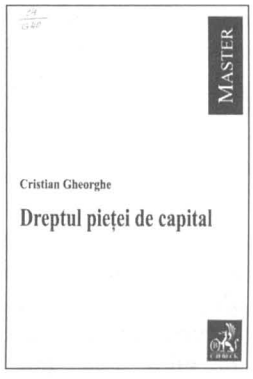

Cursul de față este o pledoarie pentru aproprierea și încorporarea pieței de capital în domeniul de studiu juridic. Studiul societăților comerciale ale căror acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată și studiul valorilor mobiliare, în varianta extinsă a conceptului de gen de instrument financiar, propriu pieței de capital, studiul societăților comerciale specializate, „reglementate", captive prin restricțiile statutare (în special în privința obiectului de activitate) în interiorul pieței de capital, toate aceste obiecte de studiu nu pot să lipsească din cercetarea de drept comercial. [...]
(Autorul)

Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Comunicarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Repere

CALENDARUL LUNILOR
Sfântul Gheorghe şi tradiţia bucureşteană

Marian NENCESCU

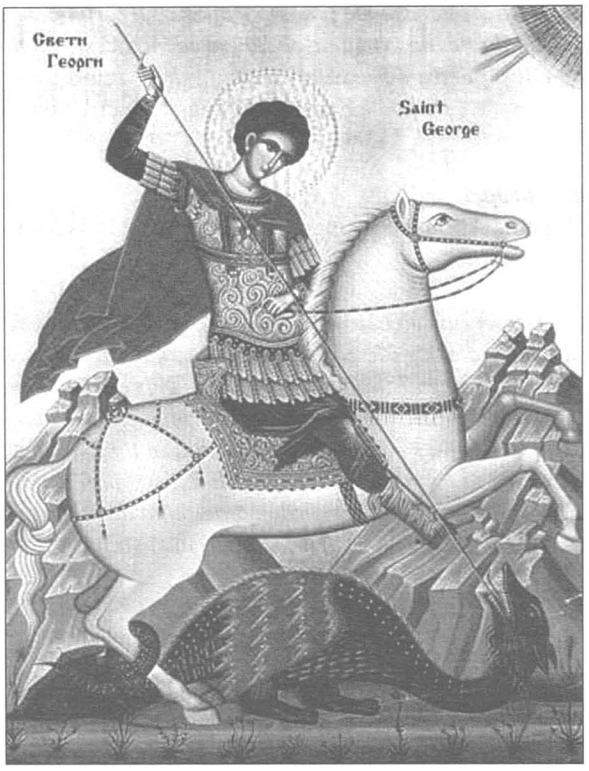

Din Balcani şi până în Occident, datinile, credinţele şi tradiţiile referitoare la sărbătoarea Sfântului Gheorghe constituie nu doar un capitol distinct de folclor, dar mai ales o preţioasă moştenire a trecutului. Iniţial, obiceiul celebrării Sfântului Gheorghe, „dragonoctonul", era asociat, la majoritatea popoarelor pastorale, cu începutul de primăvară. La romani, popor prin excelenţă pastoral, sărbătoarea ce avea loc în perioada 20–21 aprilie purta numele de *Palilia*, fiind menţionată ca atare în opera lui Ovidiu.

Din contră, popoarele agrare celebrau începutul de an la solstiţiul de vară, respectiv 24 iunie, dată când serbăm, pe stil nou, *Drăgaica* sau *Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul*. Între aceste date, mai trebuie menţionat şi 1 mai, cunoscut la noi ca „zi a muncii", în realitate ea marcând trecerea astronomică la anotimpul primăvara. Toate cele trei date menţionate semnificau, în vechime, începerea Anului Nou, solar.

Pentru păstori, sărbătoarea Sfântului Gheorghe însemna şi *sorocul* refacerii contractelor. Se negociau numărul turmelor, cantitatea de produse ce urmau a fi predate proprietarilor, plata muncii şi beneficiile. Apoi, de la Sf. Gheorghe la Sf. Dumitru contractele rămâneau definitive. Vechii bucureşteni obişnuiau ca în preajma acestei sărbători să-şi schimbe locuinţa. Obiceiul era atât de răspândit încât febra mutării era generalizată, fără a mai ţine seama de motivele iniţiale ale renunţării la vechea locuinţă. Poetul George Topârceanu (el însuşi purtând numele „patronului" sărbătorit) a imaginat chiar *Balada chiriaşului grăbit: Trec anii, trec zilele-n goană / Şi-n zbor săptămânile trec, / Rămâi sănătoasă, cucoană / Că-mi iau geamantanul şi plec...*

Folcloristul Ion Aurel Candrea menţionează într-un studiu „clasic" dedicat semnificaţiei acestei sărbători (*Iarba fiarelor*, *Studii de folklor*, 1928, Ed. Cultura Naţională, Bucureşti) vechimea unor obiceiuri legate de celebrarea primăverii, prezente la bulgari, cehi, dar şi la italieni. Aceştia, de pildă, l-au „uns" pe Sfântul Gheorghe drept patronul lăptarilor şi de ziua sfântului reînnoiau contractele de livrare a laptelui, cam în felul cum procedau şi sătenii noştri cu ciobanii angajaţi pe timp de vară.

Legat de sărbătoarea *Palilia*, menţionăm că romanii obişnuiau ca în această zi să ornamenteze porţile şi uşile caselor cu crengi verzi de răchită. Similar se procedează şi azi în unele zone rurale din ţara noastră, cu deosebirea că se folosesc mai ales frunzele de nuc, bogat mirositoare şi având proprietatea de a alunga insectele.

Alte tradiţii legate de Sfântul Gheorghe constau în aprinderea de *focuri rituale* (cu rol de purificare şi stingere a păcatelor) sau *stropitul cu apă* al vitelor şi al holdelor. Sensul acestui obicei era acela de a alunga spiritele rele, fiind folosită în acest sens „apă neîncepută" provenind de la o fântână curată sau un izvor. Din această tradiţie derivă astăzi „stropitul" fetelor, practicat mai ales în unele judeţe din Transilvania, cu deosebirea că apa este înlocuită cu derivate ale „apei de Colonia" (parfumuri de uz comun).

În noaptea echinoxului de primăvară, femeile mai „pricepute" practicau *farmece*, descântece cu rol eliberator menite să „dezlege vitele" de boli şi blesteme. Cu acest prilej se culegeau şi se preparau *ierburi de leac*, prezente activ în farmacologia populară. De altfel, *focurile vii*, *stropitul* şi *descântecul* nu sunt specifice exclusiv arealului românesc, ele fiind identificate şi în centrul Europei, dar şi în zonele nordice.

Cu menţiunea că la români, dar şi în alte spaţii europene, Sfântul Gheorghe este asimilat şi cu tradiţia militară, el fiind patronul cavalerilor (Asociaţia „Tradiţia cavaleriei" şi-l revendică şi azi ca patron spiritual), dar şi al altor categorii de arme, vom semnala că bisericile purtând hramul Sfântului Gheorghe sunt foarte frecventate de bucureşteni, cele mai cunoscute fiind „Sfântul Gheorghe" (vechi), situată la „Km 0" al capitalei şi care adăposteşte capul lui Constantin Vodă Brâncoveanu, şi „Sfântul Gheorghe" (nou) din spatele fostului magazin „Vulturul de mare", o bijuterie arhitectonică de secolul al XVIII-lea, aflată într-o stare de conservare impecabilă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

aprilie 2010

♦ 1 aprilie 1875. 135 de ani de la naşterea lui **Edgar Wallace**, prozator şi dramaturg englez (1 apr. 1875 – 10 feb. 1932)

♦1 aprilie 1900. 110 ani de la naşterea lui **George Baiculescu**, bibliograf şi istoric literar (1 apr. 1900 – 6 sept. 1972)

♦ 1 aprilie 1900. 110 ani de la naşterea lui **Alexandru Philippide**, poet, prozator, eseist şi traducător (1 apr. 1900 – 8 feb. 1979)

♦ 1 aprilie 1940. 70 de ani de la naşterea lui **Gheorghe Pituţ**, poet, prozator, publicist (1 apr. 1940 – 6 iun. 1991)

♦ 2 aprilie 1805. 205 ani de la naşterea scriitorului danez **Hans Christian Andersen** (2 apr. 1805 – 4 aug. 1875)

♦ 2 aprilie. **Ziua Internaţională a Cărţii pentru Copii**

♦ 2 aprilie 1840. 170 de ani de la naşterea scriitorului francez **Émile Zola** (2 apr. 1840 – 28 sept. 1902)

♦ 4 aprilie 1915. 95 de ani de la naşterea lui **Vasile Florescu**, teoretician şi critic literar (4 apr. 1915 – 14 ian. 1982)

♦ 4 aprilie 1920. 90 de ani de la moartea lui **Dumitru Teleor**, poet, prozator, publicist (10 mai 1858 – 4 apr. 1920)

♦ 4 aprilie. **Ziua Jandarmeriei Române**

♦ 5 aprilie 1765. 245 de ani de la moartea lui **Edward Young**, poet, dramaturg şi critic literar englez (3 iul. 1683 – 5 apr. 1765)

♦ 5 aprilie 1885. 125 de ani de la naşterea lui **Alexandru Lascarov-Moldovanu**, prozator, publicist (5 apr. 1885 – 18 apr. 1971)

♦ 6 aprilie 1930. 80 de ani de la naşterea lui **Alexandru George**, prozator, eseist, traducător, istoric şi critic literar

♦ 7 aprilie 1770. 240 de ani de la naşterea poetului englez **William Wordsworth** (7 apr. 1770 – 23 apr. 1850)

♦ 8 aprilie 1885. 125 de ani de la moartea lui **C.A. Rosetti**, poet, publicist şi om politic (2 iun. 1816 – 8 apr. 1885)

♦ 8 aprilie 1885. 125 de ani de la premiera, la Teatrul Naţional din Bucureşti, a spectacolului cu piesa **D'ale carnavalului** de I.L. Caragiale

♦ 11 aprilie 1830. 180 de ani de la naşterea lui **Emanoil Bacaoglu**, fizician, chimist, matematician (11 apr. 1830 – 30 aug. 1891)

♦ 12 aprilie 1940. 70 de ani de la naşterea criticului şi istoricului literar **Mircea Martin**

♦ 13 aprilie 1920. 90 de ani de la naşterea lui **Gheorghe Bulgăr**, filolog, istoric literar (13 apr. 1920 – 13 iun. 2002)

♦ 13 aprilie 1930. 80 de ani de la naşterea regizorului **Sergiu Nicolaescu**

♦ 13 aprilie 1940. 70 de ani de la naşterea scriitorul francez **Jean-Marie Gustave Le Clézio**, Premiul Nobel pentru Literatură pe anul 2008

♦ 14 aprilie 1950. 60 de ani de la naşterea poetei **Daniela Crăsnaru**

♦ 15 aprilie 1765. 245 de ani de la moartea lui **Mihail Vasilievici Lomonosov**, poet, filolog rus (19 nov. 1711 – 15 apr. 1765)

♦ 16 aprilie 1935. 75 de ani de la moartea scriitorului **Panait Istrati** (10 aug. 1884 – 16 apr. 1935)

♦ 16 aprilie 1935. 75 de ani de la naşterea compozitorului **Nicolae Brânduş**

♦ 17 aprilie 1935. 75 de ani de la naşterea prozatorului **George Bălăiţă**

♦ 17 aprilie 1945. 65 de ani de la moartea lui **Ion Pillat**, poet, traducător, eseist (31 mart. 1891 – 17 apr. 1945)

♦ 18 aprilie 1880. 130 de ani de la moartea lui **Costache Aristia**, actor, scriitor (1800 – 18 apr. 1880)

♦ 18 aprilie 1955. 55 de ani de la moartea fizicianului german **Albert Einstein** (14 mart. 1879 – 18 apr. 1955)

♦ 19 aprilie 1890. 120 de ani de la naşterea geografului **Vintilă M. Mihăilescu** (19 apr. 1890 – 27 mai 1978)

♦ 20 aprilie 1970. 40 de ani de la moartea lui **Paul Celan**, poet, traducător, eseist (23 nov. 1920 – 20 apr. 1970)

♦ 21 aprilie 1910. 100 de ani de la moartea scriitorului american **Mark Twain** (30 nov. 1835 – 21 apr. 1910)

♦ 22 aprilie 1850. 160 de ani de la naşterea poetei **Veronica Micle** (22 apr. 1850 – 3 aug. 1889)

♦ 22 aprilie 1960. 50 de ani de la moartea lui **V. Beneş**, prozator, critic de artă (27 feb. 1907 – 22 apr. 1960)

♦ 23 aprilie 1920. 90 de ani de la naşterea compozitorului **Edmond Deda** (23 apr. 1920 – 29 sept. 2006)

♦ 23 aprilie 1990. 20 de ani de la moartea actriţei americane **Paulette Goddard** (3 iun. 1910 – 23 apr. 1990)

♦ 23 aprilie. **Ziua Bibliotecarului din România**

♦ 23 aprilie. **Ziua Mondială a Cărţii şi a Dreptului de Autor**

♦ 23 aprilie. **Ziua Presei Militare Române**

♦ 24 aprilie 1845. 165 de ani de la naşterea lui **Carl Spitteler**, scriitor şi critic literar elveţian, Premiul Nobel pentru Literatură pe anul 1919 (24 apr. 1845 – 29 dec. 1924)

♦ 24 aprilie 1905. 105 ani de la naşterea lui **Robert Penn Warren**, scriitor şi critic literar american (24 apr. 1905 – 15 sept. 1989)

♦ 24 aprilie 1980. 30 de ani de la moartea prozatorului şi eseistului cubanez **Alejo Carpentier** (26 dec. 1904 – 24 apr. 1980)

♦ 25 aprilie 1595. 415 ani de la moartea lui **Torquatto Tasso**, poet renascentist italian (11 mart. 1544 – 25 apr. 1595)

♦ 25 aprilie 1800. 210 ani de la moartea lui **William Cowper**, poet englez (26 nov. 1731 – 25 apr. 1800)

♦ 25 aprilie 1820. 190 de ani de la moartea lui **Constantin-François de Chassebœuf, conte de Volney**, filosof iluminist, istoric, om politic francez (3 feb. 1757 – 25 apr. 1820)

♦ 25 aprilie 1980. 30 de ani de la moartea filosofului şi scriitorului francez **Jean-Paul Sartre**, Premiul Nobel pentru Literatură pe anul 1964 (21 iun. 1905 – 25 apr. 1980)

♦ 26 aprilie 1910. 100 de ani de la moartea scriitorului norvegian **Bjørnstjerne Bjørnson**, Premiul Nobel pentru Literatură pe anul 1903 (8 dec. 1832 – 26 apr. 1910)

♦ 26 aprilie 1920. 90 de ani de la naşterea lui **Alexandru Husar**, filosof, eseist (26 apr. 1920 – 17 mai 2009)

♦ 27 aprilie 2000. 10 ani de la moartea lui **Ov. S. Crohmălniceanu**, critic şi istoric literar, prozator (16 aug. 1921 – 27 apr. 2000)

♦ 28 aprilie 1860. 150 de ani de la moartea lui **Isaac da Costa**, poet olandez (14 ian. 1798 – 28 apr. 1860)

♦ 29 aprilie 1780. 230 de ani de la naşterea lui **Charles Nodier**, scriitor francez (29 apr. 1780 – 27 ian. 1844)

♦ 30 aprilie 1895. 115 ani de la naşterea lui **Ion Vinea**, poet, prozator, traducător (30 apr. 1895 – 7 iul. 1964)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

Mircea MARTIN – Personality and Method 2
Paul GRIGORIU – Bucharest in Grigore Tocilescu's Works 3
Bucharest One Hundred Years Ago (I) 6
Old Books in the National Military Library's Collections 7
History of the Book – A Discreet Publisher: I. OPRIŞAN 8
Contemporary Autographs – *Academician Gheorghe VLĂDUŢESCU* 10
Marian NENCESCU – Librarian Day – Celebrated "in Family" 13
The 2010 Bucharest University's Education Fair 14
Cultural Events of Bucharest Metropolitan Library's Branches 15
Ştefania-Roxana PLĂIAŞU – A Short View on Bibliographical Sources Necessary for Drawing Up a Doctoral Paper in Library Science 16
Alexandru Horia FRUNZĂ – The Modern Library – A "Janus Bifrons" 17
The 2009–2010 Musical Afternoon Programme at Bucharest Metropolitan Library 18
The National Military Library – 150 Years 19
EBLIDA – Abolish Barriers: The Role of Libraries in An Evolving Europe 24
Info-Librarianship News 26
Cultural Correspondences from Paris and Chişinău 27-28
Iulia-Rodica MODIGA – Romania and the "Cold War" 29
Costin TUCHILĂ – A Tragic Destiny: Veronica Micle 32
Reviews – "Academica" 35
Catalogue – New Books in Bucharest Metropolitan Library's Collections 36
Marian NENCESCU – Calendar of Months – Saint George and Bucharest Tradition 38
Cultural Calendar – April 2010 39

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1
ABIDOR: Tel./Fax: 021 316.36.25
BMB: Tel./Fax: 021 316.83.00/04/05/06
Redacţia: Tel./Fax: 021 316.83.06/Int. 130
E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redacţia: Ion HOREA (redactor şef onorific), Georgeta FILITTI, Iulia MACARIE (secretar de redacţie), Marian NENCESCU (redactor responsabil), Florin PREDA, Gabriela TOMA, Radu VLĂDUŢ

CUPON

ABONAMENT LA BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poştal 010354, Bucureşti.
Anexez chitanţa de plată a sumei de ..... RON în contul dvs.
nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociaţia noastră ABIDOR şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociaţiile INTAMEL şi EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicaţie care vă oferă ultimele noutăţi din comunitatea internaţională a bibliotecilor.

Administraţia noastră face, prin plata directă sau prin mandat poştal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR**. Preţul unui număr este de 12 RON. Preţul unui abonament anual (12 numere) este de 144 RON. Primul an de apariţie: 1998.

Tipărit la Tipografia COPERTEX **ISSN 1454-0487**

Redacţia revistei BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR respectă opţiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

WILLIAM WORDSWORTH

1770–1850

240 de ani de la naştere

Slăviți SONETUL; Critica haină
Nu-l prețuie destul; cu el descui
Chiar inima lui Shakespeare; struna lui
Şi rana lui Petrarca o alină;
Mereu i-a fost lui Tasso liră lină,
Iar lui Camöes i-a-mblînzit surghiunul;
Sonetul pentru Dante este unul
Din laurii cununii; e-o lumină
De licurici din Țara-Zînelor
Chemînd pe blîndul Spenser spre-a vărsa
Zori limpezi peste bezne; cînd vrun nor
Pe Milton l-a mîhnit, în mîna sa
Sonetul parcă-i trîmbiță, măcar
Că – vai! – suna din el aşa de rar!

În româneşte de Tudor DORIN

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ION VINEA

1895–1964

115 ani de la naştere

… Din fericire, cuceririle spiritului omenesc, necunoscînd imensa valoare a frontierelor, nu întîrzie să-şi vădească efectele, în chip egal, pe tot întinsul unui pămînt, ocupat de neamuri şi tabere vrăjmaşe. Un Goethe, un Shakespeare, un Dante, un Balzac, n-au nevoie de nici un prerogativ diplomatic pentru a trece dintr-o țară într-alta, iar marile lor plăsmuiri calcă în picioare cele mai drastice legi de import. Valorile spirituale trebuie să circule cu aceeaşi uşurință şi în vreme de război, sau, mai cu seamă, în aceste vremuri, pentru ca oamenii să vadă că dușmănia e trecătoare, față de idealurile lor spirituale permanente.

„Rostul traducerilor“

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro